

DIATRIBA
DE
ANNO & MENSE
NATALI
JESU CHRISTI

IN QVA
OMNIA QVÆ EX HISTORIA ERVI POS-
SUNT AD HUIUS ARGUMENTI DILUCIDATIONEM
FACIENTIA, ACCURATE DISCUTIUNTUR;

ET
PRÆCIPUI VETERUM AC NEOTERI-
CORUM ERRORES HUC PERTINENTES
REFELLUNTUR

AUTHORE
PETRO ALLIX, S. T. P.

Fridericici
17

Münsteri
89.

LONDINI:
Impensis DAVIDIS MORTIMER
M DCC XXII.

Illustrissimo

COMITI

Pembrociae & Montis Gomerici,

In Sanctioribus

Serenissimæ Reginæ Consiliis Præsidi, &
in Hibernia Proregi.

Nemo est, hodie, *Illustrissime Comes*, inter
penitioris aut elegan-
tioris eruditionis cultores, qui non
fateatur lubens me jure merito

A 2

hanc

EPISTOLA

hanc dissertationem, de Argumento, quod excellentiorum ingeniorum exercuit industriam, ad Amplitudinem Tuam, ut ad Idoneum Judicem, & ab omni partium studio alienum potuisse, immo debuisse deferre. Quanquam enim eximius Natalium splendor, & præcipua in his regnis & extra hæc regna tanto omnium applausu munera gesta supra hominum vulgus te extulerint, tamen haud minus ubique perspecta sunt, tum Amplitudinis tuæ in tanto fastigio singularis humanitas, tum eruditionis tam sacræ quam profanæ studium plane indefessum. Hinc fit ut viris eruditione præstantibus
adco

DEDICATORIA.

adeo facilis ad Amplitudinem Tuam pateat accessus. Quid quod nec illis favorem tuum denegandum putas, qui etiam qualicunque eruditione instructi primariorum in eruditione virorum premunt vestigia & illis insistant. Hunc eximium Ingenii Tui characterem sæpissime experto, ut est plane singularis, ita etiam illum non sine admiratione commemorare mihi fas sit. Cum enim a publicis negotiis liberum tibi esse contingit, vix aliud Tibi gratius est Colloquium, quam cum illis viris, qui aut ad sacras literas, aut ad illas quæ humanum exornant ingenium excolendas, studia sua tota convertunt.

EPISTOLA

tunt. Quis non celebrat accurate illam tam sacræ quam profanæ historiæ cognitionem quam adeptus es? Quis non suspicit firmissimum tuum Judicium nullisque præjudiciis obnoxium, quas dotes tam eximias cum vitæ integritate nunquam sat laudanda, & pietatis sinceræ constanti studio semper conjunxisti. Hæ me rationes, *Illustrissime Comes*, impulerunt, ut posito metu ad tuum tribunal me sisterem, dum causam ago adversus nominatissimos scriptores, quos ex variis suis præjudiciis non levis momenti veritatem obscurasse contendo. Ego sane ita sentio fieri vix posse ut
quod

DEDICATORIA

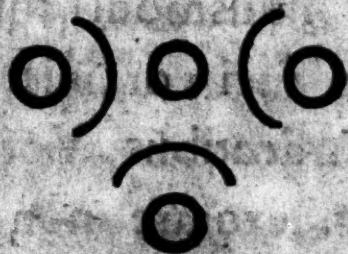
quod calculo tuo approbaveris,
illud a viris qui aliqua iudicandi
facultate pollent non sit approban-
dum. Hoc itaque quod nunc
Amplitudini Tux, publicum ve-
nerationis meæ monumentum au-
deo offerre, tenuitatis meæ licet
probe mihi conscius, ea humani-
tate accipere digneris, qua tibi so-
lemne est istiusmodi munera ab
hominibus mei ordinis accipere.
Interim Ardentibus Votis Deum
Opt. Max. exorare non desinam,
ut Amplitudinem Tuam huic regno
diu servet incolumem, magisque
ac magis benedictionem suam in
Illustrissimam domum Tuam ef-
fundat, quo celeberrimi nominis
tui

EPISTOLA, &c.

tui & avitæ Nobilitatis hæredes
Tuarum Virtutum memoriam &
exemplum ad ultimos usque poste-
ros feliciter possint transmittere.

Dabam Londini Kal, Februarii Anni MDCCX

20 MA 64

DIS.

) I (

DISSERTATIO
DE
JESU CHRISTI
DOMINI NOSTRI
ANNO ET MENSE NATALI.

CAPUT I.

*De Variis Veterum & juniorum Scriptorum
Sententiis circa Domini Nostri Jesu Christi
Annum & Mensem Natalem.*

CUM Jesu Christi Domini nostri nativitas apud Bethlehemum fuerit inter prima argumenta, per quæ illum ortum esse ex Davidis semine constare debuit; qui primus fuit character Messiae a Deo promissi: Ita etiam curavit Spiritus sanctus, ut tam memorabilis eventus tot extarent Characteres, tum plane mirabiles, tum Chronologici, illique varii generis, ut de fide tam celebris eventus nulla posset aliquando dubitatio suboriri.

B

Ex

Ex Evangelio patet Christum sex mensibus fuisse juniorem Johanne Baptista, cujus natalis insigni miraculo fuit illustris, cujus nomen sacerdotum tabulis adscriptum, cujus ætas stante templo non potuit esse incerta: Nam Patrem habuit Zachariam sacerdotem ordinis octavi, & sua hebdomas familiis sacerdotum tum fuit certa lege defixa.

Commoto toto orbe Romano per Augusti Edictum, qui Censum generalem totius imperii Romani agere instituerat, ut cognosceret quot hominum capita contineret, quibus posset uti in posterum, si ab hostibus in aliqua parte impeteretur; Judæa etiam, a Romano senatu Herodi Regi gente Idumæo subiecta, suo ordine movetur, ut illius Incolæ sua ederent nomina, suarumque facultatum numerum publicis Imperii Romani tabulis inscriberent. Ad eum Censum peragendum in Judæam mittitur Quirinius Vir Consularis, qui apud Ciliciam Augusti Legatum egerat, & cui ob devictos Homonadenfes Ciliciæ asperæ accolæ triumphî honos tributus fuit A. U. 749. Varroniano, adeo ut Romanum Imperatorem tum in Judæos eorumque Regem summum imperium exercere maxime patuerit. Christo nato Bethlehemi illiusque nomine publicis Romani Imperii tabulis inscripto, adsunt Magi ex oriente qui Messiam per novum astrum edocti fuisse natum totam commovén Hierosolymam, ipsumque Herodem Judææ Regem.

Con-

Concilium vocat Herodes, & cum illi respon-
dissent Judæorum Principes & Sacerdotes & Scri-
bæ fore ut ex Micheæ oraculo Messias Bethlehe-
mi nasceretur, Magos mittit Bethlehemum, qui
cum, post Christum adoratum, ab Angelo mo-
niti ad Herodem non rediissent, ut ille jusserat,
hinc efferatus Tyrannus, suaque consilia elusa
comperiens, ut Christum non ita pridem natum
è medio tolleret univérso Infantes a bimatu &
infra tum Bethlehemi tum in vicinis pagis cu-
ravit jugulari.

Mitto alios characteres illius tempestatís anni
qua Christus natus est, qualis est quod nato
Christo gregum pastores agerent noctu in agris.
Ad hos enim tres quos memoravi si attendissent
interpretes, facile fuit illis errorem circa Christi
natalem Annum & Mensẽ vitare.

Verum, quod non sine pudore dixerim, aut
horum characterum usum penitus neglexerunt,
aut quod etiam pejus est, illorum usum dum
pervertunt, effecerunt, ut licet a Divinis Scri-
ptoribus sedulo narrationibus suis fuerint inser-
ti, nullius omnino fuerint usus ad natalis Chri-
sti verum tempus defigendum: Uno verbo
dicam, tum Scripturæ S. interpretes, tum viri
Chronologiæ studiosi, ita hanc partem Evange-
licæ Historiæ confuderunt & perturbarunt, ut
illam in meras tenebras conjecerint.

Senferunt Veteres a Clemente Alexandrino
L. I. Strom. memorati, illi quidem Christum

Aprili Mense, alii vero Maio Mense fuisse natum. Verum hac utraque Veterum sententia contempta Græci, ut docet Epiphanius, suo tempore Christum natum Januarii die 6 statuerunt. Latini illum Decembris die 25 natum voluerunt, & in suâ sententiâ utrique deinceps perseverarunt. Nec minor fuit dissensio circa Annum Christi natalem. Veteres illi Christiani Clementis ævo Christum A. 194. & uno mense ante mortem Commodi Imperatoris natum voluerunt, id est A. Jul. 43. U. 751. Illum Eusebius vult natum Anno Jul. 45. U. 753. Sulpitius Severus illum putavit natum A. Jul. 42. U. 750. Epiphanius illum putat natum Anno Juliano 46. U. 754. Cassiodorus illius natalem conjicit in Annum Julianum 43. U. 751. Quilibet Juniorum postea ex præjudiciis suis hunc vel illum ex his authoribus secutus est. Quid quod nonnulli ex novis Scriptoribus Christum Natum Anno 40 Jul. U. 748. Alii Anno Jul. 48. U. 756. asseruerunt.

In his occiduis partibus prævaluit Dionysii Abbatis sententia, quam hic memorare lubet. Ac ille quidem eruditissimus Abbas qui sexto seculo floruit, dum Cyclum suum Annorum 532. inchoat ab A. U. 752. duobus annis ante vulgarem Æram Christum natum vult. Be-da vero post Dionysium Christum tardius natum quinque annis supponit, quam revera natus est, & hoc est vitium vulgaris Æræ ab omni-

omnibus fere tam Pontificiis quam Reformatis eruditioribus agnitum. Quippe cum Christus sic natus sit, non vivo Herode, sed duobus aut tribus annis post fata Herodis.

Putavit Scaliger huic errori vulgato se opponere, & secutus est ordinum 24 sacerdotalium seriem, ut, natali Johannis Baptistæ comperto, Christi natalem sic certo deprehenderet. Verum tum lapsus est circa tempus mortis Herodis, quæ contigit A. U. 750. & sic Christi natalem post mortem Herodis defixit, illam cum A. 752. conjungens, tum varia supposuit circa hanc seriem 24 sacerdotalium familiarum tanquam certa, quæ si quis rem expendat accuratius pro certis non possunt haberi, quamquam varii Magni nominis Chronologi illa suo calculo comprobaverint.

Fuerunt viri celeberrimi, qui Christi Natalem sex annis citiorem vellent, quam supponit vulgaris Æra, & sic Christum natum Anno U. 748. idque probabili ut putabant ratione ducti, scilicet quod bimulos Herodes trucidaverit; ac si Christi Nativitas astro novo insignita duobus ante Magorum adventum annis contigisset. Verum parum felici conjectura, nam cum certum sit censum habitum in Judæa Anno U. 749. quo tempore Christus natus est, eumque a Quirinio factum, ut docet Evangelista, tum censum uno saltem anno Christi natalem præcessisse necesse sit, cum constet ex Josepho censum non nisi

Anno U. 749. in Judæa factum anno fere integro ante Herodis mortem. Aliorum errores absurdissimos videat qui volet apud Petavium de Doctrina Temporum, L. 12. cui id felicitatis contigit, ut cum Scaliger in eo articulo aberraverit, facilius Petavius veritatem fuerit amplexus, quam si Scaliger illam prius propalasset.

Cum hæc a magnis Viris tentata non successerint, quilibet pro suis rationibus conatur Evangelii historiam quasi per fidiculas in suum sensum trahere. Imo quidam eo devenerunt, ut cum non viderent, qua ratione Romanæ historiæ authores possint cum sacris conciliari, Sacrum Codicem Novi Testamenti violatum asseruerint, nomen Quirinii loco Quintilii Vari insertum fuisse pronuntiando.

Quicquid sit plerique jam acquiescunt in eâ sententiâ Christum natum fuisse 25 Decembris, aliquot mensibus ante Herodis mortem, atque adeo 5to ante Christianam Æram Anno, qui est Annus U. 749. Ita sentiunt Viri Clarissimi Deckerius, Bucherius, Petavius, quibus se adjungit Norisius Cenot. Pis. p. 131. Pauci sunt qui Christum Dominum velint natum A. 5. ante Æram communem 25 Octobris, Scaligerum & Magnum Usserium secuti, qui vult Herodem 25 Novembris illius anni quinti ante vulgarem Æram fuisse defunctum. Sic illi omnes contemptâ Veterum sententia qui Christum aut Mense Aprili aut Mense Mayo natum voluerunt, contempta

tempta etiam Græcæ Ecclesiæ sententia, quæ Christum vult natum VI Januarii, & Ecclesiæ Latinæ sententia, quæ Christum vult natum XXV Decembris. Verum haud minus viris eruditis peccari arbitror, dum agnoscentes absurde factum Baronio & Saliano quod Josephi testimonium sollicitaverint quoad annum emortualem Herodis, tamen illius testimonium respuunt quoad tempestatem Anni qua Herodes fato functus est, & communi pene consensu Christum, aut 25 Decembris natum cum Dionysio supponunt, aut Herodis mortem non verno, quod docet Josephus, sed Autumnali tempore contigisse volunt. Ex illa enim cognitio mensis natalis Domini omnino pendet. Imo id absque corruptione characterum, quos huic Christi tempori natali affixit Spiritus sanctus, haud ita supponi posse pugno.

Certe mirari subit qua ratione factum sit ut Cl. Langius de annis Christi Lib. 2. C. 1. P. 357. non modo verisimilem sed omnino veram pronunciarit sententiam Occidentalis Ecclesiæ, quæ fert Christum 25 Decembris natum, quippe quæ ex antiquis Censoriis Tabulis fuerit deprompta, quas Romæ suis temporibus fuisse Chrysostomus testis est. Equidem si Censorias Tabulas aut vidisset ipse Chrysostomus, aut illorum testimonium laudaret, qui eas oculis lustrassent, omnis controversia finem haberet: Sed alia longe ratione loquitur Chrysostomus, & ad meram

probabilitatem ex Occidentalium praxi ductam confugit.

Omnino nihil intelligit qui non videt hanc sententiam de Christo nato 25 Decembris ortam esse ex absurdissima suppositione Zachariam Joannis Patrem fuisse in sanctuario, cum Johannem Baptistam ex Elizabetha sibi nasciturum ab Angelo audivit. Hunc errorem jamdiu inolitum sic exponit Cosmas Monachus nuper a Cl. Bern. de Montfaucon editus, p. 194. *Cum Zacharias decima septimi mensis ingressus esset in templum secundum Legis traditionem, ac nuntium accepisset de Johanne sibi ex Elizabetha nascituro, sexto illius mensis Virgo quoque nuntium accepit, ita ut nunc primi mensis initium esset. Nam cum decima septimi mensis nuntium acceperit, palam sane est sex anni menses nunc prateriisse, ac sex reliquos fuisse, exceptis decem illis diebus vel fortasse duobus aliis aut tribus aut septem, donec Zacharias abiret domum, adeo ut dies superessent CLXVIII aut 167. aut 163. Initium itaque conceptionis Domini, id est initium primi mensis, sextus mensis Elizabetha erat secundum Evangeliorum traditionem, nam hunc ordinem semper Deus servavit & servat. Hinc vero liquet quod omnes ortum Christi nono decurso mense a primi mensis initio celebremus, id est Choyac 28. Jerosolymitani vero quasi ex B. Luca auctoritate, qui ait Christum baptizatum fuisse incipientem quasi annorum triginta, in Die Epiphania, Natalem celebrant.*

Haec-

Haftenus Cosmas VI. seculi scriptor & Ægypti-
us, unde patet 1. fabulam de Zachariæ summo
Pontificatu alteri fabulæ originem dedisse, scil.
Romanis visas census tabulas, quibus Christi
nuper nati fuit nomen inscriptum. 2. Quan-
tumcunque illa variis fuerit probata, illi tamen
Hierosolymorum Ecclesiam nondum tum ma-
nus dedisse.

Quanto sapientius Langio egit Hieronymus
Vechietti inter Pontificios, qui diserte pronun-
ciat, non quod Christus natus sit 25 Decem-
bris Ecclesiam Latinam hunc diem ut natalem
celebrare, sed quod illi ita hoc tempus visum
sit commodius. Sic ille de anno Primitivo
L. 4. C. 5. quæ repetit & ad alia Ecclesiæ festa
refert eodem Libro C. 18.

Qui primus Christum VIII. Kal. Januarii na-
tum voluit inter occidentis scriptores fuit Sul-
piti-
us Severus L. 2. Sacræ historiæ, in quo sequi
videtur authoritatem Pseudo-Clementis Con-
stit. Apost. L. 5. 12. qui non diu ante Sulpiti-
um vixit. Verum eadem Periodo Severus natum
vult Christum Sabino & Rufino Coss. A. U. 750.
atque ita Christi natalem fingit contigisse trien-
nio ante Vulgatam Æram & septem mensibus
post mortem Herodis. Quis autem dixerit illos
qui tabulas Censorias a Quirinio ad Augustum
delatas lustrarunt in Consules adscriptos æque
ac diem Natalem Christi non inquisivisse; nisi
demum quis tam absurdus sit, ut putet tabulis

Censoriis a Quirinio haud fuisse adscriptos Consules.

Alios ergo characteres illius temporis demonstrare aggredior, eoque alacrius, quod variae difficultates, quibus Evangelistarum narratio de rebus, quæ ad Christi Domini nativitatem spectant, involvitur, per hanc discussionem, circa Annum & Mensem quo Christus natus est, possint nullo negotio dissolvi. Id porro ut præstem duo mihi expendenda veniunt, tum quis fuerit Annus quo Herodes fato functus est invictis argumentis erit demonstrandum, tum qua Anni tempestate Christus Dominus natus sit. In utraque enim quæstione tum a Pontificiis Eruditionibus tum a Protestantibus varie erratum, & adhuc graviter errari comperio. A secundo articulo lubet inchoare, qui continet præcipuum hujus Dissertationis argumentum, & qui vix tractari possit quin ad primum Caput recte constituendum nos deducat, quo facto varias virorum Eruditorum aberrationes ita eliminabo, ut ex variis in quæ inciderunt præjudiciis illas originem habuisse facili negotio ostendam.

CAPUT II.

Tempestatem Anni qua Dominus Noster Jesus Christus natus est non fuisse bibernam.

Nullo jam pene inter eruditos reclamante constat, Æram vulgarem natalis Christi esse

esse quinque annis, quam par fuit, breviorē, cum certum sit, scriptura docente, Christum natum regnante Herode Magno, qui Anno Juliano 42, U. 750. quarto ante Æram vulgarem anno, paucis ante Pascha diebus, periit. Quā ratione confutatur tum error Veterum, qui Christum, ut refert Clemens Alex. Lib. 1. formatum, statuebant natum 194 annis, & uno mense ante mortem Commodi, tum enim oportet natus sit Christus post Herodis mortem, tum juniorum error qui Christum natum voluerunt, hi quidem A Jul. 42. alii Anno 43. alii A. 44. alii A. 45. alii denique Anno 46. Juliano qui est Æræ vulgaris primus.

Verum cum id adeo constet apud viros eruditos, ut quidam etiam Christum ante vulgarem æram anno sexto natum velint, Quæritur quo mense anni illius quinti ante vulgarem æram Christus ortus sit, Ac jam plerique, Romanæ Ecclesiæ sententiam secuti, diem Christi natalem in 25 Decembris solent conjicere.

Verum eorum sententiam probare non possum, ubi expendo varios characteres in scriptura notatos, qui hanc sententiam funditus evertunt, quod fuse & solide demonstravit Scaliger de emendatione Temporum, Quamquam autem Scaliger falso adstruat Christum natum esse mense Septembri, tamen communem sententiam, quæ fert Christum media hyeme natum, ita pessum dedit ex his scripturæ characteribus, ut
nihil

nihil haftenus a quoquam solidum potuerit re-
poni, quod ex sequentibus fiet longe manifestius.

Certe contigit ille, natalis Domini Nostri
1. dum Quirinius censum in Judæa ageret.

2. Contigit ille natalis, dum pastores, cum
ovibus noctu in agris agerent.

3. Jesus Christus a suo natali quadraginta &
tino diebus, & quod excurrebat, monente An-
gelo, ductus est in Ægyptum.

Quis porro in mentem inducat 1. Quirinium
omnem media fere hyeme Judæam commovisse,
ut census fieret, & sic multi ægri aut multæ
mulieres gravidæ cogerentur iter longum ad
danda nomina arripere?

2. Quis non videat mense Decembri, acer-
rimo tum frigore, ob puritatem cœli Palæsti-
næ, aut pluviis affatim cadentibus, unde Hy-
emps Judæis dicitur *tempus pluviarum*, non po-
tuisse pastores agere noctu in agris cum pecu-
dibus suis. Certe media hyemps Ptolomæo
Alexandrino computatur esse die 21 Januarii
Romani. De Stellar. appar. Jam autem Judæis
mensis nonus fuit mensis hybernus in Judæa ut
patet ex Esdra cap. 8. v. 13. collato cum Es-
dræ Apocrypho cap. 9. v. 11.

3. Quis non judicet vix esse probabile ut a
Deo præscriptum sit iter Christi in Ægyptum,
cum Herodes A. U. 750. paucis ante Pascha die-
bus perierit.

Res longe sit improbabilior, si alios quosdam characteres natalis Christi recenseas, qui habentur apud scriptores Ecclesiæ. Ac 1. quidem antiquissimi Christum verno tempore natum fuisse asseruerunt, illi quidem M. Aprili, alii vero M. Maio. Illos memorat Clemens Alex. Ström. L. 1. p. 340.

2. Manifestum est, ut fuse probavit Scaliger, hanc sententiam, quæ quarto a Christo nato seculo invaluit, & quam Sulpicius Severus secutus est, dum illa Christi natalem in 25 Decembris conjicit, ex crasso veterum errore ortam, qui Zachariam patrem Johannis Baptistæ putarunt fuisse summum sacerdotem, atque adeo in sanctuario die 10 Tisri mensis Judaici visionem Angelicam illi oblatam fuisse.

3. Qui hanc communem sententiam tueri volunt ad ea confugere necesse habent, quæ totam historiam Herodis confundunt, cum illa tamen ex ore Herodis ipsius a Nicholao Damasceno scripta sit, ut nihil dicam de ea licentia qua coguntur uti circa nomen Quirinii, quod nonnulli è sacro codice vellent eliminatum, reposito nomine Quintilii Vari, ac si census fuisset sub Quintilio Varo, non vero sub Quirinio, peractus.

Omnino igitur alia via progrediendum est, ut verum Christi natalis tempus deprehendamus, id autem facili præstare possumus methodo, si ad duo quædam tempora in Evangelio accurate notata animum advertimus.

1. Chri-

1. Christum natum esse eo tempore quo census habitus est in Judæa jussu Cæsaris Augusti, quod pugno factum & absolutum vernis mensibus A. 749. atque adeo antequam Sentius Saturninus Syriam relinqueret Quintilio Varo regendam.

2. Cæsos fuisse infantes Bethlehemi eodem præpropter tempore, quo duos filios Alexandrum & Aristobulum occidit Herodes, quod factum A. U. 749. mense Maio, idque post conventum Berythensem, cui Saturninus præfuit.

His semel constitutis videndum 1. num ex ordine sacerdotum & ex natali Johannis Baptistæ nunc possimus ad mensis Christi natalis certam notitiam pervenire, an non vero potius ex Dom. Christi natali Johannis Baptistæ Natalem deprehendere.

2. Num ex anno quo Christus ad Baptisma Johannis accessit retrogrado ordine ad verum Christi natalem possit perveniri.

Hæc autem distinctius sunt proponenda, etenim factum est, ut dum ad has temporis circumstantias non advertunt animum viri Chronologi periti, in varias difficultates & in meras tenebras hoc argumentum, de vera tempestate anni qua Christus natus est, conjecerint.

Ut de re tota lector facile & tuto pronuntiare possit, nonnulla supponenda sunt tanquam certa, si aliquid Josepho Nicholaum Damascenum transcribenti tribuendum est.

1. Eam descriptionem quam memorat Lucas, & qua fervente Christus natus est Bethlehemi, fuisse primam quæ facta est in Judæa, sic illam cognominat Lucas, Cap. 2. 2.

2. Factam fuisse a Quirinio, cui post victos Homonadenfes triumphus decretus fuit, & qui secundam Judææ descriptionem fecit, postquam Archelaus Herodis filius ethnarchia Judææ privatus est, Judæâ in provinciam Romanam redacta, quod contigit Anno U. 759.

3. Hanc primam descriptionem factam fuisse, dum Saturninus esset Præses Syriæ. Id expresse Tertullianus testatur adversus Marcionem, qui ubi dixit Lib. 4. c. 7. *censum istum Dominica natiuitatis fidissimum Romana archiva custodivisse*, addit Lib. 4. c. 19. *Sed & censui constat actos sub Augusto tunc in Judæa per Sentium Saturninum, apud quos genus ejus (scilicet Christi) inquirere potuissent.* Hic non moror aut Bezzæ conjecturam aut Valesii, quorum ille vult Quintilium legendum apud Lucam pro Quirinio, hic vero vult legendum Saturnino. Confirmatur enim lectio Græci Codicis per Justinum in Apologia, ubi Quirinium testatur fuisse illum sub quo in Judæa facta est descriptio census a Luca memorati. Nec itidem moror quæ Baronius de hoc censu asserit ac si tum aliquod tributum a Judæis fuisset exactum; Quippe Norisius hunc Baronii errorem satis confutavit Cenotaph. Pis. p. 310. Unum hic tantum lubet annotare, nimirum quamquam

vox ἡγεμονεύοντος Συρίας de Quirinio a Luca fuerit usurpata, tamen illum non negasse Sent. Saturninum fuisse Syriæ Præsidem eodem tempore. Scil. hæc vox ἡγεμονεύων, ut observant viri eruditi, non modo ordinarium, sed etiam extraordinarium munus passim designat; adeo ut nihil obftet quin Saturninus fuerit eodem tempore Syriæ Præses, quo Quirinius in illam & in Judæam cum extraordinario imperio, scilicet ad censum peragendum, ab Augusto fuerat missus: Aut demum Lucas κατὰ πρόληψιν apud Historicos non infrequentem illum ἡγεμονεύοντα dixit quod cum secundam descriptionem fecit post Archelai exilium revera fuerit Syriæ Præses, ut testatur Josephus Ant. L. 17. c. 15. & l. 18. c. 1.

4. Herodem, ut Messiam tolleret, infantes Bethleemiticos & vicinorum locorum trucidasse, eodemque tempore filium trucidasse. Id Macrobius testatur Saturnalium Lib. 2. c. 4. Cum audisset (Augustus) *inter pueros quos in Syria Herodes Rex Judæorum intra (leg. infra) bimatum jussit interfici, filium quoque ejus occisum, ait, Melius est Herodis porcum esse, quam filium.*

5. Herodem magnum, sub quo Christus natus est, periisse paucis ante Pascha diebus A. U. 750. cum quinque diebus ante mortem suam Antipatrum filium suum occidi jussisset. Hæc positio non modo autoritate Josephi in duobus libris, scil. de bello Jud. L. 1. & de Antiquit. Jud. L. 17.

L. 17. c. 10. firmatur, verum annotatione eclipses quam Tabulæ Astronomicæ habent ad Martii XIII. A. U. 750. Quare omnino mirandum, quod viri eruditi hanc mortis Herodis epocham in dubium potuerint revocare, aut illam loco suo movere. Verum illorum sententiam super eo expendam, postquam meam sententiam ex characteribus certis comprobavero; quo manifestius patebit ipsos non rei veritate, sed præjudiciis suis coactos ad mortem Herodis suo loco movendam.

Ad rem aggredior, & ordior a censu in Judæa acto per Quirinium, quem vernis mensibus Anni Jul. 41. U. 749. factum pugno, & absolutum ante finem mensis Mali, unde sequitur ineluctabili consequentia Christum verno tempore fuisse natum. Faterur Bucherius censum quem memorat Josephus Antiquit. L. 17. c. 3. actum fuisse verno tempore. Verum aliis præjudiciis abreptus Christum mense Decembri illius Anni natum putat, ac si ille Censum quem Josephus memorat, fuisset secundus, aut ab illo tempore quo Christus natus est per plures menses a Quirinio fuisset continuatus. Quare illius consensus non possit videri alicujus momenti. Itaque de illo censu nobis accuratius est disserendum.

CAPUT III.

*De censu in Judæa acto, quo durante Jesus
Christus natus est.*

Cum constet ex S. Luca Christum natum esse, quo tempore prodiit edictum Augusti de recensendo Judææ populo & illius facultatibus, (hoc enim sequitur tum ex naturâ census a Romano Imperatore præscripti, tum ex Augusti consilio;) Quatuor assero, quæ viri eruditi non videntur sat attendisse, dum Epocham Censui Judææ, quam memorat Lucas, expenderunt.

2. Non alium fuisse illum Censum in quo Christus natus est, quam illum ipsum Censum cujus historiam nobis exhibet Josephus Antiquit. L. 17. c. 3. eo potissimum nomine celebrem, quod Pharisei in illo nomina sua & facultatum suarum æstimationem dare prorsus recusaverint. Hos ibi sic depingit Josephus, ut & censum referat tum temporis in Judæa Augusti jussu habitum, ac quæ postea illum censum secuta sunt. *Erat enim (inquit) quadam Judæorum secta exaltio rem patriæ legis cognitionem sibi vendicans, quibus tanquam Deo, ut videri volebant, caris, additum erat hoc mulierum sodalitium. Hi Pharisei vocantur, genus hominum astutum, arrogans, & interdum Regibus quoque infestum, ut eos etiam aperte impugnare non vereatur. Nam cum tota gens Judæorum fidem suam jurejurando obli-*
gasset

gasset Regi & Cafari, hi foli non juraverunt; ex-
 dentes ſex millium numerum, quibus hoc nomine
 a Rege mulctatis, Pherora uxor pro eis mulctam per-
 ſolvit, cui reponentes gratiam, quoniam credeban-
 tur futura praefcire ex Dei colloquiis, pradicebant,
 decretum eſſe Deo regnum ablatum ab Herode & ejus
 progent, transferre in ipſam & maritum Phero-
 ram, ac communes liberos. Sed hoc quoque Regi
 per Salomen innotuit, & quod Aulicorum quosdam
 ſolicitarent muneribus atque corrumpere. Qua
 in culpa Pharifaorum aliquot deprehenſos interfecit,
 praecipuos authores hujus conſilii, cumque his Bago-
 am eunuchum, & ſuas delicias Carum, praetan-
 tiſſimae forma gratia ſibi commendatum; & praeter
 hos quoscunque e domestica familia cum Pharifaeis
 conſpiſſaſſe ipſorum indicio compererat. Nam Ba-
 goas in eam ſpem ſublatus erat, quaſi parens & be-
 nefactor appellandus Regis, quem deſtinarent rati-
 cinia, proſperè enim ceſſura novo Regi omnia, con-
 ſtabiliendo ſucceſſionem prolis legitima. Herodes
 porro convictis Pharifaeis ac ſupplicio traditis, ami-
 corum conciliam advocat, & apud eos Pherora uxo-
 ris accuſationem inſtituit. Hæc Joſephus, a quo
 non expectari debuit memoria nati Jeſu Chriſti
 durante illo cenſu: Tantum enim ex gen-
 tis ſuæ ingenio Jeſu Chriſti & rerum ejus habuiſſe
 videtur ſaſtidium, ut nec aperte nec per tectam
 designationem ea quæ ad illum ſpectant comme-
 moraverit, nec ſanè ipſum patratum ab Herode
 infanticidium ullibi indicat, veritus ne Chriſtia-

nis gloriandi causam subministraret, licet paulo post hunc censum contigisse videatur.

Quicquid sit ab illo discimus, 1. ex Augusti edicto factam ἀπογραφήν totius gentis Judæorum, atque cum juramento tum Herodi tum Augusto factam.

2. Phariseos hanc ἀπογραφήν adeo exhoruisse, tanquam servitutis signum, ut nomina sua & facultates suas describi noluerint.

3. Hunc totius Judææ censum factum fuisse A. U. 749. mensibus vernis, scilicet post Pascha.

4. Finem habuisse hunc censum ante conventum Berytensem qui habitus est in causa Alexandri & Aristobuli Majo mense A. U. 749.

Ac primo quidem hunc censum Judææ quem memorat Josephus loco laudato, eundem esse cum illo quem memorat Lucas, statuo, nec absque firmis rationibus, scilicet, 1. Illa fuit descriptio totius gentis æque ac descriptio quam Lucas memorat. 2. Ut illa dicitur a Luca prima ἀπογραφή, sic ex reluctatione Phariseorum patet hætenus nil tale factum fuisse in Judæa. Atque equidem, cum novum quid videretur portendere adversus illam descriptionem ita indignati sunt Pharisei, ut Augusti ac Herodis conjunctam auctoritatem spreverint; unde eis absoluto censu multam gravem imposuit Herodes, quam Pheroræ uxor illis favens ex suo persolvit.

2. Statuo hunc censum factum fuisse a Quirinio,

nio, atque adeo non potuisse fieri A. U. 748. cum Quirinius tum bellum gereret adversus Homonadenfes; nec A. U. 751. cum tum fuisset factus post fata Herodis Magni.

Mitto nunc eorum conjecturam, qui putant apud Lucam Quirinii loco reponendum esse Quintilii Vari nomen; nam cum hæc descriptio a Luca dicatur prima descriptio sub Quirinio, & cum ex Josepho constet Quirinium secundam fecisse descriptionem Judææ, cum Archelao Herodis filio Judææ regnum ablatum est, anno IX. a morte Herodis, U. 759. manifestum est, ut Quirinius fecit secundam, ita etiam illum primam descriptionem, non vero Quintilium Varum, fecisse.

Tertio pronuntio hunc censum factum fuisse vernis mensibus. Nimirum vix credibile est durasse usque ad annum U. 750. Quippe Judæa fuit regio exigua, nec in illo censu peragendo, Herode tam acri & tam acerbo principe Judæam obtinente, aliqua seditio, qualis contigerat in Galliis ob censum ab Augusto imperatum, potuit expectari, aut qualem postea expertus est Quirinius, cum secundam descriptionem fecit jussu Augusti, quo tempore Judæam in Provinciam redegit, ut narratur a Josepho Lib. 18. c. 1. Phariseorum discipulis Juda Gaulonite & Saduco universam gentem ad tuendam libertatem adhortantibus. Adde quod vix potuerit Quirinius, hujus primi census Judææ author, in Ju-
C 3
dæa

dzæ post mensem Maium moram facere, cum ad triumphum Romam contenderet.

Quod autem 4. pronuntiem hunc censum absolutum fuisse ante conventum Berythensem, qui medio Majio habitus est in causa Alexandri & Aristobuli Herodis ex Mariamne filiorum, A. U. 749. & Quirinium e Judæa statim abiisse post censum actum, facit unum argumentum & alterum, quod velim a lectore sedulo expendi.

Scilicet post illud tempus in variis gestis ab Herode cum Rom. Magistratibus, quales fuerunt Saturninus & Volumnius, nulla extat Quiriniæ mentio. Absurdus autem sit, qui putet Herodem ab Augusto jussu cum Romanis Præsidibus conferre circa negotium filiorum suorum, aut non vocasse; aut non adhibuisse Quirinium ad conventum Berythensem si, tum adhuc Quirinius fuit in Judæa.

Si putet quis suspectum fuisse Herodi Quirinium, atque adeo illum omissum, quomodo abstinuit ab Archelao Cappadocum Rege vocando licet id jussisset Augustus; at cur Quirinium Antipater patris hostis acerrimus non legitur diligenter coluisse? Volumnium & Saturninum Romam abeuntes Antipater muneribus demeretur, ut sibi faverent apud Augustum. Quare nil simile præstat quoad Quirinium, hominem cui devictis Homonadensibus triumphum decerni curaverat Augustus, & cui Augustus impense favebat? Itaque pronuntio Quirinium brevi tempore cen-

sum

sum absolvisse, & ante conventum Berytensem, super causa Alexandri & Aristobuli ab Herode jussu Augusti habitum, jam ex Judæa Romam, ut ibi triumpharet, fuisse profectum.

2. Idem omnino evincunt illa quæ de Quirinio nos docet Tacitus. Post Triumphum de Homonadensibus actum, Quirinius Æmiliam Lepidam, quam Augustus Lucio Cæsari suo ex filia nepoti destinaverat, sed quæ a Scauro fuerat vitata, conjugem ducit instante & procurante Augusto. Quin id factum sit A. U. 749. nemo dubitare queat, si quæ post hoc conjugium patravit Lepida expendat accuratius. Quirinius fuit & gloria Triumphi & ingentibus divitiis valde præclarus; verum cum nullam ex illo prolem tolleret Lepida florenti ætate mulier, primum in adulteria se projecit, Matertæ Julæ Augusti filiæ exemplo & intima familiaritate adjuta: Tum ex adulteriis nullo fructu percepto, partum quasi ex Quirinio sic susceptum supponere ausa est, quo illius opes suas faceret. Ac demum veneno Quirinium tentare nihil est verita. Tot flagitiorum compertam repudio illam ad A. U. 751. finem aut initium A. U. 752. Quirinius abjicit, eodem tempore quo Augustus Juliam filiam suam & Lepidam matertem ob similia scelera relegavit. Jam autem partum e Quirinio simulare, quomodo nisi præcisa omni spe prolis, spes autem quomodo plane

fuccidi, nisi saltem post triennii consortium potuit, ut optime judicavit Bucherius.

Cum igitur omnino constet Saturnino Syriæ præfide factum fuisse censum a Quirinio, & Quirinium constet postea Triumphum egisse, tum duxisse Lepidam, ac demum hæc omnia quæ narrat Tacitus a Lepida sint acta ante finem A. U. 751. omnino sequitur statim post censum actum in Judæa Quirinium Romam abivisse, idque ante conventum Berytensem ut supra asserui, atque adeo non protractum aut continuatum fuisse Censum a Q. Varo Syriæ Præfide, quod nonnulli, sed absque ullo fundamento, quam suis præjudiciis nixi, imaginantur.

Ex his ni fallor sat manifestum est, 1. hunc censum quem memorat Josephus nec A. U. 748. nec A. U. 750. nec A. U. 751. factum esse, quod viris aliquot eruditis placuit. 2. nec illum censum post Q. Vari accessum in Syriam fuisse continuatum. A. U. 749. quod alii voluerunt, ut sententiæ suæ de Christo nato A. Jul. 41. U. 749. 25. Decembris patrocinaurentur. 3. Unum eundemque censum fuisse quem Lucas memorat, & quo durante Christus natus est, atque adeo Christum non alio quam verno tempore fuisse natum.

At enim cum nobis adversus eorum sententias hic agatur, qui inter Chronologos eximium nomen nacti sunt, hæc omnia videntur magis illustranda; sic enim sententiæ nostræ magis

gis patebit veritas. Illud autem facile præstare possumus, 1. si eorum quæ ante hunc censum gesta sunt seriem expendamus, quæ in hac causa sedulo à Josepho fuerunt notata. 2. si quæ ad Quirinium spectant paulo attentius introspectamus. Utroque autem præstito nobis ad characterem infanticidii, quod cum filii Herodis cæde a Macrobio conjunctum est, via feliciter complanabitur.

CAPUT IV.

Quo antecedentia censum sub Quirinio factum referuntur.

AD Primum igitur caput quod spectat, Josephus refert Pheroram Herodis fratrem amore ancillæ propriæ ita insaniisse, ut oblatam sibi ab Herode filiam fastidierit, tum Herodem apud Alexandrum Herodis filium accusavisse quod Herodes nurum suam Alexandri conjugem Glaphyram deperiret; id rectè contigisse vult Usser. A. U. c. Var. 745.

Anno sequenti, U. 746. Alexander ad desperationem adversariorum technis pene adactus, Patri reconciliatur, opera Archelai soceri sui, qui ex Cappadocia in Judæam adventavit. Joseph Lib. 16. cap. 11, 12.

Herodes Archelaum Antiochiam usque comitatus est, ubi Titium Præsidem Syriæ Arche-

Iao Cappadocum Regi reconciliavit, atque inde in Judæam reversus est.

Herodem hoc anno Romam petivisse ætate, solida conjectura colligunt Ufferius & Bucherius cum Romam aditurus Olympicis ludis interfuerit Olymp. 193. cujus primus dies incidit in diem 14 Mensis Julii.

Dum Herodes abesset a Regno suo, non modo Judæa sed etiam Cælesyria a latronibus Trachonitis fuit infestata, quibus favebat Syllæus Obodæ Regis Arabum procurator, sed regni pene totius ob socordiam Obodæ Dominus.

Herodes Roma redux Trachonitarum domesticos interfecit lustrato Trachone, quo facto irritati totam Herodis Ditionem continuis vexarunt incursionibus.

Anno U. 747. Herodes mittit ad Syriæ Præsidem Saturninum & ad Volumnium in Syria Magistrum Militum, & hos latrones Trachonitas, qui securitatem apud Arabas habebant, deponcit ad supplicium, quibus vel propter eas querelas ferocientibus, & instante Herode habetur conventus apud Berytum, in quo ab his Syriæ Præsidibus decernitur, ut intra dies 30 Sexaginta talenta ab Oboda Herodi debita Syllæus numeraret, & ex utroque Regno perfugæ suis Dominis restituerentur.

Cum Syllæus noller stare illi iudicio, nec suis promissis, & Romam profectus esset, causam suam apud Cæsarem acturus, Herodes Saturnino
& Vo-

& Voluminio consentientibus cum exercitu Arabiam invadit, & Castellum, in quod latrones cum præda sua se recipiebant, diruit, nullo tamen Arabibus illato damno.

A. U. 748. Hanc in Arabiam Herodis impressionem nunci ad Syllæum Romæ agentem referunt, qui Augustum variis mendaciis ita accendit adversus Herodem, ut minaces ad illum mittere literas, quod exercitum extra Regni sui fines duxisset. Scripsit se hætenus illo usum tanquam amico, posthac habiturum eum pro subdito. Antiq. L. 16. c. 15.

Cum Herodes adversus Syllæi calumnias vellet se purgare, ad Augustum mittit legatos, quos primo ne voluit quidem admittere, tum iterum audiri petentes infecto negotio dimisit Augustus. Ibid.

Hoc cum nossent Trachonitæ, Idumæos vexant, quos ad fines suos rutandos Herodes anno superiori apud Trachonum constituerat, quod Herodes ira Augusti territus ferre coactus est.

Cum tamen eas Trachonitarum injurias impatienter ferret Herodes, misit Nicolaum Damascenum Romam, tentaturum si quid æquis per amicos posset impetrare ab Augusto. Fuit ille Nicolaus non modo Herodi sed etiam Augusto apprime carus.

Interim Euryelis & Antipatri opera Herodis cum filiis Alexandro & Aristobulo ex Mariamne natis dissidium vehementer recrudescit.

Herod

Herodes inquisitione facta in filios, plurimos tum ex illorum tum ex suis amicis interimat, nec tamen aliud quicquam mali comperit, nisi liberiores quasdam improvidorum Juvenum quærelas de sævitia Patris, de turpi illius facilitate in adhibendo fidem Calumniis, de fraudibus Antipatri & factionis quæ illi adhærebat, & de fuga ad Archelaum capeffenda, quam se decrevisse non inviti fatebantur.

Ad filios quod spectat, illos in vincula con-jicit, in eos sæviturus, prout res suæ Romæ apud Augustum tulissent. Porro de re tota ad Augustum scribit per Volumnium Magistrum militum in Syria, & per Olympium qui Romam erant navigaturi, ab illis petens ut apud Elusam Ciliciæ Castrum Archelaum Cappadociæ Regem convenirent, ibique cum illo, quod conatum Alexandri fuisset particeps, expostularent.

Nicolaus Damascenus, junctus Arabibus qui ad Syllzum accusandum venerant, Syllæi se accusatorem professus est, non Herodis defensor; cumque multa Syllæi crimina patefecisset, etiam addidit Cæsarem in causa Herodis a Syllæo fuisse circumventum. Quæ cum apertè retexisset, & certis legitimisque scriptis confirmasset, Syllzum Cæsar damnatum in provinciam remisit, ut, postquam satisfacisset creditoribus, pœnas daret.

Herodi sic reconciliatus Augustus, & ad literas per Volumnium & Olympium illi redditas rescri-

rescribens, Herodi consuluit ut indicto apud Berytum conveni & adhibitis Syriæ Præsidi-
bus, cum Rege Cappadocum Archelao, aliisque
amicis & viris illustribus, de re tota filiorum
decerneret.

Ex hac continua rerum serie patet 1. Titium
adhuc fuisse Præsidem Syriæ A. U. 746. ac illi
successisse Sentium Saturninum, apud quem He-
rodes queritur de incursionibus Trachonitarum.

2. Conventum Berytensem in causa Tracho-
nitarum non confundendum cum altero conven-
tu Berytensi habito A. U. 749. in causa filiorum
Herodis, cum prior habitus sit A. U. 747. in
causa Syllæi, qui Trachonitis adversus Herodem
favebat.

3. Censum qui habitus est in Judæa non
potuisse haberi tempore conventus Berytensis
A. U. 747. in causa Syllæi, cum Josephus illum
censum asserat habitum fuisse paulo ante tem-
pus secundi conventus Berytensis in causa filio-
rum Herodis habiti, qui conventus habitus est
verno tempore A. U. 749.

4. Conventum Berytensem in causa filiorum
Herodis non potuisse haberi, nec habitum fuisse
nisi A. U. 749. Idque verno tempore: quip-
pe cum illi conventui interfuerit Volumnius,
per quem Romam iturum ad Augustum literas
dederat Herodes de insidiis filiorum sibi structis.
Illud autem Volumnii iter Romam nonnisi Au-
tumno A. U. 748. ad finem vergente contigit.

Hoc

Hoc annotare libet adversus Cl. Norisium qui de Canotaph. Pis. pag. 305. hæc habet Circa A. U. 746. Sentius Saturninus Legatus Syriam administravit, ac in causa filiorum Herodis quos intentati parricidii Rex idemque pater accusabat mitem sententiam ac Patris pietate dignam pronuntiavit.

Omnino patet virum eruditum confudisse duos conventus Berytenses, quos Josephus tam sedulo distinxit, & sic mortem filiorum Herodis conjunxisse cum A. U. 747. post priorem conventum Berytensem cum illa contigerit A. U. 749. post secundum conventum Berytensem.

Alium errorem erravit clariss. Pagius in Apparatu ad A. U. 748. cum putat Antipatrum duos tresve annos egisse Romæ post conventum Berytensem, quod quidem si ea referas ad conventum Berytensem priorem, quæ post secundum contigerunt, possit asseri: sed id absque magna hallucinatione supponi non potest, nec nisi confusis binis illis conventibus, in quibus de rebus plane diversis, & annis diversis, actum est. Quippe Antipater non post primum conventum Berytensem Romam ivit, sed post secundum, qui duobus annis post primum Beryti habitus est A. U. 749.

CAPUT V.

*Quo agitur de Quirinio qui fecit censum
Judææ.*

JAM venio ad caput alterum de Sulpicio Quirinio a quo censum fuisse actum docet S. Lucas. Illius nomen reticuit Josephus de hoc censu agens, qui factus A. U. 749. cum multa ipsius elogia congerat, ubi secundam descriptionem a Quirinio post Archelaum a regno Judææ remotum Anno U. 759. factam memorat.

Unum est in hoc Josephi silentio annotatione dignum, scilicet plane videri Josephum hunc censum Christi nativitate illustrem fuisse omis-
surum, ni ad illum memorandum Herodis affi-
nium & filiorum acta eum compulissent, absque
quibus quæ narraturus fuit circa Pheroram, ipsius
conjugem, & Antipatrum, non potuissent a
quoquam lectore intelligi.

Quicquid sit, Multa ex variis scriptoribus
Romanis & Græcis sedulo collegerunt viri eru-
diti, ut P. Sulpicii Quirinii viri consularis, sub
quo census habitus est in Judæa, nobis autho-
ritatem & gesta sub oculos ponerent. Verum
pace eorum dixerim, ad illa non videntur ad-
vertisse animum quæ ad Chronologiam ipsius
gestorum in causa census Judææ præcipue vi-
dentur facere. Quare nonnihil illorum cona-
tibus videtur esse addendum.

Ortus ille apud Lanuvium, domo quidem obscura, sed impiger militia, & acribus ministeriis, ut loquitur Tacitus, Consularum adeptus est sub Augusto A. U. secundum Varronem 742. Idem testatur Josephus, L. 18. Antiquit. c. 1. ubi ait illum per omnes honorum gradus ad Consularum usque fuisse provectum.

Mox expugnatis per Ciliciam Homonadensium castellis insignia triumphi adeptus est, datusque Rector Cajo Casari Armeniam obtinenti. Hæc Tacitus, qui notat Tiberium ab illo Rhodi agentem fuisse cultum.

Ex hac Phrasi Taciti mox expugnatis, &c. collegit Bucherius statim a Consulatu ordinario gesto Quirinium ab Augusto in Ciliciam fuisse missum, & expugnasse Homonadenses; Idque A. U. 743.

Verum duo sunt quæ mihi videntur adversari huic sententiæ, per quam puto corrumpi mentem Taciti. Ac primo quidem quantumlibet in Provincias suas Legatos statim a Consulatu gesto posset Augustus mittere, tamen stante sententia Mecænatiss qui consuluit Augusto, ne statim Consules ex urbe in suas provincias, qualis fuit Cilicia, mitteret, ut habes apud Dion. Lib. 52. fieri vix potuit ut A. U. 743. missus sit in Ciliciam Quirinius. Videmus Sentium Saturninum qui Consul fuit A. U. 735. non nisi A. U. 746. factum fuisse Syriæ Præsidem. Videmus Quintilium Varum, qui Consul fuit A. U. 741. nonni-

nonnisi A. U. 749. Saturnino in Syria regendo
successisse.

At enim Tacitus asserit *mox expugnatis per Ci-
liciam Homonadensium Castellis insignia Triumphi*
Quirinium adeptum fuisse. Ita est, inquam,
sed illud *mox* includit etiam illud *datusque Rector*
Cajo Cesari Armeniam obtinenti; ac si fuisset
eodem pene tempore factum, quod tamen non
factum nisi post mortem Lollii, quæ contigit,
A. U. 755.

Itaque neutiquam voluit Tacitus Quirinium
statim a Consulatu, quam gessit A. U. 742. tri-
umphasse devictis Homonadensium Castellis, sed
summa rerum gestarum a Quirinio fastigia sequi-
tur Tacitus, & pernici oratione varia gesta Qui-
rinii perstringit, de intervallo temporum quo
illa distincta fuerunt minime sollicitus. Eadem
ratione locutus est Suetonius in Caligula, Ger-
manicus a Tiberio patruo adoptatus quæsturam
quinquennio antequam per legem liceret & post
eam Consulatam statim gessit. Nam certum ex
historia sex annos inter quæsturam Germanici &
illius Consulatam fuisse interjectos.

Sic igitur contra Bucherii mentem arbitror
Quirinium post tres annos a Consulatu atque
adeo A. U. 746. in Ciliciam fuisse missum, quam
Provinciam ita administravit, ut Homonaden-
ses, qui, ut Strabo ait, putabantur esse inexpu-
gnabiles, fame expugnaverit. Recte judicat
Bucherius Quirinium vix potuisse hos fame do-

mare, nisi intra duos tresve annos, illorumque juventutem in vicinas urbes transferre, regione vacua hominum vigentis ævi relicta. Itaque non injuria hinc quis supponat Augusto curante illi ad finem belli in Cilicia tam feliciter gesti triumphum fuisse a Senatu decretum.

Quare igitur dicit aliquis mittitur in Judæam, ut ibi censum peragat? Res plana fiet si memoria quis repetat A. U. 748. Herodi per Sillæi calumnias maxime infensum fuisse Augustum, itaque hunc censum in Judæa ab Augusto decretum ad Herodis retundendam audaciam, scilicet Herodi tum scripserat, se non amplius illo usurum ut amico, sed ut subdito. Porro duo sunt quæ censum brevissimo tempore factum jam Augusto Herodi reconciliato comprobant. 1. Quod Herodi ad initia Anni sequentis, qui est Julianus 41. U. 749. reconciliatus Augustus consuluerit cœtum Berytensem habere in causa filiorum, quod factum mense Maio. 2. Quod cum Pharisei ad sex millia in censu sua nomina & facultates dare recusaverint, judicio Herodis a Quirinio fuerint relictæ.

CAPUT VI.

Confirmatio supradictorum ex Tertulliani testimonio de censu sub Saturnino facto.

QUÆ hætenus dixi sat clare evincunt Christum verno tempore A. U. 749. natum fuisse,

fuisse, cum fuerit recensitus a Quirinio, eo tempore quo ille censum habuit in Iudæa.

Verum id lubet confirmare testimonio Tertulliani; cum Tertullianum dico, Christianos laudo, qui circa hoc argumentum fuerunt curiosi, & tabulas censuales, quæ Dionis Cassii ævo, ut & alia monumenta Imperii Romani, supererant, consulere voluerunt.

Testatur ille, adversus Marcionem scribens, censum actum S. Saturnino Syriæ Præfide, quod falsum sit necesse est, si demum Christus natus sit alio tempore quam quod designavi. Certum est enim Saturninum paulo post Berytensem Conventum, verno tempore A. U. 749. habitum, Syriam Q. Varo reliquisse regendam.

Id cum norint viri eruditi non posse in dubium revocari, tamen ut sua præjudicia defendant, putant censum inchoatum sub Saturnino, & sub Q. Varo fuisse continuatum. Verum responsione parum solida utuntur.

1. Enim, Quidni tum dixit Tertullianus Præsidibus S. Saturnino & Q. Varo censum fuisse habitum? Quod haud ita locutus sit Tertullianus, hinc factum, scil. quod tum res pro absurda fuisset habita.

2. Demus censum continuatum sub Q. Varo, annon luce clarius est, cum ad Christi natalem animum converterit, Tertullianum non ad finem census, sed ad initia illius census Christi natalem

talem defixisse, dum scil. Saturnino Syriae Praefide Christum natum esse pronunciat?

Verum nil absurdius quam illa virorum eruditiorum suppositio de census inchoari sub Saturnino continuatione sub Varo. Qui attente legerit historiam Herodis fieri non potest quin observet, A. U. 748. Herodi infensum fuisse Augustum, Syllæo illum adversus Herodem exasperante, unde & Augustus ad Herodem minaces scripsit literas. Legatos ab Herode ad agendam causam suam contra Syllæum missos ne admisit quidem Augustus, imo iterum audiri petentes infecto negotio dimisit, hæc fuse Josephus Antiq. Lib. 16. c. 15.

Haud absurde quis conjiciat hoc ipso tempore Augustum exacerbatum adversus Herodem constituisse ut fieret census in Judæa, idque a Quirinio cum imperio extraordinario ad id missio; quo nimirum disceret Herodes, quam parum absque suo favore illi esset in proprio regno auctoritatis. Quicquid de hac conjectura statuatur lector, certum est ad finem A. U. 748. Herodis dissidia cum duobus filiis, Alexandro & Aristobulo ex Mariamna susceptis, ita Euryclis opera increvisse, ut in illos inquisitione facta plurimos ex suis & filiorum amicis trucidarit, eosque quasi infidiarum in patrem convictos in vincula conjecerit, atque de re tota ad Augustum per Voluminium & Olympium literas dederit.

Herodes

Herodes ab Augusto, per Syllæi artes ipsi infenso, malè sibi metuens, Nicolaum Damascenum Romam mittit, ut denuo tentet Augustum sibi conciliare, quod tam feliciter præstitit Nicolaus, ut Augustus Herodi jam reconciliatus per epistolam consuluerit, ut indicto apud Berythum conventu, & adhibitis Syriæ Præsidibus cum Rege Cappadociæ Archelao, aliisque amicis, & viris illustribus de re tota filiorum decerneret.

Herodes A. U. 749. M. Maius convocat per nuntios Berythum illos quos Augustus designaverat, uno Archelao excepto, qui fuit socer Alexandri, & ibi damnantur Alexander & Aristobulus, Saturnino & tribus Herodis filiis dissentientibus. Ac demum cum Nicolaus Damascenus circa finem illius conventus Roma rediisset, Sebastæ, jussu Herodis, strangulati sunt Alexander & Aristobulus, Herode Antipatri nefariis artibus deluso, ac pene furente.

Paulo post accessit Varus in Syriam, certe ante 2. Septemb. A. U. 749. cum nummi illius extent notati A. 25. æræ Antiochenæ qui Incipit a 2. Sept. A. U. 749.

Jam age, quis putet censum continuatum fuisse sub Varo, 1. cum nulla sit mentio Quirini in conventu Berythenfi, qui M. Maio habitus est A. U. 749. 2. cum nulla ipsius mentio facta sit in colloquio Vari cum Herode, ubi Varus accessit in Judæam exeunte A. U. 749. aut ineunte A. U. 750.

Omnia igitur patet censum vernis mensibus A. U. 749. absolutum, non vero sub Varo post mensem Augustum A. U. 749. continuatum.

Verum hic nostris rationibus intercedit cl. Pagi-
gius, qui Dekerii sententiam restituere laborat, &
ut Christum 25 Decembri A. 6. ante vulgarem
æram natum probet, Quintilii Vari accessum in
Syriam contigisse pugnat A. U. 748. sive Jul. 40.
Quippe extant nummi Vari cusi Antiochiæ æræ
Antiochenæ A. 25. quam currere cum A. 748.
U. C. a 2 Sept. quibusdam persuasum est; unde
tamen potius sequeretur censum habitum A. U.
747. cum factus sit S. Saturnino Syriæ Præfide.
Quin inde colligit Antipatrum duos tresve an-
nos egisse Romæ, cum tamen Iosephus expresse
doceat post censum & post conventum Berythen-
sem A. U. 749. Antipatrum Romam venisse, &
cum in illo itinere septem menses impendisset,
dum rediit in Judæam in Varum incidisse, qui
haud ita pridem Saturnino successerat in regimi-
ne Syriæ, quæ omnia contigerunt vel Decembri
exdeunte A. U. 749. Jul. 41. vel Januario A. U.
750. Jul. 42.

Etenim fallitur egregie vir eruditus, dum sup-
ponit Æram Antiochiæ inchoari ab A. U. C. 723.
quod licet admitterem qua ratione probaret num-
mos illos cufos fuisse primis mensibus A. 25. An-
tiocheni, Imo satis esset si adscriptus sit annus 25.
ære Antiochenæ mense Augusto qui tum fuerit
ultimus illius anni 25. Antiochenæ æræ, & ca-

dit in A. U. 749. Verum revera incepit hæc æra Antiochenorum non A. U. C. 723. ut volunt Pagius & Norisius de epochis Syro-Macedonum a 2 Sept. quo Augustus Antonium devicit apud Actium, sed Anno sequenti scil. U. C. 724. ut ipse bene posuerat Norisius Cenotap. Pisan. p. 328. Jam autem illius anni 25. initium cadebat in 2 Sept. A. U. 749. quo tempore patet Varum in Syriam accessisse, postquam illa omnia, quæ narrat Josephus, gesta fuissent sub Saturnino.

Atque adeo quod vir eruditus conjicit, de mora tam longa Antipatri Romæ, haud admitendum est, & plane pugnat cum serie historiarum, quas Josephus accuratissime refert.

Hoc unum (supposito Æram Antiochenam incepisse A. U. 723. quod ille perperam asserit) ex his nummis pateret Q. Varum citius accessisse in Syriam quam vulgo putatum, scil. sex prope mensibus antequam in Judæam ad Herodem visendum accederet, quod ego concedo libens; atque adeo Saturninum non diu post Berythensem conventum anni U. 749. Syriam reliquisse, quæ sane causa fuit, ut illum Antipater omni officiorum & munerum genere demulceret, quo ipsum Augusto commendaret.

Verum nequaquam sequitur aut censum Judææ, aut conventum Berythensem in causa Alexandri & Aristobuli, aut cadem Alexandri & Aristobuli rejicienda in A. U. 748. quod vir ille

eruditus voluit colligere. Hæc omnia in Judæa acta sunt A. U. 749. quibus factis Antipater curavit se ab amicis Romam vocari, in quo itinere septem consumpsit menses.

Ad initia A. U. 750. redit ad Herodem & incidit in Varum coram quo judicatur, & parricidii reus vincitur, quod ad Augustum per legatos scribit Herodes; ad quem rescribit Augustus, aut exilio aut capitis poena Antipatrum esse puniendum. Atque ex his vanitas sententiæ Pagianæ satis manifesta est.

Haud meliori jure se nostræ sententiæ opponunt, qui communem sententiam Christum natum 25 Decembris sequuntur, aut qui Cl. Liveleii sententiam fovent circa tempus quo Herodes mortuus est, & Christum volunt mense Octobri natum. Nil obstat, inquirunt, ne supponamus censum factum fuisse a Quirinio cum a Vari accessum in Syriam, atque adeo inchoatum fuisse ad finem A. U. 749. adeo ut Christus potuerit tabulis Romanorum inscribi post suum natalem aut M. Octobri, aut 25 Decembri A. U. 749.

Respondeo duo obstatæ præcipue; unum est quod ex Evangelio habemus censum factum a Quirinio, qui ante Mensem Majium Romam iterat triumphaturus. Alterum quod ex Tertulliano habemus, scil. censum factum esse dum Saturninus esset Præses Syriæ, idque ex Rom. archivis patere. Jam autem patet Saturninum Syri-

Syriam, reliquisse ante Septembrem A. U. 749.
2. Hæc suppositio jugulatur ab historia census,
quam recenset Josephus de pervicacia Phariseo-
rum adversus censum habitum & de multa illis
imposita absoluto censu agens, quod factum
tribus circiter mensibus ante accessum Vari in
Judæ.

Objiciet quis quod legitur apud Clem. A-
lex. Strom. L. 1. p. 249. fuisse nonnullos qui
Christi non modo annum sed & diem natalem
curiosius expiscantes illum asserant natum 28
Imperii Augusti, die 25 mensis $\pi\acute{\alpha}\chi\omega\nu$. Ve-
rum eorum error quoad annum natalem mani-
festus est; nam cum apud Ægyptios anni Au-
gusti numerati fuerint a morte Cleopatæ &
Antonii, quæ contigit Anno 30 ante vulgarem
Æram 29. d. Mensis Augusti, hinc sequeretur
Christum haud natum nisi A. U. C. 751. id est,
sat diu post mortem Herodis, quod S. Scriptura
falsum esse ostendit. Ad diem porro natalem
quod spectat, cum illi velint fuisse 24 aut 25
Mensis Ægyptiani Pharmuthi, qui respondent
19 aut 20. Aprilis, diem 25 Mensis Ægyptiaci
Pachon, qui responderet eo anno 28 Imperii Au-
gusti Maii 20 diei feriæ 2dæ, haud præcul sunt
a nostra sententia quàm illam potius confirmare
videntur. Certe si tum natus fuit Christus, id
factum post Herodis mortem, qui Anno 42.
Jul. quo Anno Pascha incidit in nonum Apri-
lis, iverat ad Plures.

Sed jam ad secundum, quem Scriptura notat, characterem natalis Christi, oratio est convertenda; scilicet infanticidium, quod ab Herode patratum est, eodem tempore quo filium teste Macrobio, aut potius filios, jussit occidi.

CAPUT VII.

De cæde infantum ab Herode facta.

NOtum est ex Matthæi evangelio Magos Christo nato Hierosolymam accessisse, qua commota ob natum Messiam Herodes tunc Hierosolymis agens concilium habuit, Judæorum Principes sciscitaturus de loco, in quo Messias ortum habere debuit. Responso a Judæorum senatu accepto, Messiam oriturum Bethleemi, Magos illuc Herodes misit, jussos prius ut ad ipsum referrent, quæ super Messiae natali ipsis comperirentur. Post Christum adoratum, Magi a Deo moniti ad Herodem non redierunt, sed per aliam viam in patriam sunt regressi, & cum illi discessissent Josephus etiam divinitus admonitus fuit, ut Jesum cum Maria in Ægyptum statim deduceret. Hæc ubi contigissent Herodes se delusum a Magis percipiens, Messiam, si licuisset, cæsurus, infantes Bethleemi & vicinorum locorum trucidari curavit.

Qui Christum voluit natum 25 Decemb. A. U. 749. putant Magos Bethleemum venisse A. U. 750. Januarii 6. infantes vero trucidatos fuisse,

fuisse, postquam Christus fuit oblatus in templo, quod factum volunt 2 Febr. die ab ejus ortu 40. Christum interim in Ægyptum delatum ibi fere annum exegisse, cum non redierit nisi 7 Januarii ann. Jul. 43.

Ut hæc sua probabilitate gaudeant, memorant dictum Augusti de Herode, qui se Herodis porcum maluit esse quam filium, cum audiisset inter infantes Bethleemiticos ab Herode proprium filium fuisse cæsum, quod ad Antipatrum Herodis jussu cæsum referunt.

Non expendo jam quam absurda sit eorum sententia, qui Christi oblationem in templo factam volunt die 40 ab ejus nativitate. Ita visum est plerisque Pontificiis, qui crasso errore non legisse videntur legem Leviticæ cap. 12. ex qua patet puerperæ non licuisse adire templum nisi post quadragesimum diem. Longe sapientius Ægyptii in Calendario suo quod nobis exhibuit Cl. Seldenus de Syned. L. 3. c. 15. p. 357. Ibi enim nonnisi post 40 dies ab ejus nativitate Christum introductum memorant. Nec ut ad alia pergam expendo, quantum aberrant qui adventum Magorum Hierosolymam ponunt tam citum. Omnino tum decuit Magos Hierosolymam venisse saltem Januarii 4. die, die quinto ab Herode concilium coactum, 6 die ab Herode Bethleemum missos, ut possent Christum Bethleemi 6 die Januarii adorare. Verum absurda hæc sententia ex eo nata videtur, quod

Christi

Christum duobus fere annis antea natum colligant ex bimulorum cæde ab Herode patrata. Scilicet astrum illud putant tum apparuisse Magis, & tandem illos impulisse ut post duos fere annos in Judæam iter susciperent, in ortum Regis Judæorum inquisituri. Quæ collectio quam vana sit omnes satis intelligunt, & illam jam confutavit Scaliger de Em. Temp. Lib. 6. p. 550.

Verum non possum non observare 1. quam absurdè supponatur Magos ante 41 diem à Christo nato Bethleemum accessisse. Quid enim, an Herodes tanta fuit socordia, ut se non agnosceret à Magis delusum fuisse quos 5 Januarii Bethleemum dimiserat, & qui nondum ad ipsum redierant die 2 Feb. 20. An. postquam tota Civitas & aula fuerant commotæ per Magorum adventum, potuerunt illa in Templo contingere quæ narrat Evangelista circa Simeonem & Annam, quin ad Herodis notitiam pervenirent, si tum egit Hierosolymæ? Apage tam absurdas positiones.

Igitur falso asseritur Magos Hierosolymam accessisse, antequam Christus in Templo fuisset oblatus. Magi post diem 41. quo Christus secundum legem oblatus est, accesserunt Hierosolymam; & inde Bethleemum missi ab Herode; Moniti ut ad Herodem non redirent, Bethleemo abeunt in patriam. Cum illi discessissent, Deus, cruenta in Jesum Herodis consilia irrita redditurus, Josephum monet, ut Mariam cum puero

puero in Ægyptum ducat. Iratus Herodes, quod Magi non rediissent intra paucos dies a Christo oblato, Bethleemi infantes jubet trucidari.

Ad Augusti dictum quod Macrobius retulit, duo sunt quæ illud in Antipatri cædem non posse torqueri docent, quod factum Baronio & post illum variis Chronologiæ studiosis. 1. quidem quod illud videtur pronuntiasse Augustus, cum de filio Herodis inter infantes aut saltem eodem tempore cæso ad ipsum nuntius delatus est. Jam vero si infantes cæsi sunt post 2 Februarii scilicet 3. aut 4. die, qui potuit ille nuntius deferre cæsum fuisse Antipatrum ab Herode, cum constet non nisi post duos fere menses a cæde infantum mortem Antipatri contigisse.

2. Afferro, absurde illud Augusti dictum referri ad mortem Antipatri, quod referendum fuit ad mortem Alexandri & Aristobuli, quæ anno superiori contigit decem mensibus ante mortem Antipatri, ut bene judicarunt Cl. Viri Thomas Lydiat in Explic. Argum. Natal. Chr. c. 14. p. 167. & Keplerus Sylv. Chronol. p. 33. Nam hæc certa sunt; 1. damnatos Alexandrum & Aristobulum, trucidatosque contra sententiam S. Saturnini, quem judicio Berytheni in eorum causa Augustus præfecerat, & contra sententiam trium Herodis liberorum, qui illi judicio interfuerunt, licet Volumnius & alii ipsos mortis reos esse, pronuntiaverint. 2. Certum est
Hero-

Herodem non obsecutum Augusti præcepto in eorum damnatione. Nam jusserrat Augustus ut Archelaus Cappadociæ Rex ad conventum Berythensem vocaretur, quem Herodes tamen non vocavit, scilicet cavens ne furori suo in Alexandrum Rex ille, Alexandri focer, semet opponeret.

3. Certum est Antipatrum ab Herode convictum parricidii coram Quintilio Varo Syriæ Præsidente: Herodem ad Augustum retulisse de Antipatri scelere; & illius neci consensisse Augustum, idque per epistolas, quarum summam habet Josephus ex Nicolai Damasceni commentariis de vita Herodis.

4. Certum est, ex scriptura Herodem Hierosolymis egisse A. Jul. 41. cum infanticidium imperavit, quo tempore duos filios jussit Sebastæ necari, Verum Hierichunte egisse A. Jul. 42. cum Antipatrum jussit occidi, ut ex Josepho discimus, idque tantum 5 diebus ante suam mortem.

5. Absurdum est tribuere Augusto, quod de Herode dixit, se malle esse Herodis porcum, quam filium, si Herodem quinque post diebus a morte Antipatri mortuum noverat. Debuisset Augustus dicere, se maluisse esse porcum Herodis quam ipsius filium, non vero se malle. Quod quidem latine potuit dicere, Alexandri & Aristobuli mortem audiens, quæ superiori anno contigerat. Hæc enim vox *filius Herodis*

NON

non unicum spectavit, sed æque duos potuit exprimere, licet Macrobius post Augustum longe elegantius de uno tantum caso verba fecerit, ut filium porco opponeret.

6. Tantum abest, ut veteres Antipatri mortem cum infantum cæde conjunxerint, quod fecerunt Langius & Usserius, quin Eusebius infantum cædem in chronico Græco vult præcessisse per duos annos mortem Herodis. Pueros enim trucidatos ponit sub Coss. Indicio & Varo P. Vinicio Nepote & P. Alfinio Varo, & mortuum Herodem Magno & Valerio Coss. quod etiam secutus est Hieronymus in versione Chronici Eusebiani, infanticidium ad annum 35 regni Herodis referens. Uterque porro satis inter errandum docet, revera & infanticidium Anno Jul. 41. contigisse, eodem tempore quo cæsi sunt duo filii Herodis Alexander & Aristobulus. In eo tantum peccarunt, quod hanc Herodis mortem multis annis quam fuisse tardiores fuisse voluerunt.

Uno verbo viri eruditi videntur suis abrepti fuisse præjudiciis, dum ad Antipatri cædem infanticidium a Luca memoratum retulerunt, quod necessario ad mortem Alexandri & Aristobuli fuit referendum.

CAPUT VIII.

*Non ex Natali Johannis Baptista, sed ex
Natali Mense Domini Nostri Jesu Christi
natale tempus Johannis Baptista demon-
strari,*

DEmonstratione arithmetica probare aggres-
sus est Scaliger post Beroaldum, ordinem
Abiz, ex quo fuit Zacharias Johannis Baptista
pater, iniisse ministerium suum Per. Jul. A.
4710. die 21 Julii, unde sequitur Johannem
conceptum fuisse post 28 Julii. Ex hac de-
monstratione quam fusè explicat Annot. ad
fragment. p. 54. & seq. consequenter colligit
Christi conceptionem contigisse ad finem ejus-
dem anni, scilicet post 28 Decembris, & ipsius
natalem post 9 menses ab ipsius conceptione,
scilicet M. Septembri A. 4711. Per. Julianæ,
ceu Anno 751. U. C. Anno Jul. 43.

Verum meritò contempta est Scaligeri sen-
tentia circa natalem mensem Jesu Christi; il-
lam inquam merito exsufflavit Cl. Vir Thomas
Lydiat in Canonibus Chronolog. p. 88. post
Cl. Liveleium in Chronol. Monarchiæ Persicæ,
p. 149. & seq. Cum enim constet illum ex præ-
judiciis suis Herodis mortem a proprio tempore
sustulisse, illamque velit contigisse anno Jul. 44.
duobus annis tardius, quam revera contigit se-
cundum Josephi testimonium, quæcunque ille

tara

tam curioso fundamento inædificavit, necesse fuit ut corruerent.

At enim licet ille in applicatione demonstrationis Arithmeticæ aberraverit, haud tamen illam minus efficacem ad Christi tempus natale demonstrandum forsitan quis arbitretur: Imo per illam spondent nonnulli nos ad mensis, quo Christus natus est, certam & infallibilem demonstrationem posse pervenire.

Ægidius Bucherius in Belgio Romano L. 2. c. 1. secutus Scaligeri methodum, & illum pene exscribens, circa tempus quo Johannes Baptista conceptus est, pronunciat ordinem Abiæ vicem suam iniisse 18 Sept. A. P. Jul. 4708. U. C. 748. & finem habuisse Sept. 29. quare videri Johannem Baptistam Septembris 25 die conceptum atque adeo Christum A. P. Jul. 4709. Martii 25 conceptum & Decembris 25 die natum fuisse.

Verum dum errorem Scaligeri vitare vult Bucherius, in alium lapsus est, in quem illum Romanæ Ecclesiæ consuetudo non invitum videtur deduxisse, scilicet Johannis Baptistæ conceptionem, ex ordinis Abiæ ministerio per 7 dies, præconceptis opinionibus ita laboravit accommodare, ut dies Christi natalis in 25 Decembris A. P. 4709. incideret, quem illi eventui commemorando Romana Ecclesia jam per plura sæcula dicavit.

Hæc igitur posset esse demonstratio, quæ sit

E

non

non diem, at saltem mensē quo Christus natus est figit. Si hebdomas quam iniit ordo Abiæ A. Per. Jul. 4550. incepit die 10 Januarii, tum Sequitur illam A. P. Jul. 4708. iniisse munus suum die 30 Martii, & finem fecisse Ministerii sui 5 Aprilis; atque adeo conceptionem Johannis Baptistæ contigisse circa 7 aut 8 Aprilis A. Per. Jul. 4708. Johannem Baptistam natum fuisse circa primum Januarii A. Per. Jul. 4709. Christum vero, qui post Joannem conceptum sex mensibus conceptus fuit, conceptum fuisse A. P. Jul. 4708. circa diem 10 Octobris, & natum circa diem 11 aut 12 Aprilis A. P. 4709. computando nimirum dies 280 ut tempus quo mulier uterum gerit.

Duo sunt quæ hanc sententiam veram esse demonstrare videntur, 1. Quod superiori capite demonstratum est Christi natalem non contigisse hiberno tempore, quod vulgarem sententiam de Christo nato 25 Decembris pessumdat. Idque patet tum ex nocturna mora Pastorum in agris, tum ex itinere Christi in Ægyptum. Ad hunc tempestatis anni characterem respexisse videntur veteres, qui licet errarint in anno Christi natali illum conjungentes cum Anno 28 Augusti ab Asiaca victoria, illum tamen natum voluerunt 24 aut 25 Pharmuthi qui A. P. Jul. 4709. incidit in diem 19 aut 20 Aprilis ut refert Clemens Alex. L. 1. Strom. Ad illos porro Veterum quos idem memorat Cle-

Clemens, qui Maiio mense illum voluerunt natum, omnino patet illos aberrasse; scilicet tum absoluto censu Judææ Christus fuisset natus, quod Lucæ authoritati contradicit.

Hæc sunt quæ, si quis Scaligeri methodum sequi velit, maxima probabilitate dici possint. Verum ad examen revocata, multus dubito num illa possint stare inconcussa. Scilicet plura supponit ut certa Scaliger, quorum nonnulla non modo incerta sunt, sed omnino falsa.

1. Supponit 24 familias sacerdotum omnes distincte sub suis Capitibus perseverasse post reditum ex Babylone. Id porro non modo incertum est, sed videtur omnino falsum. Si legas Librum Nehemiæ Cap. 12. 1, 2. Ibi habes capita Sacerdotum, qui redierunt de Captivitate cum Zorobabel & Josua: Verum ibi tantum existunt 22 Principes Sacerdotum; quod sanè arguit non 24 familias integras rediisse, sed tantum 22, ceu demum aliæ duæ in excidio perierint, ceu demum illæ in captivitate remanserint. Nec valet conjectura Cl. Jac. Capelli Historiæ Sacræ & exoticæ pag. 323. A. M. 3592. ubi vult duarum familiarum locum obtinuisse primarium & secundarium Sacerdotem, atque adeo eorum capita a Nehemia non memorari. Nihil est enim quod talem conjecturam possit reddere probabilem. Annon enim eodem jure licebit cuipiam Tertiarium quempiam effingere Sacerdotem qui tertiæ

aut quartæ familiæ caput fuerit, licet a Nehemia nequiquam fuerit memoratus?

2. Eodem capite, Nehemiæ XII. v. 22. habentur nomina principum Sacerdotum in diebus Joacim filii Josua, & ibi occurrunt tantum 21 Principes familiarum Sacerdotalium: unde patet numerum harum familiarum non semper eundem fuisse, imò tum fuisse imminutum.

3. Supponit Scaliger quamlibet familiam suam hebdomadem constanter observasse: Verum id falsum esse patet, cum nonnullæ familiæ aliis fuerint additæ sub uno Principe. Id colligas evidenter ex Catalogo Principum familiæ Miamin & Moadiæ, cujus unus tantum fuit Princeps scilicet, Phelti, v. 17.

4. Supponit Scaliger familiam Jojarib fuisse primam in ordine post reditum, ut fuit prima Davidis tempore; quod quidem possum concedere: sed quænam est consequentia ex hoc ordine ad ordinem Abiæ ut sit octavus, quomodo fuerat olim sub Davide, Si verum est lapsu temporis quasdam familias, cum essent jam pauciori numero, aliis familiis in officio suo per Hebdomadem suam fuisse conjunctas, & cum illis functas officio?

5. Supponit Judam Macchabæum post repurgatum templum Jehojaribi familiæ primum dedisse locum, qui deinceps illi manserit addictus. Verum & hoc supponit gratis. Notum est officium Sacerdotale fuisse familiis, qui illud exercebant

bant apprimè lucrosū. Ponamus igitur vi depulso ab officio sacerdotes, quorum inibat ordo tempore quo furebant in Judæos Antiochi Epiphani Præsides. An illi passi essent libenter ordinem suum a familia Jehojaribi occupari, ubi familiarum ordo suis juribus fuit restituendus?

Verum aliud quid mihi stimulat mentem, quod miror non animadversum fuisse Scaligero. 1. Ea fuit persecutio quam Judæi passi sunt sub Antiocho Epiphane, ut non modo plebem, sed & plebrosque Sacerdotes dejecerit, illos ad idolorum cultum adigendo. Quid igitur? An illi omnes suis ordinibus restituti? Id sane fuisset contra Dei legem quam illos non ignorasse satis patet ex historia Alcimi summi Sacerdotis 2 Macchab. IX. 3, 7. Itaque arbitror non statim hunc 24 ephemeriarum ordinem ita restitutum, sed paulatim post purgatum templum, dum scilicet liberi Patribus ab officio dejectis substituti sunt; nec tamen unquam potuit ita restitui, ut omnes Ephemeriarum suum ordinem, qualis fuit sub Davide, potuerint incolumem servare.

2. Certè supposuit Scaliger Jesum Christum partu editum post novem Menses, cum tamen Epiphanio teste Hær. 51. ex Veteribus nonnulli quasi ex traditione senserint illum Septimestri partu a Virgine fuisse editum, & circa dies partus Novimestris non omnino consentiant Medici Præstantissimi. Hinc enim Origenes diem Natalem infantis cujuslibet voluit esse diem 273. a

conceptione, in cap. 3. Numer. Hom. 4. p. 117. D. Augustinus de Trinit. L. 4. c. 5. vult Christum natum die 276. a conceptione, quam ex veteri traditione affingit VIII. Kalendas Aprilis, & nativitatem Christi docet contigisse VIII. Kalendas Januarii. Eandem sequitur Methodum Cosmas (nuper editus a Cl. D. Bernardo de Montfaucon) a 7 mensis die 10 (quo Zachariam summi sacerdotis officio functum putat) computans Christi conceptionem. Eundem numerum dierum tribuit Muterius Romulo a matre in utero gesto, in examine Temporum pag. 68.

Quare mihi videtur Scaligeri demonstratio omnino precaria, nec illi insistere tutum arbitror. Malim cum celebri Lydiato asserere Christum natum Mense Aprili absque ulla designatione diei, quam cum Vecchieto asserere Christum natum Xo Nisan. id est Aprilis.

Scaligero videtur imposuisse, æquè ac Liveleio laudati libri p. 150. dictum Judæorum in Seder Olam Rabbah, quibus asseritur ad finem 24 Ephemeriarum Templum secundum periisse æquè ac primum. Quod sane pronuntio utrumque ab isto Chronologo falso asseri. Nec sane 1. tale quid Josephus longe gravior scriptor retulit aut observavit. 2. Stuporem suum ostendit author Seder Olam, cum ex Calendario novo Judæorum computat eventus, qui aliis omnino diebus affixi sunt juxta Kalendarium Syro Macedonum, quod secutus est Josephus in Libris de bello

bello Judaico. Certè sub variis Regibus Judæ Idololatriis quin ordines illi æque ac sub Antiocho Epiphane fuerint valde turbati, nemo dubitare potest, atque adeo eadem ibi occurrit difficultas quoad primum Templum, quæ sub secundo occurrit.

Cum ex dictis pateat non alia tempestate quam vernâ Christum in lucem fuisse editum, non nihil lubet adjicere, quod rem mihi extra dubitationis aleam ponere videtur, & quod mihi, ex vi præjudiciorum suorum, ab interpretibus Scripturæ non videtur fuisse animadversum.

Legitur apud Lucam cap. I. v. 26. Mense sexto missum Gabrielem ad Beatam Virginem.

Novi interpretes per hunc mensem sextum illum intelligere, qui fluxit sextus a conceptione Johannis Baptistæ, aut ab apparitione Angeli Zachariæ dum in templo offerret incensum. Id videtur Angelus notare, cum Mariæ dixit v. 36. *Et ecce Elizabeth cognata tua, & ipsa concepit filium in Senectute sua & hic mensis Sextus est illi quæ vocatur sterilis.*

Hoc nixi fundamento ex Veteribus plurimi qui minus attente Evangelium legerant, ut illud cum V. Testamento compararent, persuasi Zachariam visione ea Angeli beatum, non in templo, sed in Sanctuario, putarunt Johannem conceptum post Mensis Tisri decimum diem, natum Mensis Junii d. 25. & Christum illo sex mensibus juniorem natum 25 Decembris,

Verum pace interpretum dixerim, non videntur advertisse aliquid specialius a Luca fuisse designatum; scilicet hanc Legationem Gabrielis ad virginem contigisse Anni Judaici mense sexto, qui dictus est Eloul. Atque equidem sacris Scriptoribus qualis fuit Lucas solemne fuit eos dies notare quibus prophetia alicui concessa fuit, quod quin ille narrans oraculum tantum B. Virgini concessum fecerit, quis dubitare auset?

Haud equidem dubito quin idem a Zacharia fuerit notatum, idque apud Judæos ab extraordinario eventu, scilicet Zachariæ silentio per 9 menses, post suum ministerium absolutum fuerit notissimum. Verum assero Lucam sextum mensem designasse Anni, cum de oraculo concessio B. virgini agebatur, ut circumstantiam temporis notaret; quod neutiquam præstitisset si Johannis Baptistæ natalem certo alicui tempori non affixisset, sed tantum sextum mensem a conceptione Johannis notasset. Igitur ille quidem indirecte & secundario supponit Johannem 1°. Anni mense scilicet Nisan fuisse conceptum, sed expresse Christum fuisse Mense Eloul conceptum, atque adeo mense Nisan fuisse natum.

Atque equidem id antiquissimæ Christianorum traditioni congruit, quæ ex hoc Lucæ loco videtur orta, & quam memorat Clem. Alex. Strom. L. 1.

Novi nonnullos ex illis veteribus asseruisse illum natum non mense Aprili sed Maio; sed videntur

dentur illi confudisse diem natalem Christi cum die illius in templo oblationis, quæ revera contigit M. Maio. Interim hic notare est operæ pretium quam levi fundamento nixa fuerit altera traditio quæ Christum 25 Decembris die natum supponit, & jam a Sulpicii Severi temporibus invaluit. Illa orta est ex loco Lucæ perperam intellecto, Cap. 1. v. 10, 11. Putaverunt hujus traditionis authores altare incensi fuisse in Sancto Sanctorum, & ibi tum fuisse Zachariam ut incensum offerret, atque adeo summum fuisse Sacerdotem, qua suppositione nihil falsius, nihil absurdius. Hanc veterum sententiam explicat Cosmas, cujus verba in Præfatione descripsi. Quid quod tam altè radices jecerit hæc absurda sententia, ut ad Judæos emanaverit, unde suppositius author Josephus Ben Gorion Johannem Baptistam Zachariæ filium cap. 63. summum fuisse sacerdotem statuit.

CAPUT IX.

Num Annus Christi Natalis ex eo Anno, quo ad baptismum S. Johannis accessit, possit probe colligi.

QUÆ hætenus disserui ad hanc quæstionem de Christi tempestate natali decidendam apud Lectorem cordatum satis momenti habere videri possunt.

Verum ne veritas, quæ ex comparatione Evangelii cum Josephi scriptis tantum illustratur, a variis deprehenderetur viris Magnis, obstitere varia præjudicia quibus semet addixerant. Ac 1. quidem, cum apud Lucam legas, Christum quo tempore adiit Johannem Baptistam, ut ab illo baptizaretur, fuisse ὥσπερ ἐτῶν τριάκοντα Luc. 3. 23. & apud eundem Lucam ejusdem capituli v. 1, 2, 3. legas Johannem ad prædicandum baptismum poenitentiae missum a Deo Anno 15. τῆς ἡγεμονίας τῆς τεβερίας Cæsaris, ἡγεμονεύοντος Ποντίῃ Πιλάτου (vel ἐπιτροπεύοντος) (ut habent antiqui Codices Mss.) καὶ τετραρχοῦντος τῆς γαλιλαίας Ἡρώδου Φιλίππου δὲ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς τετραρχοῦντος τῆς Ἰουδαίας καὶ τραχωνίδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Αβιληνῆς τετραρχοῦντος, ἐπ' Ἀρχιερέων Ἀννα καὶ Καϊάφα, mirum est quanto molimine conati sint veteres & novi Scriptores Herodis mortem, ante quam Christum natum esse certum est, loco suo movere, & sic annum natalem perturbare, dum pugnant primum Christi annum retrogradè in Anno ante Christi æram vulgarem tertio esse constituendum, Inter illos eminuit Scaliger, qui annum Natalem Christi conjicit in Annum U. 751. & Asseclas habuit Emmium, Calvisium, Langium, & alios benè multos.

Alii cum apud veteres jam ad finem 2i. sæculi hæc recepta esset opinio Christum nonnisi per Annum prædicasse, & mortuum esse duobus Germanis

minis Coss. hinc concluderunt Christum natum Annis 794. & uno Mense ante Commodi mortem, atque adeo Christum natum 1. aut secundo Decembris A. U. 751. id est ante Christi æram vulgarem tertio, & sic Christum volunt natum 20 mensibus post mortem Herodis.

Si fundum hujus veterum sententiæ requiras, docet Cl. Alexandrinus Strom. L. 1. illum haberi in verbis Isaïæ c. 61. v. 1, 2. *spiritus Domini super me, ut predicarem annum placabilem Domino*, quæ verba Christus sua fecit Lucæ Cap. 4. v. 17, 18.

Hanc sententiam veterum sed aliquatenus interpolatam ante aliquot annos defendendam susceperunt viri aliquot celebres, vetustæ, ut videtur, traditionis amore abrepti, adeo ut vere possimus dicere ex his verbis S. Lucæ *ὁ αὐτὸς ἐν ὀνόματι κυρίου*, &c. ex absurda traditione quæ illis verbis innixa est, illos pendentes omnem pene laborem suum obscurandæ historiæ Evangelii impendisse, ac ut illam suis præjudiciis accommodarent in historia profana confundenda suam industriam collocasse.

Eorum præjudicia hic omnino expendere cogor quod paucis Deo dante præstare possum.

Inter præcipuos qui cum arte Chronologiam tractarunt eminet Scaliger. Ipse autem tantum Lucæ testimonio commotus videtur, ut Lib. 6. de emendat. Temporum, de Anno Natali Domini agens hæc habeat, Fatetur absurdum

furdum esse natalem Domini ponere in 25 Decembris, eamque opinionem rectè docet ortam ex perperam affixo summo Pontificatu Zachariæ patri Johannis Baptistæ. Sed 1. Natum Christum ex vetustiorum Patrum sententia. A. 28. Aetiaco A. Per. Jul. 4711. L. Cornelio Lentulo & M. Valerio Massalino Coss. anno 3 ante Christum. 2. Vult accessisse Christum ad baptismum Johannis cum annos 30 complevisset & 31 iniret, quo tempore adhuc fluebat Tiberii ab Augusti morte. quintus & decimus, duobus Geminis Coss. 3. a nato Christo ad excessum Herodis annos duos fuisse absolutos, quod vult rectè colligi ex loco Matthæi de bimulorum cæde. 4. Stellam illam quam memorat Evangelista jam per biennium solidum fulsisse arbitratur: sic igitur natum Christum Anno Sabbathico qui fuit A. 1442. a primo Anno Sabbathico. 5. Cap. sequenti Christo 5. Paschata celebrata demonstrat, & sic Christum A. 19. Tiberii Servio Sulpicio, Galba & Lucio Cornelio Sulla Coss. Per. Jul. 4746. a suo Natali anno 35 completo fuisse passum.

- In quot errores hic magnus vir lapsus sit sat intelligit Lector. 1. Demonstravi Herodem denatum A. U. 750. atque adeo A. Per. Jul. 4710. non ut vult A. 4711. 2. Falsum est omnes veteres voluisse Christum natum A. 43. Jul. cum Irenæus doceat illum natum A. Jul. 41. U. 749. 3. Absurdum est supponere Stellam per duos annos fulsisse, cum Magi ad Christum ado-

adorandum accesserunt, cum ipsimet doceant se visa Stella accessisse ut Christum natum viderent. Quis autem putet illos ante duos annos iter suscepisse? 4. Falsum est Christum natum fuisse Anno Sabbathico, si natus A. Per. Jul. 4711. Nam annus Sabbaticus non cadit in annum Per. Jul. 4711. ut supponit magnus Scaliger, sed in A. P. Jul. 4712. ut infra demonstrabo, quamquam si Christus natus esset Anno Sabbathico, nesciam quid in eo fuerit mirandum, nisi demum Scaliger nobis aliquod laudet oraculum, ex quo pateat Christum corrente anno Sabbathico debuisse nasci.

Quod statuit Scaliger Christum baptizatum A. quo fuerunt Coss. duo Gemini illud accipio libens: At ex illa concessione Scaligeri totum Systema circa Natalem Christi ita subruo, ut nequiquam amplius possit subsistere.

Ac 1. quidem absurdum est ponere Quirinum fuisse in Judæa & censum fecisse A. U. 751. Nam certum est illum A. U. 749. Romam contendisse, ut triumpharet. 2. Absurdum est supponere Quintilium Varum in Judæam accessisse A. U. 752. quem probavimus jam successisse S. Saturnino A. 749. media ætate, & hyemis medio tempore ad Herodem tum Hierosolymis agentem contendisse, ac Antipatrum mortis rem pronunciasse, ut Josephus clare explicat. 3. Quid ad rem quæ habet Scaliger de Eclipsi Lunæ quæ contigit 10 Januarii A. 4712. cum

ea quæ contigit A. P. Jul. 4710. A. U. 749. Quippe 2da contigit ex Scaligero, dum Herodes Hierosolymæ ageret, alia vero dum ille extra urbem ageret valetudinis causa; si saltem Josephi non rejicit authoritatem.

Res aperta est, nec ut probetur alio argumento opus est quam quod habetur ex Johannis Cap. 2. 20. Certum est ante primum Pascha quod Christus a baptismo suo celebravit, quodque Luca teste cadit in Annum 15. Tiberii & qui est Annus Æræ vulgaris 29 jam fluxisse Annos 46 ab initio ædificationis templi quam Herodes aggressus fuerat Anno 18 regni sui, ut diserte Josephus testatur Lib. 15. Antiq. c. 14. Atenim clarum est anno 18 ante Christum incepisse Annum 18 regni Herodis a captis Hierosolymis, a quo eventu si initium ducas, sunt exacte Anni 46. quos Judæi huic ædificationi templi tribuunt, usque ad Annum 29 Æræ vulgaris exclusive, quo Christum turbæ allocutæ sunt Johannis 2. 20.

Fateor Josephum de Bello Lib. 1. Cap. 16. templi edificationem A. 15. regni sui ab Herode inchoatam videri ponere: Verum non attente Josephum legunt, qui ad templi ædificationem hunc illius locum referunt. Ibi multa quæ aggressus est Herodes ab Anno 15 regni sui memorat Josephus ædificia, inter quæ etiam templi instaurati mentionem injicit, sed non illi animus est quo anno singula quæ memorat aggressus

gressus sit Herodes definire. Sat est si illis animum adhibuisse Herodem ab anno 15 regni sui intelligas, quod circa templum alibi definiuit scil. A. 18. regni sui ab anno U. 714. Lib. 15. Antiq. c. 14.

Porro ex hoc invicte patet adversus Scaligerum. 1. si 37. annos regnavit Herodes ab A. 714. & 34. ab Anno U. 717. quod expresse docet Josephus post Nicolaum Damascenum, & hoc Herodis duplex initium in regno agnoscat Scaliger, tum illorum finem cadere in Annum U. 750. non vero in Annum U. 751. ut perperam supponit Scaliger. 2. B. Lucam ἀνυρολογῶς locutum cum usus est particula ὥσεί dum de etate loquitur, qua Christus ad baptismum Johannis accessit.

Atque equidem objectioni ex Luca petita non arduum est satisfacere: ipse Scaliger tot collegit exempla Scriptorum qui istiusmodi dicendi formula usi sunt, dum majorem annorum numerum designatum volunt, quam qui ab illis exprimitur, ut vanus sim si nova exempla ad idem comprobandum afferam. Non hic observo quod Joh. Chrysostomus legat loco Johannis Cap. 8. 57. *quadraginta annos nondum habes & Abraham vidisti?* quam etiam lectionem habet Barbarinus Codex MS. num. 1. notante Cl. viro D. Johanne Mills. Verum dico Irenæum nil vidisse in particula ὥσεί quod vim aliquam habeat ut probetur Christum tum nondum annos

nos vitæ 32 aut 33 attigisse. Haud moror etiam quod in loco Lucæ jam secundo seculo non ἀρχόμενⓄ legerit Cl. Alexandrinus Strom. L. 1. sed ἐρχόμενⓄ quam lectionem habet codex Vaticanus.

Denique si quis offendatur quod ὥσεί apud S. Lucam tantam latitudinem tribuam, illum jubebo ut animum & oculos reflectat in locum Johannis Cap. 8. 41. in verba Irenæi Libri 2. adversus Hæreses, Cap. 40. Igitur certum sit Lucam nil aliud voluisse quam Christum ad ministerium suum vocatum ea ætate quem Lex statuit, nec annorum quos supergressus est rationem ullam habuisse. Omnino illud ὥσεί respondet Hebraicæ particulæ ׁ qua utuntur Sætri Scriptores in numeris. Sic Moses exodi, c. 12. v. 37. *tanquam* sexcenta millia numerat eorum qui exierunt ex Ægypto, licet eorum numerus esset longe major, ut patet ex libro Numer. C. 1. v. 46, 47.

Ad illos venio qui Christum non æræ vulgaris Anno 29. sed An. ejusdem Æræ, 25 aut 27. baptizatum putant. Putavit Pagius Christum baptizatum Anno 15. Proconsularis Imperii Tiberiani. Sic ille ad A. Ch. 11. sic & ad A. Ch. 32. & censet hac ratione Irenæum computasse & S. Lucam intellexisse. Verum fac Irenæus ita intellexerit Lucam, an inde sequitur S. Lucam bene intellectum ab Irenæo. Certè cum Lucas quintum decimum Tiberii conjungat

jungat cum Pilati procuratione Judææ, hinc sequitur neutiquam de Proconsularis Imperii Anno 15. sed de Augustæ Imperii 15. locutum Lucam, cum certum sit Pilatum non accessisse in Judæam nisi A. 27. Æræ vulgaris: tantum abest ut illius procuratio jam inceperit A. 25. Æræ vulgaris ut responderet decimo quinto proconsularis Imperii Tiberiani, quod cadit in A. 25. Æræ vulgaris ex sententia Cl. Pagii.

Alia ratione computat Tiberii simultaneum cum Augusto Imperium Cl. Norisius, quam a Pagio factum, & illud duobus annis brevius statuit & tantum ab A. U. 765. inchoat: verum haud felicius illi successit, Magnum licet sequatur in eo Usserium. Nam certum est non modo 15 Tiberii Imperii Anno baptizare incipisse Johannem, sed etiam Pontio Pilato Judæam procurante, qui tantummodo ætate ut videtur pene absoluta Anni 27 Christianæ Æræ in Judæam accessit, si verum est quod sat docet Josephus, illius decimum annum mortuo Tiberio fuisse adhuc in cursu.

Hoc telum vitare se putaverat Magnus Usserius ad annum Christi 26 ubi Valerio Grato successorem P. Pilatum venisse tanquam ex Josephi autoritate ponit, & Anno Christi 36 illum a Vitellio tum Syriæ Præsidente jussu ad Tiberium proficisci, responsurum ad objecta per Judæos crimina, postquam decem jam annos in provincia ille exegisset. *His autem x. annis,*

F

inquit

inquit Usserius, *quatuor aut 5 mensium appendicula addenda fuerit, si non ille vel procellarum metu* (præterito jam ut Actorum 27. 9. septimi mensis jejunio) *navigationem distulerit.* Nam priusquam Romam pervenerit vita excessisse Tiberium Josephus indicat Lib. 18. C. 5.

Nam 1. quod completis annis decem procurationis Pilati appendiculam quatuor aut 5 mensium nobis ingerit Usserius, id omnino facit contra Josephi mentem. Hæc sunt Josephi verbo, καὶ Πιλάτῳ δέκα ἔτεσι διαλείψας ἐπὶ Ἰουδαίας εἰς Ῥωμὴν ἐπέμπετο ταῖς ἐπιτελλίου ἐντολαῖς οὐκ ὄν (leg. ὄν) ἀντείπειν. Annon enim solemne est omnibus Scriptoribus & Josepho ipsi variis locis novem annos cum aliquot mensibus transactis decem annos cognominare. Secundo, quare fingit Usserius quatuor aut 5 mensium appendiculam addendam decem annis Pilati, cum certum sit ipsum abjectum a procuratore Judææ, & Marcellum Vifellii amicum in Judæam e Syria Missum qui Judæam regeret. Tercio, Absurdum est hanc in Judæa Pilati moram per quatuor aut 5 menses admittere, cum de Magistratu accusato, abjecto, & ad Imperatorem jussu ire ut se purgaret, agitur.

Omnino vim Josephi verbis infert Usserius, cum talem moram & tam futiles propter causas admittit, ut decimum in Judæa completum annum Pilato tribuat: Quo semel admissa series annorum aliquot procuratorum Judææ scilicet
Vale-

Valerii Grati, Anni Rufi, Ambivii & Coponii
turbatur.

Contendo igitur Anno tantum 27 Æræ Christi Pilatum accessisse in Judæam & decimo corrente Anno ab ea procuratione ejectum, illique Marcellum fuisse a Vitellio substitutum, cum forent in has provincias Asiæ post mediam æstatem accedere, saltem ante Autumnum procellis in Mediterraneo mari diffamatum. Pugno media hyeme abjectum Pilatum corrente ipsius anno decimo, & demum Anno 37 Æræ vulgaris Romam accessisse post diem Martii 16 qui fuit Tiberio fatalis.

His autem sic positis contendo perperam a viro magno assertum Johannem Baptistam ministerium suum exercuisse ante Annum 29 æræ Christi. Verum hic error illi natus est ex Veteri præjudicio propter quod Harmoniam IV. Evangeliorum Clarissim. Joh. Richardson Archidachadensis Episcopi suis annalibus inseruit. Putabat vir eximius ultimam Hebdomadam de qua Danielis IX, 27. dividendam esse in duas partes, quarum una ministerio Johannis, altera ministerio Christi esset addicenda. Cum autem Christi ministerium desierit Anno 33 æræ vulgaris, omnino ministerium Johannis, cujus voluit quartum inchoatum esse A. 29. Christianæ æræ, debuit incipere ab A. 26. Æræ Christi, atque hinc illi necessitas orta Pilati procurationem uno anno citius quam oportuit anticipandi,

& a Christo tantum quatuor paschata fuisse celebrata asserendi.

CAPUT X.

Qua ratione Evangelica historia circa Christi Annum & Mensem Natalem cum Herodis Magni historia debuit componi.

Post hanc digressionem quam autoritas magnorum virorum fecit necessariam, expectare debet Lector, ut suam lucem Evangelii historiae restituam, qui illa cum Herodis historia debeat componi paulo distinctius proponendo. Ex illius enim ordinis obscuracione factum, ut quod a viris summis magna quaesitum est diligentia, illud tamen hactenus non modo maneat ignotum, sed per eorum lites infinitas æternis tenebris videatur esse obruendum.

Census agitur in Judæa per Quirinium mensibus vernis, scilicet post Pascha A. Jul. 41. quod eo anno celebratum est Martii die 21. Hanc primam descriptionem frustra pugnat Pagi-
gius adversus Bucherium factam A. Jul. 40. Illam demonstravi factam A. Jul. 41. verno tempore, atque adeo Christum illa durante fuisse natum Bethleemi. Ut sic pronunciem tria me inducunt. 1. quia frustra aliquis alius, aut anterior, aut posterior census quaeritur, in quo Christus natus sit. 2. Quod Pheroræ conjux multa-

multatos ab Herode Phariseos liberavit quod noluerit dare nomina: Id autem nonnisi absoluto censu fieri potuit. Joseph. lib. 17. cap. 13.

2. Docui fuisse absolutum hunc censum in quo Christus natus est, ante finem veris: nam 1. Cum tam illustris viri, qualis fuit Quirinius, nulla in Berytheni cætu præsentia memoretur, patet illum jam tum censum absolvisse, & Romam ivisse ut triumpharet. 2. Quod illa descriptio facta fuit Præside Saturnino, non vero Q. Varo, qui A. U. 749. Jul. 41. ante mensem Augustum successit Saturnino in Syriæ regimine.

Certe licet nihil supersit unde belli adversus Homonadenses a Quirinio gesti tempus possumus certo designare, tamen vix est probabile, illud bellum confectum fuisse nisi ad finem A. U. 748. ceu Jul. 40. quo ut videtur triumphihonos Quirinio decretus. Haud magis probabile est Quirinium ex Cilicia ab Augusto fuisse revocandum ante id bellum confectum. Cum igitur in Judæam venerit plane quietam, haud magnam in illa Provincia censenda moram illum consumere necesse fuit, cum potissimum post hoc extraordinarium officium in Provincia pacata, quæ habuit Herodem Regem, Augusto maxime obsequentem, ad Triumphihonorem accipiendum Romam debuerit properare.

Christus durante illo censu Judææ per Quirinium acto nascitur M. Aprili A. U. 749. cum

conceptus sit M. Augusto A. U. 748. Octavo die a suo natali circumciditur.

Post natalem suum die 41. offertur in Templo nimirum Maio Mense, & ibi agnoscitur pro Messia a Simeone & Anna. Eo tempore aberat Herodes Hierosolymis, & Berythum iverat ut de filiorum suorum Alexandri & Aristobuli causa fieret iudicium. Redit Herodes Berytho & eodem temporis articulo Magi accedunt Hierosolymam.

Magi post Christum in Templo oblatum accedunt Hierosolymam, & in Herodem incidunt jam Berytho reducem. Herodes cogit synedrium, ut de loco in quo Messias esset oriturus illud sciscitaretur. Ac postea Magos mittit Bethleemum. Hierosolymis pergunt Bethleemum Magi Christum adoraturi, atque adeo circa finem Maii, cum vidissent Christi nati astrum in sua patria, & statim Hierosolymam versus iter arripissent.

Monentur divinitus redire in patriam per aliam viam.

Josephus autem iussu angeli Mariam & Jesum in Ægyptum ducit, idque ante finem Maii.

Herodes a Magis delusus occidi curat infantes Bethleemi, ut Christum cum illis tollat, eodemque tempore filios suos Alexandrum & Aristobulum jubet strangulari apud Sebasten; idque ex iudicio conventus Berythenfis, ex quo paucis ante diebus redierat.

Cum

Cum Quirinius Judæam relinquens intelligeret Herodi Augustum esse reconciliatum, & de causa Phariseorum qui ad sex millia censui supra dicto fuerant reluctati, nec voluerant juramentum Augusto & Herodi præstare, illi, ut videtur, judicium permisisset; Multam Herodes illis imposuit, quam conjux Pheroræ solvit Phariseis mirè addicta, qua de causa in odium Herodis incurrit, cui, cum, ut illam dimitteret maritus, acrius instaret, Pheroram adeò exacerbavit, ut post cætum Berythensem ille Antipatro, in consilio de Herode opera veneni e medio tollendo, sese adjunxerit.

Phariseorum aliquot cæsi quod Pheroræ regnum prædicerent sublato Herode.

Pheroras, quod in amicorum concilio ejus uxorem accusasset Herodes, in Herodem exasperatus jurat nunquam Herodem esse visurum, & Hierosolymis abit in Tetrarchiam suam cum uxore.

Quo facto Antipater, qui se ab amicis Romam revocari curaverat, literas ad illos datis, quo tempore Pheroras cum illo de Herode patre tollendo deliberaverat, Romam abit, in quo itinere septem menses consumit.

Herodes post Romanum Antipatri iter in morbum incidit gravissimum, & vocat Pheroram, qui prætexto juramento suo renuit ad illum accedere.

Pheroras in morbum lethalem incidit, quem

Herodes adit recuperata valetudine, & tum a Pherora poenitente accipit Herodes totius conjurationis ab Antipatro in Patrem factæ ordinem.

Rumore sparso Pheroram veneno periisse, Herodes in eam rem inquit, & comperit non Pheroræ sed sibi ab Antipatro paratum fuisse venenum. De morte Pheroræ literas accipit Tarenti Antipater, cum Romam jam ante aliquot dies reliquisset, atque adeo M. Decembri A. U. C. 749.

Eodem tempore Romæ supplicium de Acme sumitur ab Augusto, qui illam nefarias artes Antipatri ad Alexandrum & Aristobulum è medio tollendos juvisse comperit.

Herodes Doridem ex aula rejicit Antipatri matrem, ut quæ Antipatri scelerum fuisset conscia.

Herodes ad Antipatrum Romam scripserat, & dissimulata causa filium redire jusserat, pollicens se Doridi injurias esse remissurum illo veniente. Itaque Herodi Antipater obsequens post 7 menses ab itinere suscepto, cum interim Quintilius Varus successor fuisset datus S. Saturnino, redit in Judæam.

Antipater redux Hierosolymam incidit in Patrem, & Quintilium Varum, qui Herodem adierat, cum Saturnino in regimine Syriæ per aliquot menses jam successisset. Hoc contigit A. 749. exeunte A. Jul. 41. aut anno Jul. 42. ineunte A. 750.

Antipater

Antipater accusatur a Patre coram Q. Varo, de quo quidem nil statuit Varus, sed ad aurem Herodis videtur illum morte dignum pronuntiasse; Antiq. L. 17. C. 7. Interim Antipater in vincula conjicitur.

Herodes scribit ad Augustum de sceleribus Antipatri per legatos, & de Acme queritur, apud Augustum, qui ante Herodis querelas illam è medio sustulerat.

Herodes in morbum relabitur; condit Testamentum in gratiam filiorum minimi, in Archelaum & Philippum calumniis Antipatri exasperatus. De Herodis morbo rumor ut lethali spargitur, qui rumor inducit juvenes ex Phariseorum discipulis ut dejicerent Aquilam auream quam Herodes ante templi porticum constituerat. Judas & Matthias Viri inter Phariseos celeberrimi cum suis discipulis capti & Hierichuntem missi; ubi tandem flammis absumpti fuerunt ob dejectam aquilam; quod factum Martii 13, & per eclipfin, quæ nocte eadem accidit, certo caractere astronomico, notatur.

Accipit Herodes literas ab Augusto intra duos ut videtur menses, nam fere 20 diebus opus fuit, ut quis è Palæstina Romam navi accederet, potissimum hyberno tempore.

Morbus Herodis recrudescit, unde petit Callirhoem aquis calidis usus. Callirhoe post exiguam moram redit Hierichuntem, ubi accipit literas ab Augusto de morte Acmes, & de Anti-

patro ipsius potestati permissio, ceu illum in exilium mittere, ceu illum morti vellet addicere.

Herodes qui Antipatrum secum vinctum duxit repetitus gravi dolore, vult sibi vim adhibere, sed obstat Achiabus, idque factum Hierichunte.

Audito clamore Herodem sibi vim adhibuisse, a vinculis solvi se petit Antipater, quem Herodes secum vinctum duxerat, quod cum ad Herodem fuisset a custode relatum, Herodes illum jubet trucidari.

Post quinque dies a morte Antipatri, moritur Herodes, paucis ante Paschatis festum diebus, quod illo anno contigit 9 die Aprilis.

Herode paucis ante Pascha diebus mortuo, A. Jul. 42. monetur divinitus Iosephus ut ex Ægypto redeat in Judæam.

Cum Archelaus successisset Herodi in Judææ Tetrarchia, confirmato nimirum Herodis Testamento ab Augusto, quod factum ante finem ætatis A. U. 750. timet Iosephus, ne Jesus iterum pericliteretur in Judæa, atque adeo abit cum Maria & puero Jesu in Galilæam, Nazarethæ habiturus.

Omnia hæc ut videt lector Evangelicam suo ordini restituant historiam. Si quid sit dubii relictum, illud tantum versatur in duplici quæstione, quæ ex Iosephi narratione videtur vix posse decidi. 1ma. est, Num ante conventum Berythensem, qui habitus est A. 41. Juliano multam Herodes Phariseis imposuerit, quod suas facultates

tates & sua nomina Quirinio noluisse censenda dare. Altera est num hæc multa sola Herodis authoritate illis fuerit imposita, post Quirinii è Judæa discessum.

Mihi quidem videtur Quirinium, qui ex Augusti ad Herodem literis noverat illum esse Herodi reconciliatum, hoc judicium Herodi de suis subditis permisisse, atque adeo multam ante conventum Berythensem fuisse Phariseis impositam, sed cum jam Quirinius discessisset. Quod si quis ex narratione Josephi aliter opinetur, res non erit tanti, ut vehementer sim reluctaturus. Tota enim hæc res debuit intra aliquot hebdomadas peragi. Altera est quo temporis articulo Doridem ex aula Herodes pepulerit. Verum & illa in hoc argumento quod est præ manibus levioris esse momenti videtur.

Ex his porro patet, quantum hanc Evangelicam historiam confundant illi, 1. qui volunt Magos non accessisse Hierosolymam nisi cum Christus esset bimulus, ac si vellent Matthæo in os contradicere. Hæc enim habet τὸ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν τῇ βηθλεὲμ, Sic & Magi non ita pridem illum offendunt ποῦ εἰν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς. 2. Qui asserunt ante Jesu Christi oblationem factam in Templo Magos accessisse Bethleemum, Rem sane absurdissimam, nam post Christum a Magis adoratum monetur Joseph fugere in Ægyptum, atque adeo tum non potuisset Jesus offerri in Templo die 41. nisi velimus

limus Iosephum & Mariam legem transgressos, aut divinæ admonitioni fuisse reluctatos, & tamen hæc sententia Rom. Ecclesiæ placet. Nam illa adventum Magorum 6 Januarii, seu die 13. a Christi ortu constituit, Oblationem Christi in Templo die 2 Februarii vult factam, qui fuit 40 dies ab ortu Christi, cum oblationem pueri debuisset figere in die 41. idque ex lege Levit. 12. 13. non vero die 40 ut perperam asserit Ricciolus Chron. Refor. l. 8. C. 14. Concl. 6. p. 329. Nimirum quo die tum facta est cædes infantium Herodis iussu, scilicet a die 6 Januarii Magorum reditum Bethleemo patienter interim expectarit Herodes, & ob reditum, per 30 præpropter dies prolatum, cæperit tandem efferari. O Tyranni patientiam. Certe Martyrologium Romanum pueros illos cæsos vult 28 Decembris, Græci illos Decembris 29 cæsos fuisse volunt. Verum hæc omnia, ut juniorum somnia, nullius planè sunt momenti.

Novi authorem Harmoniæ IV. Evangel. quæ habetur sub Ammonii nomine, eandem prope sequi methodum, sed tam turpiter errat, ut nullam fidem mereatur. Nam Christum per 7 annos egisse in Ægypto docet usque post Herodis interitum, ac si 7 annis supervixisset Herodes Christi natali, qui fuit error Eusebii a Scaligero sat confutatus in Proleg. ad. Em. Temp. p. XVII. Nec tamen omittendum illum Harmoniæ authorem agnoscere Iosephum, cum rediret Nazareth
post

post oblatum Jesum, monitum fuisse ut fugeret in Ægyptum, atque adeo illum supposuisse non nisi post oblationem Jesu in Templo eadem infantium contigisse.

Sic & altera Harmonia sub Tatiani nomine Christum asserit Bethleemo translatum in Ægyptum, ubi Magi recessissent Bethleemo. Unde patet, quod dum locum Lucæ de reditu Josephi Nazareth, post omnia quæ lex jusserat facta, descripsit, tamen non supposuerit illum rediisse Nazaretham, nisi postquam Josephus ex Ægypto rediit, idque post fata Herodis.

Fateor Johannem Chrysostomum alia ratione locum Lucæ, Cap. 2. 26. solvere. Nam putat quod dicitur a Luca Josephum rediisse Nazaretham, id factum ante oblationem Jesu Christi in templo. Hom. 9, in Matth. p. 85. Verum nec hæc sententia potest defendi. Nam Bethleemo profectus est Josephus in Ægyptum, non vero Nazaretham, atque adeo nullus dubito quin sententia Augustini, quam infra notabo sit judicio Chrysostomi longe præferenda.

Certe qui docent Josephum post 41mum diem, quo Christus fuit oblatus in templo, rediisse Nazaretham, haud minus absurdè agunt. Id quidem illi statuunt ex Lucæ, Cap. 2. 25, 39. ac id ita pronuntiare videtur Lucas. Sed cum nihil de fuga in Ægyptum Lucas habeat, hinc patet Lucam compendiosè ad reditum ex Ægypto Nazaretham transivisse, cum ex Matthæo pateat

pateat non Nazarethā in Ægyptum; sed Bethleemo fuisse translatum Dominum, quod accurate explicat Augustinus de consensu Evangel. L. 2. C. 5. Id ipsum viderunt Beza, Lucas Burgenſis & Leightfoot, ac ſedulo comprobaverunt.

3. Haud minus omnia confundunt, qui ad Antipatri mortem referunt dictum Auguſti, quod refert Macrobius Saturn. L. 2. C. 4. ac ſi cædes infantium eodem præpropter tempore cum cæde Antipatri contigiffet. Omnino id faciunt abſurdiſſimè, nam ad mortem Alexandri & Ariſtobuli dictum Auguſti fuit referendum; quippe, ut ex Joſepho patet, ſcelera Antipatri tam nota erant Auguſto, ut etiam Acmen occidi juſſerit, quod Antipatrum adverſus fratres Alexandrum & Ariſtobulum juviſſet. Ipſe Auguſtus Antipatri morti ut juſtæ conſenſit. At noverat Saturnini & aliorum filiorum Herodis conſilia ſpota in cauſa Alexandri & Ariſtobuli, ac fraude & calumniis Antipatri in illos impulſum Herodem eos trucidaffe.

Omnino tota hiftoriæ Herodis ſeries ſuadet, ut pronuntiemus Chriſti natalem Aprili menſe contigiffe, oblationem Chriſti in templo factam, dum Hieroſolymis abeſſet Herodes, ſcilicet quo tempore habitus eſt conventus Berythenſis in cauſa filiorum Herodis poſt Quirinii diſceſſum.

Rediſſe Hieroſolymam Herodem ab illo conventu & in Magos incidiffe,

Con-

Consultationem ab illo habitam de loco in quo Messias debuit ortum habere.

Missos ab Herode Magos Bethleemum, rediisse in Patriam.

Christum, qui absente & versante apud Berythum Herode oblatus fuit in templo, Bethleemo translatum fuisse in Ægyptum.

Deceptum a Magis Herodem exscidisse infantes Bethleemi & vicinorum pagorum.

Eodem tempore jussisse suos filios Alexandrum & Aristobulum exscindi, quod cum ad Augustum perlatum fuisset hoc dicto usus est, malle se esse porcum Herodis quam filium.

Ceterum non possum hic quin sedulo notem quam præjudicia nocuerint Veteribus, quorum sententiam Vir Cl. Antonius Pagius jamdiu lapsam restituere conatus est ad A. 29. Annal. Baronii. Ex loco Isaïæ, Cap. 61. 1, 2. concluderunt uno tantum Anno Christum ministerio suo functum, atque adeo passum A. 29. Æræ vulgaris. Antea ex loco Lucæ Christum ad Baptismum accessisse, cum esset *τριαννωτάτης* pro concessio sumebant, unde Christum natum Anno Jul. 43. concluderant. His semel positis Christum Æræ Christianæ baptizatum Anno 28. & Anno 29. passum. Atenim quomodo tum Johannes 15. Tiberii baptizare incepit? Duplex illos admisisse initium Imperii Tiberiani volunt Pagius & Norisius; primum dum factus est Proconsul aut Collega Augusti; quod contigit-

tigisse putant Anno 26. Æræ Christianæ: secundum quod a morte Augusti ducebat initium.

Haftenus bene si Lucas non conjunxisset Annum XV. Tiberii cum Pilati procuratione in Judæa. Cum enim ex Josepho constet a Vitellio jussu Pilatum Romam ire, ut apud Tiberium responderet ad crimina illi a Judæis obiecta, Anno regiminis sui in Judæa decimo id contigisse, ac jam post Tiberii mortem Romam accessisse, quæ contigit Æræ vulgaris A. 37. Martii 16. omnino sequitur Lucam ad Proconsulare Tiberii Imperium non potuisse respicere, sed ad illud Imperium quod a morte Augusti initium habuit. Sane tum Lucas non potuit dicere Pilatum tum fuisse Procuratorem Cæsaris in Judæa, sed Valerium Gratum cui Pilatus successit, & 10 anno procurationis currente a Vitellio Romam amandatus est.

Quid quod ex pleniluniorum ratione impossibile est ut Christus, qui ex Evangelistarum autoritate die Jovis exeunte Pascha celebravit & die Veneris crucifixus est, hæc obiverit Anno 29. Æræ Christianæ. Certum enim A. illo 29. Plenilunium Paschale contigisse Aprilis die 17. qui cadit in diem Dominicam. Qui terminus tam abest a die Jovis, ut nulla ratione dies Jovis cadat in 15 Lunæ in Calendario Judaico nupero, nec in 16. qui ex *Φάσχι* fuit 15; quam methodum videntur Judæi ante excidium suum secuti. Id miror non observasse Antonium

nium Pagium & Norisium qui hanc Veterum sententiam vindicare conati sunt.

Haud minus sua nocuerunt præjudicia viro summo Usserio, in suis Annalibus N. T.

Deseruit ille authoritatem Josephi circa tempus mortis Herodis a Josepho notatum, & affixum A. Jul. 42. paucis ante Pascha diebus. Verum ea ratione omnia conturbat in historia. Si mors Herodis contigit 25. Novemb. A. Jul. 42. debuit tum redire Josephus Ægypto, & novum iter media hyeme suscipere, cum Maria & Jesu.

Tum successio Archelai in A. Jul. 43. fuerit rejicienda, cum tamen illum post Pascha A. Jul. 42. Patri successisse manifestum sit, & post Pascha Romam statim ivisse, ut Herodis Testamenti confirmationem ab Augusto obtineret. Tercio qua demum ratione potest eadem infantium cum eade Antipatri conjungere? Scilicet de illa eade quæ mense Januario aut Febuario A. Jul. 42. contigit, nuntius ad Augustum delatus est Anno exeunte ad finem Decembris, quo tempore de Herodis & Antipatri morte ad illum nuntius pervenit. Quam insulsè autem tum dictum fuisset a Macrobio Herodem inter liberos quos in Syria trucidavit ipsum filium trucidasse! Omnino mutanda est tempestas Anni qua Johannes Baptista occisus est; & in M. Novembrem conjicienda, cum tamen paulo ante Pascha illa mors contigerit, ut ex Bedæ & aliorum testimonio in Martyr. R. evincit Baronius ad Aug. 29.

Nam sane debuit Johannes mori ante Pascha, cum initium regni Herodis Antipæ ab hac tempestate iniverit, quo celebrato mors Johannis Baptistæ Herodiadis suasu contigit.

Verum ne quid in hac causa dubii relictum esse videatur, age etiam, ut polliciti sumus, quæ de magno Herode Josephus retulit non posse sollicitari demonstramus, quo facto expendemus illam auctoritatem, qua commotus est Usserius, ut loco suo, contra Josephi tam certam tamque sibi in omnibus cohærentem auctoritatem, mortem Herodis movere sit ausus.

CAPUT XI.

De Anno Herodis Natali.

SI quid est non tam obscurum in se quam a variis Scriptoribus ex diversis præjudiciis quibus se manciparunt obscuratum, illud est. 1. Herodis Magni natalis. 2. Tempus quo ad Regiam dignitatem evectus est; ac denique 3. illa Anni tempestas quæ fuit illi fatalis.

Constat ex Josepho Herodem ab Antipatro ipsius patre factum Ducem Galileæ, Caleno & Vatinio Coss. id est Anni 47. ante Chr. secunda parte, U. C. Var. 707. Verum cum Josephi Græcus textus ferat illum tum fuisse 15 annos natum *νομισθὴν ἑσόν*, quæ lectio videtur antiquissima, cum tamen legendum sit *ἔς*, pro *εἰ* quod jam

jam legitur, hinc nonnullis tum Veteribus tum Novis placuit Herodem natum Anno ante Christum 62 D. junio Silano & L. Licinio Murena Coss. & denatum A. U. 759. aut 760. id est sexto aut septimo Anno Æræ Vulgaris, cum ex Josepho constet illum prope natum 70 annos diem obiisse.

Constat ex Josepho Herodem duo habuisse regni initia: Primum Anno U. 714. ad finem Vergente, cum Rex in Romano Senatu dictus est, qui fuit Annus ante Christum 40: Secundum ex quo captis Hierosolymis ab Herode & a Sosio Antigonus ultimus Asmonæorum Antiochiæ M. Antonio iubente cæsus est, quod factum A. U. 717. ante Christum A. 37. Verum quantumvis hæc duo regnandi initia memoret Josephus, & a primo initio Herodem Annos 37. regnasse, a secundo regnasse Annos 34. expressè afferat, non defuerunt Viri eruditi qui aliud longè initium Herodis regno assignaverint: Mitto Baronii somnium qui Herodis regnum inchoat ab Anno U. 724. Juliano 16. quo Rhodi Augustus Herodem in regno confirmavit, quod probabile judicat Riciolius. Verum alii sunt qui adversus Josephum pugnant Herodis regnum non inchoandum nisi ab A. U. 717. ante Christum 37. Ita Vecchiæ in tabulis Chronol. Ita Philippus Labbe in Ariadne sua, Imo post illos Vir illustr. Joh. Henricus Jungmannus in suo Daniele referato primum regni Herodis initium

tium explodit tanquam plane fabulosum, & omni molimine Herodis Regiam dignitatem ab Anno U. 717. computandam esse contendit.

Ex Josepho constat Eclipsin Lunæ evenisse paulo ante mortem Herodis, quam bis testatur Josephus contigisse paucis ante Paschæ festum diebus. Hanc Eclipsin præstantissimi Astronomi reperiunt Anno 42. Juliano Mensis Martii die 13. Verum post Scaligerum fuerunt viri eruditissimi qui hanc Eclipsin a Josepho notatam non ad Annum 42. Jul. sed ad aliam quæ Anno 45. contigit inter 8 & 9 Januarii. Ita Scaliger, imo ad aliam quæ 29 Decemb. contigit A. 46. Jul. Ita Grandamicus & Riciolius referendam esse pronuntiant.

Ex Josepho constat Herodem paucis ante Paschæ festum diebus ad plures ivisse. Jam vero ex sententia Cl. Liveleii Magnus Usserius cum multis qui illum sequuntur ducem, non Martio mense Herodem mortuum volunt sed ad finem Novembris id est VII. Mensis Kisseu Judaici.

Constat ex Josepho Herodi successisse Archelaum, qui in ipso festo Paschæ statim in eos sævit qui in patrem invehebantur, & ad pœnam deposcebant defuncti patris amicos, eos potissimum, qui Zelotis, quod falso rumore de Herodis morte sparso aquilam auream de templi porticu dejecissent, infligi mortem curaverant. Hoc patrato facinore illum ad Augustum iter arripuisse, comitante illum Nicolao Damasceno; quo perorante

perorante illi Tetrarchæ jus ab Augusto confirmatum, quod illi post 9 annos ademptum ab eodem Augusto, qui illum Viennæ Allobrogum exulare iussit, Coss. Lepido & Aruntio, id est A. U. 759. An. Jul. 51. Post Ch. A. 6. ut Dio Cassius testatur. Verum nihil non moliantur Ricciolius, Pagius, & Norisius ut Dionem deceptum in ea Archelai ejectione narranda ostendant.

Quo tot tantæque lites feliciter possim componere haud lubet singula variorum scriptorum errata confutare, quod ut esset plane operosum etiam esset plane inutile. Sat erit si præcipua narrationis Josephi capita ita comprobem, ut quæ ab illis pendent eodem tempore illustrem. Porro imprimis monitum Lectorem velim nos pro Josephi autoritate in eo negotio ita pugnare, ut decet Viros veritatis amantes pro integerrimo & post Canonicos scriptores sincerissimo authore, hoc enim illi pangunt elogium Petavius & Norisius, a Baronii sententia qui Josephum perpetuo infectatur plane alieni.

Primus sit nobis labor in rectè desigendo Herodis Natali. Contendit Ricciolius post Chr. Noldium quindecim annos natum fuisse Herodem, cum factus est Dux Galileæ ab Antipatro ipsius parente. Hinc Ricciolius concludere debuit illum natum Anno U. 691. ante Christum 63. Verum nihil facilius quam illum refellere. An non legerat quæ habet Josephus de fuga Antipatri

tipatri ad Aretam Arabum Regem cum quatuor
suis Liberis & filia sua Salome Lib. 14. C. 12. An
non noverat Herodem fuisse Antipatro natum
secundo ordine. Cum igitur hæc fuga contige-
rit Anno U. 686. ante Christum 66. omnino se-
quitur Herodem cum factus est Dux Palæstinæ
fuisse plus quam 20 annos natum, contra quod
putat Ricciolius, qui ex mendo in quo cubant
Codices Græci Josephi, colligit fuisse tum tan-
tum quindecennem.

Dixi illum natum fuisse plusquam 20 annos.
Omnino enim cum Liberos deposuerit apud A-
retam Antipater, qui post natum Herodem illi
nati sunt, sequitur Herodis non potuisse ætatem
esse minorem quam Annorum 23. Caleno & Va-
tino Coss. atque adeo saltem debuisse nasci A. U.
684. Quid igitur magis obvium quam agnoscere
mendum Codicum, & pro 15 reponere 25, ex
quo habetur vera ætas Herodis, adeo ut certum
sit illum natum A. U. 690. adhuc currente, &
mortuum A. 750. Martio Mense, cum esset pro-
pemodum Septuagenarius.

Nec modo hoc loco patet pro 15 annis legen-
dum 25 annis; Sed id docet tota series historiæ
Herodis, si quis illam cum aliqua accuratione
expendat. A. U. 714. Herodes Rex declaratur
in Senatu. Quis credat id favoris monstratum
in tanto cœtu homini 22 annos nato? Nil absur-
di si supponas Herodem tum fuisse natum An-
nos 32. Certè eodem Anno Phasaelus frater jam
filium

filium habuit septennem ut habet Josephus, atque adeo natum A. 701. exeunte, aut 702. A. U. 717. ducit Herodes Mariamnem Hircani Regis neptim; & divortium facit a Doride quam diu ante duxerat & ex qua Antipatrum susceperat. Antipatrum a se æque ac matrem eliminat, hoc tamen illi concesso ut Hierosolymam festorum tempore venire posset, ex quo sequitur Antipatrum fuisse majorem quam 19 annos quo tempore Judæis qualis fuit Antipater a Deo jussu ut adessent Hierosolymis. Ex hoc obvium est concludere Herodem conjugem habuisse Doridem jam per Annos 20, atque adeo A. U. 696. ante Christum 58.

Refert Josephus de Bello Lib. 1. c. 17. p. 752. eam orationem qua Herodes usus est dum Antipatrum ex Doride natum, quam post Mariamnes mortem Hierosolymam revocaverat & Mariamnes filios Alexandrum & Aristobulum Reges declaravit Hierosolymæ. In illa autem oratione his utitur verbis: *Tres filios meos Reges designo. Namque huic ætas, (scil. Antipatro) illis nobilitas successionem regni conciliat, & quidem magnitudo ejus etiam pluribus sufficit.* Tum paucis interjectis, *Non regnum sed regni honorem filiis meis trado, & jucunditate quidem quasi rectores potientur; pondus autem rerum, tametsi nolim, meum est. Consideret autem quisque vestrum ætatem meam vitæque institutum, nec non etiam pietatem. Nam neque senex adeo sum, ut de me cito desperetur, ne-*

que voluptatibus affuitus, quæ adolescentium quoque vitam spacio breviori concludunt. Divinitatem vero ita coluimus, ut in longum nos ævum progressuros esse credamus. Annon inde patet 1. Antipatrum duos fratres ætate multum superasse? 2. Herodem semet quidem agnoscere senem, id est jam plusquam sexagenarium, hoc enim est senectutis initium ex Judæorum stylo constanti. His adde quæ de Antipatri in patrem conspiratione alibi refert, scilicet illum jamdiu regno maturum graviter tulisse quod pater esset adeo longævus. Ex his enim facile elicias Herodem Anno vitæ suæ 16 Doridem duxisse, Antipatrum natum fuisse Anno 17 vitæ Herodis, atque adeo natum fuisse annos 45. cum hanc orationem habuit Herodes, qui tum natus erat pene Annos 62. Nam illam habuit Herodes Anno XI. ante Christum A. U. 743. cum ipsius natalis Annus fuerit annus U. 680 ex ~~ms~~ aut 681 ad initium.

Non lubet hic varias rationes asserere, quas bene multas si tanti esset congerere possem ex Herodis historia: Riciolii sententia tot laborat absurditatibus, ut a nullo possit concoqui, nisi qui eliminatum velit Archelai regnum, quod post fata Herodis duravit per novem annos. Nam si cum Riciolio velis Annum U. 690. fuisse Herodis natalem, tum Herodes mortuus sit necesse est A. U. 759. id est ipso anno quo post decem collectas messes ab Herodis morte in exilium Archelaus missus est ab eodem Augusto qui Testamentum Herodis A. U. 750. confirmaverat. CA-

CAPUT XII.

De Epocha mortis Herodis adversus Scaligerum.

HActenus supposui Herodem circa Pascha Ann. Jul. 42. ceu A. U. 750. feto fuisse functum, cum jam plerique post Scaligerum velint illum non nisi A. Jul. 43. aut A. Jul. 44. obiisse, quales sunt Viri cl. Calvisius, Buntingus, Strauchius. Quo posito fere quæ hætenus asserui neutiquam possunt consistere. Huic objectioni repono tam coherentem totius historię seriem a Josepho assignatam tam firmiter epocham Herodianæ mortis probare, ut aut Josephi autoritas rejiciatur necesse sit, quod factum Harduino, quo nomine in omnium eruditorum censuras incurrit, aut mors Herodis eo temporis sit constituenda articulo, quo illam descripsit Josephus.

Notatur a Josepho Annus fatalis Herodis A. Jul. 42. circa Pascha per eclipsin quæ contigit 13 Martii, ipsa nocte quæ successit vivicomburio Judæ Sariphæi & Matthæi Margalothi, qui sparso rumore Herodem esse mortuum discipulos suos impulerant, ut auream aquilam quam porticus templi contra legem Herodes affixerat, media luce deicerent.

Ante illud supplicium Herodes pene moriens ad aquas calidas a Medicis deducitur Callirhoen ultra Jordanem. Cum aquas non posset ferre

ipſius infirmum corpus, illum oleo immergunt, quo facto pene animam exhalat. Deſperata ſalute Hierichuntem reducitur, ubi recrudescen- te morbo, & doloribus immanibus victus, po- mum petit, & illo purgato cultro ſe vult con- ficere. Obſtat Achiabus, ſed ſtatim ſpargitur clamor Regem ſemet cultro occidiſſe, quo au- dito Antipater, qui erat in vinculis, agit apud Commentarienſem, ut ipſius favore ſolveretur; quod cum Herodes audiſſet Antipatrum con- feſſum curat occidi, & ipſe quinque poſt diebus ſcil. ante feſtum Paſchatis morte extinguitur. Contigit autem feſtum Paſchatis illo A. Jul. 42. ix. Aprilis die.

Vidit Scaliger vix poſſe mutari hanc epocham quam assignavit Joſephus, itaque ſedulo inqui- ſivit in eclipſin, ut in talem annum mors He- rodis incideret, ac cum deprehendiſſet alteram eclipſin quæ A. Jul. 44. accidit 10. Januarii, hinc auſus eſt pugnare Herodis mortem non A. Jul. 42. ut vult Joſephus, ſed A. Jul. 44. acci- diſſe, atque adeo ſupplicium Judæ & Matthiæ non 12 Martii A. Juliani 42. ſed Januarii 9. contigiſſe A. Jul. 44.

Verum magni viri ſententiæ multa repugnant. 1. Enim certum eſt ex Joſephó Antipatrum poſt judicium Berythenſe in cauſa Alexandri & Ari- ſtobuli Romam abiſſe, & in illo itinere ſeptem meſes conſumpſiſſe, ſcilicet uſque ad finem A. Jul. 41. cum Berythenſis conventus meſe

Matio

Malio inchoato A. Jul. 41. sit habitus. 2. Ex Josepho certum est Q. Varum ad Herodem accessisse A. Jul. 41. exeunte, & de Antipatri causa cognovisse cum Herode ad initium A. Jul. 42. tum Herodem ad Augustum scripsisse literas de sceleribus Antipatri, & de ipsius coram Varo de parricidio tentato convictione, & intra duos menses ad summum Augusti responsionem accepisse, qua illi permittebatur Antipatrum aut exilio aut morte punire, & ita paucis mensibus post suum reditum in Judæam, Antipatrum ea ratione quam retuli periisse.

Hæc omnia suo loco moveri nequeunt, admissa semel Josephi autoritate. 1. Tum falsum sit quod asserit Josephus, cum Saturnino Q. Varus paulo antea successisset, illum ad Herodem accessisse, & Antipatrum judicasse, aut admittendum est Augustum nonnisi Martio mense anni Jul. 45. ad Herodis literas respondisse, quas ad illum Herodes dederat A. Jul. 42. Januarii mense, quod quam absurdum sit nemo non videt.

2. Haud minus absurdum est fingere medio Januario Herodem profectum ad aquas Callirhoes potandas. Nam certum est Herodem nunquam ex quo reliquit Hierosolymam illuc rediisse, sed ex itinere ultra Jordanem Hierichuntem rediisse, quod si factum sit paulo post Januarii Mensis decimum, jam age aut Christus quem Scaliger vult natum Mense Sep. anni superio-

perioris scil. A. Jul. 43. nec natus sit Saturnino Syriæ Præside, nec recensitus sit a Quirinio, quem satis ostendi ante conventum Berythensem totius Judææ censum egisse.

Certe quicumque hanc rerum seriem apud se attentiori animo reputabit, comperiet vix fieri posse ut Herodes vitam produxerit ultra diem quem illius morti assignat Josephus. Cum post Pheroræ mortem Antipatri absentis & Romæ versantis conjurationem comperisset Herodes, ad Antipatrum Romam scribit ut redeat, quo illum in sua haberet potestate: Testamento interim quo ipsum totius regni sui hæredem scripserat revocato, aliud Testamentum scribit, quo Antypam solum hæredem designat, duobus filiis Archelao & Philippo per Antipatri calumnias infensus.

Accedit Antipater Hierosolymam post 7 menses in suo Romano itinere consumptos, & incidit in Q. Varum, qui, cum nuper successisset Saturnino, Herodem invisit, qui cum illo iudicium habet de sceleribus & conjuratione Antipatri.

Hac conjuratione probata & convicto Antipatro, in vincula conjicitur Antipater, & illum vinctum secum trahit Herodes ultimo afficiendum supplicio, ubi sententiam Augusti, ad quem per legatos scripsit, audiisset. Acceptis Herodis literis responderet Augustus aut exilio mulcandum Antipatrum, aut ultimo supplicio esse puniendum.

Has

Has literas accepit Herodes Hierichuntē, & Antipatrum jubet occidi, ea occasione quam supra notavi, idque paucis admodum diebus postquam Callirhoe Hierichuntē rediisset. Herodes caeso Antipatro Testamentum, quod in gratiam Antipæ fecerat, illum regni successorem constituens, revocat, & Archelao per ultimas tabulas regnum largitus est, Antipam Galileæ & Pereæ Tetrarcham constituit, Philippo vero Gauloniticam Trachoniticam, Bataneam & Paneada regiones Tetrarchiæ nomine assignavit.

Judicet lector eruditus num ex hac serie rerum Josephi narratio cum Scaligeri sententia possit subsistere.

Ex illa tam evidenter patet hæc omnia contigisse A. Jul. 42. ut aut hæc omnia quæ narrat Josephus pro meris fabulis habenda sint, aut oporteat illum non ad eclipsin A. Jul. 44. 10 Januarii, sed ad eclipsin A. Jul. 42. 13 Martii respexisse, cum ille de morte Judæ & Matthiæ locutus est.

Quid! an per annos aliquot absuit Hierosolymis Herodes, scilicet ab A. Jul. 42. quo illi adfuit Varus & Antipatrum judicavit, usque ad A. Jul. 44. prope Pascha? An Antipatrum tamdiu in vinculis tenuit convictum conspirationis in ipsius vitam, cum Alexandrum & Aristobulum, levitatis tantum in sermonibus convictos pene statim a conventu Berythenfi jussit strangulari?

Verum

Verum duo licet urgere argumenta quo Scaligerianæ sententiæ absurditas magis omnibus patefiat. Ac primo quidem notavit vir eruditissimus de Emend. Temp. lib. v. p. 450. & seq. duplex esse initium regni Herodis, unum ex quo in Romano senatu declaratus est Judææ Rex, alterum quod incepit a captis Hierosolymis & a Cæde Antigoni. Si a priori initio Herodis anni computentur, tum Herodes 37 annos regnavit; si a secundo initio, tum regnavit tantum per annos 34. ut disertè asserit Josephus.

Hoc posito jam abeat Scaliger, & totam Herodis historiæ seriem, & illius regni annos confundat: Nam si periit Herodes A. Jul. 44. ac A. U. 752. tum necesse est illum non 37 & 34 annos regni obtinuisse, sed A. 39 & Annis 36 pro variorum initiorum ratione. Nam omnino certum est Herodem A. U. C. 714. M. Decembri a Senatu Rom. Regem Judææ dictum, Illinc vero certum Hierosolymam Coss. M. Agrippa & Caninio Gallo secundum Josephum id est A. U. 717. occupasse.

Jam vero si vera sit sententia Scaligeri, Herodem non obiisse mortem nisi A. Jul. 44. circa Pascha, tum ille non A. 37. regni, sed Annum 39. affecutus est, cum fere quatuor menses impleverit anni ultimi a Decembri ad Martii finem: Usitatum est enim omnibus scriptoribus annum inchoatum pro anno numerare. Quid quod inde sequitur Herodem non tantum Septuagenarium esse

esse mortuum, sed post septuagesimum annum vitæ obiisse. Nam si natus est A. U. 680. aut 681. ab hoc Anno ad A. 44. Julianum sunt 71 aut 72 anni, quod debuit Magnus Scaliger expendisse.

Sic & certum tertio post anno Herodem Hierosolymam occupasse iuvante Sosio, quod fusè demonstravit Scaliger de Em. Temp. lib. v. p. 450 & 451. Quo posito itidem falsum sit necesse est Herodem nonnisi 34 annos regnasse, si verum sit Herodem A. tantum Jul. 44. fuisse mortuum.

Aliud argumentum suppeditat nobis historia quam habet Iosephus Antiq. l. 17. c. 11. & quæ Scaligeri sententiam funditus evertit.

Post mortem Herodis, Herodis filii de paterni regni successione litigantes, Romam ad Augustum causam integram deferunt; Augustus in amicorum consilio rem discutit, Nicolao Damasceno Archelai causam defendente, & inter illos sedere jubet Caium Agrippæ & Julię filię suę filium jam a se adoptatum, primum illi locum in hoc Consistorio tribuens. Jam autem hoc concilium habitum est non A. U. 751. ut putat Norisius, & ut Scaliger debet supponere, sed A. 750. Unde sequitur Herodem non A. U. 751. sed A. U. 750. fuisse mortuum, eo scil. tempore quod a Iosepho annotatum est.

Id ex Iosephi narratione invictè patet, nam docet statim ante Pascha ab Archelao curatum funus Patris, in illum, quicquid ageret ut plebem
sibi

fibi conciliaret, seditionem motam a Judæis qui authores Judæ & Matthiæ injustæ necis ad supplicium deposcebant. Illam seditionem ubi multo sanguine extinxit Archelaus illico Romam cum fratribus ivit, ut ab Augusto paterni Testamenti confirmationem obtineret. Archelao cum fratribus profecto Romam, causa agitur apud Augustum, & illi objicitur a fratribus hæc Judæorum cædes recentissima. Gravis interim seditio excitatur a Judæis ipso die Pentecostes, quæ, cum Sabinus illi occasionem dedisset dum paulo ante mortui Herodis Regias & Thesauros nomine Cæsaris voluit occupare, a Varo fuit suppressa. Interim a Cæsare judicium habitum in causa Archelai, qui juvante Nicolao Damasceno adversarios superavit. Ac Augustus quidem non illico Herodis Testamentum confirmavit, verum id factum postquam suppressas fuisse a Varo seditiones multiplices audivit, & Judæorum legati ad eum accessissent, permittente Varo, ut peterent Judæam in Provinciam redigi. Illis enim auditis ab Augusto, quod certè hoc A. U. eodem 750. nondum lapso factum esse patet Josephi librum legenti, Tum demum Augusto ita statuente Archelaus jam Ethnarcha in Judæam reversus est, & Joazaro Boethi filio Pontificatum abrogat, insimulato quod seditiosis consensisset. Joseph. l. 17. c. 15. Certe qui putat Archelaum in hoc Romano itinere longius quam sex septemve mensium tempus consumpsisse, ille incredibilia fingit.

Verum

Verum quod notavit Josephus Cajium Augusti nepotem huic Consilio adfuisse, in quo de Herodis successione actum est, & primum locum in illo habuisse, suadet hoc Augusti consilium habitum fuisse A. Jul. 42. U. 750. Adfuisse Cajium non notat eo nomine Josephus, quod Herodes aliquid legasset Cajo in Testamento suo. Nam ob eandem rationem debuisset adesse Lucius Augusti Nepos, & junior Caji frater, cui itidem magnam summam Herodes æquè ac fratri legaverat. Verum illud notavit Josephus, ut significaret tum primum Cajium ab Augusto ad publica negotia administranda fuisse admissum, atque adeò illi in nâc tam præclarâ causâ tum primum id honoris ab Augusto fuisse tributum, ut Consuli designato. Atque equidem A. Jul. 42. U. 750. virilem togam accepit Caji, ab Augusto fuit in forum deductus, Atque adeò ad illud iudicium de Herodis Testamento & successione vocatus. Quod si A. tantum Jul. 44. U. 752. factum supponas Iudicium de successione Herodis, nihil frigidius hac Josephi Observatione. Quippe quid mirum fuit quod Augustus Cajium nepotem primo loco sedere jusserit in consilio A. Jul. 43. U. 751. aut A. Jul. 44. U. 752. habito, qui jam per Annum unum & alterum ad publica negotia tractanda fuerat admissus, & jam decimum septimum ætatis suæ annum attigerat. Illud sane annotatione dignum fuit, atque adeò Josepho observatum, quod statim ac Virilem togam induit,

induit, quod factum A. Jul. 42. U. 750. ad tantam causam cognoscendam ab Augusto fuerit vocatus. Quid quod certum est Cajium non fuisse Romæ A. Jul. 43. U. 751. sed Ripas Danubii lustrasse ut bellis assuesceret. Id notare est operæ pretium, quia Pagius & Norisius hoc consilium Augusti reiiciunt in Annum U. 751.

Id ipsum colligas ex Philippi Tetrarchæ annis. Notat Josephus lib. 18. c. 6. illum per 37. annos Tetrarchiam suam rexisse, & mortuum A. 20. Tiberii. Si obtineat sententia Scaligeri Herodem mortuum esse A. Jul. 44. U. 752. tum debuit dicere illum mortuum esse A. 22. imo post fata Tiberii, aut omnino falsum est illum per A. 37. principatu suo fuisse fruitum.

Si quid difficultatis superesset in re tam manifestâ, illam tollerent nummi, quorum meritò est præcipua autoritas. Extant Nummi Herodis Tetrarchæ, quos memorant varii scriptores eruditi. Ex illis patet non modo Annum 43. sui regni Herodem jam attigisse, cum in exilium missus est a Cajo Caligula, sed etiam ad Annum 44. regni sui pervenisse. Jam autem certum illum a Caligula missum exulem Lugdunum A. Æræ vulg. 40. non vero 39. ut habet Usserius ex Josepho. Jam computes cum Scaligero ab A. Jul. 43. U. 751. principium regni Herodis Tetrarchæ post Pascha, tum non in A. 40. Æræ Dionys. sed in Annum 41. Annus Herodis inchoatus incidet; Atenim si ponamus A. Jul. 42. U. 750.

U. 750. ante Pascha Herodem successisse patri, hæc omnia fluunt absque difficultate. Nam Tetrarchæ titulus illi per Herodis Testamentum datus est, quod Herodes cuderat ante Pascha Anno Jul. 42. U. C. 750. & quod Augustus eodem anno confirmavit. Jam autem a morte Herodis M. si computetur ab A. Jul. 42. U. 750. Mense Aprili, ad tertium Caligulæ currentem fluxerunt A. 43. cum aliquot mensibus, quos pro anno inchoato solent numerare, idque potissimum in nummis. Atque equidem certum Herodem Tetrarcham cum conjuge Herodiade A. 40. Æræ Vulgaris, a Cajo fuisse in exilium missum, cum ab Agrippa in Judæam missio cum Regis titulo apud Cajium fuisset accusatus. Nam ipse testatur Josephus L. 19. C. 7. Agrippam donatum fuisse Herodis Tetrarchia Anno 4. ex quo obtinuerat Regnum a Cajo, quod factum A. 37. Æræ vulgaris qui fuit primus Caligulæ mense Aprili.

Novi quidem Harduinum hoc initium Herodis Tetrarchiæ non ad mortem Herodis magni referre, sed velle A. Jul. 40. U. 748. Zenodoro successisse Herodem Antipam in Tetrarchia, unde etiam vult nummum Herodis qui connotat annum 43. ejus Regni, cūsum fuisse Anno 1. Imperatoris Caii. Verum Harduini audaces conjecturas nemo curavit hætenus, & illas deinceps non alii cuiquam præterquam ipsi placituras esse Auguror.

At enim hic duo sunt quæ, cum adversa fronte sententiam nostram impugnent, nos ideo non decet intacta præterire. 1. quidem nonnulli dubitant cum Bucherio Belgii Rom. lib. 2. c. 6. §. 34. & seq. num aliqua fuerit Lunæ eclipsis A. Jul. 42. U. 750. 13 Martii, unde sequitur Annum Jul. 42. U. 750. non fuisse Herodis fatalem. 2. vero alii arbitrantur etiam concessio talem fuisse eo die Lunæ eclipsin & iudicium Vari de Antipatro habitum fuisse M. Januario A. Jul. 42. U. 750. tam longam esse rerum seriem, quas Josephus post hoc iudicium narrat, ut in sequentem aliquem Annum pleræque, atque adeo mors Herodis, sint necessario rejiciendæ. Ita iudicat Will. Langius de Annis Christi l. 2. c. 8. & Strauchius Breviar. Chronol. c. 36. In his expendendis haud diu Lectorem detinebo.

Ac primò quidem liceat mirari eorum pertinationem, qui dubitant num Eclipsis fuerit Die 13 Martii A. Jul. 42. U. 750. Illam Keplerus agnovit Astronomorum sui temporis præstantissimus. Illam agnovit Petavius Lib. XI. de Doctr. Temp. C. I. Ubi contigisse illam asserit Hor. 2. Min. 45. a media nocte, cum esset in Piscium gr. 20. Min. 23. Docet deficere Lunam incepisse Hora 1. Min. 24. defuisse Hora 4. Min. 9. atque adeo durasse per 2. Horas cum minutis 47. ac Lunam digitos fere sex defecisse. Hoc tam exactum huius Eclipsos computum pro vero habuit & certo Usserius, nec de illo dubitans illo usus est in Animalibus suis ad A. P. Jul. 4710. Secun-

Secundo fac aberrasse Astronomos istos præstantissimos, quod nonnunquam solet accidere, unde Calvisius negat ullas fuisse Eclipses Anno post Christum LXXII. quas tamen Plinius memoravit l. 2. c. 13. sub illius anni Consulibus; at illas, unam solis die 8 Febr. alteram Lunæ die 22. ejusdem mensis, reverà contigisse docet Ricciolius Chronolog. Tom. I. l. 2. c. 2. Can. 10. & 11. Sic pronuntiat Temporarius Chronol. l. 3. p. 204. nullam solis defectionem in finiente Romano spectari potuisse eo anno, scil. U. C. 39. quo Romulus vitam exuit, quam tamen J. Capellus in histor. Sacra & Exotica comperit eo Anno die Maji 26. contigisse Anno ante Christum æram 715. Sic Scaliger in Animadversionibus negavit aliquam fuisse Solis Eclipsin ante obitum Augusti, qui contigit S. Pompeio & Sexto Apuleio Coss. licet illa memoretur a Dione: Illam tamen invenit Vecchetti contigisse 28. Aprilis ad Vesperam, De Anno primitivo l. 1. c. 4.

Imo fac Josephum post Judæos fuisse deceptum, dum illi obscurationem Lunæ quæ tum contigit pro Eclipsi vera habuerunt, quod a vulgo sæpe fit: Nihil tamen sententiæ meæ infertur damni, cum probaverim invictis argumentis, 1. Censum Judææ factum esse Anno Jul. 41. Verno tempore. 2. Factum fuisse judicium Vari de Antipatro circa Januarium Anno Jul. 42. ante Pascha, atque Herodem, quinque post diebus, ante Pascha fuisse Mortuum.

Frustra pugnat Bucherius nos absurdos fore, si licet ipse Astronomiæ restaurator Ticho Braheus methodum suam ad anteriora secula non ausus est extendere, ex ipsius tabulis de eclipsibus quæ ante mille & septingentos Annos contigerunt certi jam nobis aliquid superesse arbitremur. Hanc effrænem in dubitando de Eclipsibus certissimis licentiam pro merito castigavit Ricciolius Astronom. Reform. lib. 2. c. 7. ubi historiam Eclipsium Lunarium expendit & paucula discrimina, quæ in variis Tabulis Astronomicis circa illas occurrunt, unde orta sint inter Veteres & Novas observationes explicat. Atenim longe futuri simus absurdiores si illustrium eventuum, quos per suas circumstantias scriptores vetusti certis annis alligant, tempus pro libito ex nuperorum disputatorum commodis mutare aggredieremur.

Verum addere libet nullum omnino de hac eclipsi, num contigerit dubitandi locum post testimonium Josephi fuisse relictum: Consulat enim quilibet Astronomiæ peritum & illum non modo ex Rudolphinis tabulis quas Keplerus ex Tichonis Brahæi ductu & methodo edidit, sed & quibuscunque aliis Tabulis Astronomicis, & talem fuisse Eclipsin Lunæ eadem nocte A. 42. Juliani quam jam antea notarunt Keplerus & Petavius contigisse pronuntiabit. Quare deinceps rem nisi ab illo qui sit in Astronomicis plane *apertè* & negandam in dubium revocare illi desinant.

At inquit nonnulli intervallum inter eandem Eclipsin & Pascha proximum, necesse est, ut tantum assumatur quantum sufficere potuit iis negotiis transigendis quæ Josephus recenset. Herodes enim post Eclipsin, graviter decumbens, Medicos accersivit & medicamentis aliquandiu usus est; postea consilio medicorum ad aquas calidas translatus & iterum relatus est. Mox Augusti accepit literas, & morbo invalescente Antipatrum occidit; quinto demum die ab hac cæde mortuus. Secuta est pompæ funebris adornatio, Cadaveris translatio ex Hierichunte versus Herodium per 200 stadia. Quæ negotia omnia tam paucis diebus expediri non potuissent.

Certè ut hæc obiectio nec Keplerum nec Petavium movit, ita nec me ullatenus commovere potest. Intervallum temporis a judicio Vari de Antipatro ad Herodis mortem & Pascha his omnibus peragendis sufficit. Peccat in eo obiecto quod supponat hæc omnia gesta a Die 13 Martii Anni 42. Juliani, quod non necessario supponendum est: verum consequentia rerum, quæ exceperunt mortem Herodis, ne quidem patiuntur ut dubitemus quin hæc gesta sint ab initio Januarii ad tempus Paschatis Anni Jul. 42. Seditio excitatur Hierosolymis diebus Paschatis, quæ auctores cædis Judæ & Matthiæ 13 Martii combustorum ab Herode, ad supplicium deposcuntur. Illam compescit Archelaus, cæsis Judæorum tribus millibus. Tum Romam cum Fratribus

bus navigat ut Testamentum Herodis ab Augusto confirmetur. Permittente Varo Judæi tantæ cædæ quam admiserat Archelaus paschatis diebus exasperati post Pentecosten Romam mittunt Legatos qui petant ut Judæa in provinciam redigatur, quod cum non obtinuissent redit in Judæam Archelaus Herodis Testamento confirmato, & Joazarum a summo sacerdotio dejicit, quod illum putaret seditiosis fuisse. Hæc omnia jam supra probavi intra A. Jul. 42. transacta fuisse, Atque adeò illa Lectoris eruditi judicio permitto libens.

Ratum igitur fixumque maneat Herodem non A. U. 751. nedum Anno U. 752. fato functum fuisse, quod voluit Scaliger aut quod illius sequacibus placuit, sed Anno U. 750. atque adeo eclipsin quam memorat Josephus non illam fuisse quæ contigit 10 Januarii A. 752. sed illammet quam habent Tabulæ Astronomicæ ad A. U. 750. Martii M. die 13.

CAPUT XIII.

Quo duplex initium regni Herodis probatur.

Verum quod tam solide probatum videtur, illud non modo exagitat Vir. Cl. J. H. Jungmannus in Daniele, sed pro falso habet, & asserere magno Conatu laborat, Herodem
M. fato

M. factum functum A. Nabonassaræ 747. Jul. 44. qui est secundus ante communem Æram.

Quæ ratio virum hunc Magnum impulerit ut prostratam Scaligeri sententiam tutari fuerit aggressus, expendere necesse est, ne illi fiat injuria quasi levibus momentis induci se patienti. Suo in Danielelem commentario pugnat, Theobaldi Meuschii vestigia premens, non ab Artaxerxis Longimani Anno 20, quod plerique volunt, initium 7 & 62 Hebdomadum Danielis IX. esse desumendum, sed ab Anno 2 Darii Nothi, tam 7 illas Hebdomadas, quam illas 62. Hebdomadas, initium suum habere, atque adeo primam Messiae apud Judæos manifestationem contigisse Anno 12 vitæ Christi quo illæ 62 Hebdomades finem habent. Jam vero si Herodes M. mortuus est Anno 42 Juliano, perit illud viri Magni argumentum. Tum enim non post 62 Hebdomadas Christus revelatus fuit, sed ante 62 Hebdomadas lapsas, quod oraculo Danielis repugnare putat.

Hæc unica fuit viro M. causa ut Herodis mortem loco suo moveret, & in sententiam Scaligeri & Calvisii descenderet, qui pugnant eclipsin de qua Iosephus non illam fuisse quam Keplerus & Petavius notarunt 13 Martii Anni Jul. 42. sed illam quæ contigit 10 Januarii Anni 44 Juliani. Atque equidem si quod ille sumit ut verum posset constare, fateor ingenuè illius causæ non leve adjici momentum.

H 5

Verum

Verum nec omnino ad causam quam tuetur necessaria fuit hæc mutatio Epochæ mortis Herodis, nec quidquid ille attulit ad epocham refrigerandam, quam adversus Scaligerum superiori capite defendi, est alicujus momenti.

Dixi hanc mutationem non fuisse necessariam ut sua, ex ipsius hypothese, constet veritas implemento Oraculi Danielis. Putat quidem vir Clarissimus haud melius posse comprobari hoc complementum, quam si ad finem harum 62 Hebdomadum Christus sese in templo manifestaverit & Sacerdotium Leviticum inter Sacerdotes & Levitas sedens repurgare a corruptellis illius fuerit aggressus quod ipsius sententiam de Anno fatali Herodis A. Jul. 44. optime confirmat. Imo tum Oraculum Malachiæ Cap. III. impletum pugnat.

Verum ignoscet mihi Viri Cl. Manes, si non ipsius sententiæ acquiescam. Omnino ex Danielis oraculo Cap. IX. patet, Messiam post 62 Hebdomadas esse revelandum, sed hæc revelatio non dicitur immediatè post 62 Hebdomadas futura. Itaque illud *post* magnam proculdubio temporis latitudinem designat, qualem ipse agnoscere cogitur, qui Christi plenam revelationem nonnisi Anno 15 Tiberii, id est post Christum natum Æræ communis A. 29. aut 30. ex ipsius hypothese factam fuisse fatetur.

Oraculum Malachiæ agnosco Christum implere cepisse Anno 12 ætatis suæ, cum adversus
Sacer-

Sacerdotes & Scribas disputavit in templo. Verum nil video unde probari possit hoc oraculum debuisse potius Anno 12 ætatis Christi impleri, quam cum Ministerio suo post baptismum functus est.

Omnino negare quis potest Christum Natum ante finem 62 Hebdomadum. Ceu Anno 44. ceu A. 42. Iuliano ortus sit, perinde est; cum ex Clariss. Viri Hypothesi non desinant nisi Anno 10. æræ vulgatæ. Jam vero quis nescit tum maxima gloria Messiaæ ortum fuisse manifestatum A. U. 749. Stella nova illum revelavit Magis, quæ Herodem Berytho reducem & totam commovit Hierosolymam. Trucidati sunt a Tyranno Infantes Bethleemitici. Nihil solemnius hoc ortu Messiaæ. An periisset una cum infantibus potuit esse dubium. Itaque jam duodecennis apparet post Archelaum ejectum, Romano Præside de hac colloctione cum scribis & sacerdotibus nihil forsan audiente, aut si illud audivit non animadvertente. Hanc manifestationem non adeo illustrem fuisse ac primam ego sane arbitror; sed præparationem ut magis quid turba Sacerdotum æque ac Plebs Judaica expectarent, cum ad virilem ætatem puer ille pervenisset. Itaque fateor illam singulari ratione fuisse administratam. Verum non video aliquid perire oraculi implemento, si illa manifestatio non facta sit Anno 10. Christianæ Æræ, sed Anno 7. ut, revera contigit, quo
anno

- anno 61 Hebdomas Danieli memorata jam fuisse in cursu.

Certè Iohannem Baptistam legimus initio Ministerii sui, quod aggressus est post M. Augustum Anni 29 æræ Christianæ, pronuntiasse tempus jam impletum fuisse manifestationi Messiaæ destinatum, *πεπλήρωται ὁ καιρὸς*. Impletum fuit ergo ante hunc annum quo loquebatur, scil. finis factus fuerat 62 Hebdomadum jam per Annos 14 & quod excurrerat. Verum nullibi indicatur finem 62 hebdomadum absolutum connotandum fuisse aliqua tali ac pene momentanea manifestatione Messiaæ.

Hinc non obscure patet nulla necessitate coactum Virum Cl. Epocham Mortis Herodis mutasse, ut Christi natalem annum suæ sententiæ accommodaret. Verum immerito & contra historię veritatem id ab illo factum fuisse pronuncio.

Ac i. quidem noto, ab illo authorum variorum incertitudinem de Anno Mortis Herodis Incaſsum exagitari. Id frustra agit, dum veterioribus haud magis tribuere videtur quam Iunioribus, imo dum nimis apocryphis qualis est Hegesippus de excidio Hier. & Philonis Breviarium temporum, quæ scripta pro genuinis habet. Quid ad nos si Eusebius malè annos regni Herodis cum Annis Olympicis composuerit, si Epiphanius in Chronologicis aberraverit circa Herodis tempora & Mortem. Extant Josephi scripta

scripta diverso edita tempore in quibus Nicolai Damasceni Libros de Vita Herodis descripsit. Fuit autem ille Nicholaus Herodi intime conjunctus ac illi diu supervixit. Itaque juniorum aberrationes circa Herodis Mortem ex Josephi libris, quos ex Nicholai Damasceni libris descripsit, sunt corrigendæ. Nullus est suis sensibus utens, qui non ita judicet esse agendum nisi demum præjudiciis suis fuerit admodum constrictus, quod his veteribus in hac causa contigit. Viderant ex Mortis Herodis epocha pendere cognitionem Natalis Christi. Cum illi Natalem Christi Anno 42. Augusti contigisse vellent, coacti sunt loco suo mortem Herodis movere, & sic Josepho, imo Nicholao Damasceno æquali testi, in os contradicere. Quantumcunque igitur illi juniores circa Annum quo mortuus est Herodes differant, haud ulla id est consideratione dignum.

Frustra, his quæ dixi positis, Cl. Jungmannus laborat in his discrepantiis authorum juniorum cum Josepho conciliandis.

Verum, quod majori observatione dignum, illud aggreditur, quod vix fieri potest. Cum enim Josephi auctoritatem fere juniorum auctoritati præferre videatur, illum tamen planè falsi accusat in constituendo initio regni Herodis; a quo initio vel remotiori, vel decurtato tribus annis, necessario pender finis illius regni.

Ut rem lector intelligat, (in hoc enim articulo

eulo capat præcipuum controversiæ constitu-
tum est) duo sunt initia regni Herodis a Josepho
memorata: Primum quo favente Antonio Rex
declaratus est in Senatu Romano, Domitio Cal-
vino II. & C. Asinio Pollione Coss. qui Consu-
latus Cedit in An. U. Varronianum DCCXIV.
Ab illo anno ad mortem suam regnavit Hero-
des per Annos 37. Alterum est ab Anno quo
Hierosolyma ab Herode occupata est & Antigo-
nus ultimus Asmonæorum Antonii jussu cæsus
est. Ab illo anno, qui Consules habuit Vipsani-
um Agrippam & Caninium Gallum, & fuit An-
nus U. DCCXVII. ad mortem suam regnavit
Herodes per Annos 34. Horum Annorum 37
& 34. ultimus cadit in Annum Julianum 42.
quo mors Herodis contigit. Nil accuratius.

Verum placuit Viro eximio non modo hoc
duplex Herodiani regni initium in dubium re-
vocare, sed omnino, ut commentum Josephi, re-
jicere & explodere. Itaque ex Josepho pronun-
tiat Herodi Annos 37 regni esse tribuendos; sed
contra Josephum statuit illorum initium esse
deducendum a Consulatu Vipsanii Agrippæ &
Caninii Galli, adeo ut Mors Herodis contingerit
non A. 42. Juliano, sed Anno 44. Jul. U. 752.

Rem plane miram! Josephus qui Romæ scripsit
adeo fuit impudens ut initium Herodiani regni
apud Senatum A. U. 714. finxerit, de quo nullus
aliquando mortalium aliquid audierat. Perie-
rant scil. acta Senatus per quæ potuisset illius
figmentum revinci.

Sed

Sed quid de Iosepho loquor? Merus fuit ex-
scriptor commentariorum Nicholai Damasceni
circa vitam, gesta, & mortem Herodis: Itaque
Nicholaus Damascenus etiam falsitatis & menda-
cii arcessendus est, quippe qui sua autoritate
Iosepho & omnibus posteris tale figmentum per-
suasit.

Nec modo Iosephum aut Nicholaum Dama-
scenum, Augusti & Herodis amicum, accusare
debet; sed ipsum Herodem, & ipsius aulicos,
qui commentarios Nicholai de vita Herodis le-
gerant, & illi earum narrationes rerum quibus
non interfuerat Nicholaus subministrabant. Quis
autem illos putet Nicholai fictitium Romæ in Se-
natu regni initium suggessisse? aut quis putet il-
los æquo animo laturus fuisse quod tam absurdam
fabulam vitæ Herodis immisceret? Apage Tot
absurdas suppositiones.

Omnino miror quod Vir Clarissimus Iosepho,
qui suos de bello Libros exhibuit Herodiadum
ultimo Regi Agrippæ legendos, & illi valde pro-
batos publicè jactat, imputare potuerit quod tam
enormem fabulam huic principi, qui suorum
gesta procul dubio noverat, & Herodis Magni
potissimum, ausus fuerit propinare. Qua autem
ratione factum est, ut si Iosephi de duplici He-
rodis regni initio fabulam & annum Herodi fata-
lem falso assignatum carpserit Agrippa, Iosephus
fuerit tam impudens, ut eandem fabulam libris
Antiquitatum pene iisdem descriptam verbis au-
sus sit injicere? Omniaq

Omnino igitur contra jus facit Vir Clarissimus, dum Josephi tam distinctæ narrationi opponit testimonia Eusebii & Epiphaniï qui regnum Herodis, a secundo initio quod Josephus notavit, inchoant, & quasi illos sequeretur duces ipse, Josephi bonam fidem in narratione, cujus non ipse, sed Nicholas Damascenus, imo ipse, Herodes fuit author, suspectam audet habere. Haud me laret Eusebium licet passim exscribat Josephum ab ipso abire circa tempus quo Herodes M. ad plures abiit. Statuit Christum natum A. U. 752. cui in eo concinit Epiphanius. At enim quæ potest esse illorum autoritas cum vix aliquis jam dubitet Christum natum A. U. 749. Pagius & Norisius neutiquam id in dubium revocassent, ni fuissent illusionem passi circa initium æræ Antiochenæ quam A. U. 723. malè inchoarunt, cum debuissent illam ab A. U. 724. inchoare. Quippe certum est nonnisi A. 724. Q. Didium Syriæ Præfectum, qui ab Antonii partibus stabat, fere anno post Actiacam pugnam ad partes Augusti defecisse. Hinc illis magnis Viris, licet in Chronologicis multam operam impenderint, tamen multa extra ordinem posita, quæ nos per hanc observationem ordini suo facile restituimus.

Ad Clarissimum Jungmannum redeo. Ille Josephi testimonium rejicit, qui regni Herodis duplex statuit initium; unum, secundum quod per 37 annos regnavit, alterum, secundum quod 34. annos regnaverit. Quid enim? An
 omnino aliquem

aliquem Josepho æqualem laudat, qui hoc duplex initium regni Herodis non agnoverit? Neutiquam, Omnes illi quos laudat testimonio Josephi innituntur. Verum quoniam circa Christi Natalem variis præjudiciis imbuti fuerunt, eandem sunt secuti methodum, quam vir Cl. iniit, ut sententiam suam adversus Josephi auctoritatem tuerentur.

Verum extat testis rei æqualis isque luculentus qui sub Augusto vixit, scilicet Strabo, qui idem asserit quod Josephus Geogr. Lib. 16. p. 526. *Postea Herodes vir Indigena id consecutus, tantum Superioribus, maxime Romanorum familiaritate, præstitit, ut Rex quoque fuerit appellatus. Antonio primum, postea Cesare Augusto potestatem ei concedente.* An potuit luculentius Strabo eorum fidem confirmare quæ refert Josephus L. 14. Antiq. cap. 26. authore potissimum Antonio in Senatu gesta de Herode Rege appellando? Hæc Strabo vir summi iudicii qui sub Augusto floruit, & ut ex sequentibus patet Herodis & ipsius familiæ historiam exactè noverat.

Si nobis deesset Strabonis auctoritas, illam abundè suppleret scriptor eximius Appianus Alex. 1. 5. belli civilis, qui idem quod Strabo testatur.

Fateor Josephum, cum de adventu Augusti in Syriam verba faceret, regni Herodis jam lapsi A. 17. id factum asserere, qua ratione initium regni Herodis ab expugnatione Urbis Hierosolymæ & a morte Antigoni designat. Verum annon ut

Herodi Regium titulum, quem ipsi Senatus dederat ante tres annos, hanc obsidionem Romanorum dux aggressus est, & ob id ipsum Antigonus æmulus iussu Antonii securi percussus fuit?

Nec aliud suadent argumenta, quæ affert Vir Illustriss. ut evincat Herodem A. Jul. 44. U. 752. fuisse mortuum. Singulorum vitium paucis faciam manifestum.

Annum fatalem Herodis vult notatum eclipsi Lunæ quæ contigit 10 Januarii A. Jul. 44. U. 752. Verum falso supponit ad hanc eclipsin respexisse Josephum; Aliam eclipsin Lunæ memorat, quæ contigit A. Jul. 42. U. 750. cum Herodes Hierichunti versaretur, paulo post accessum Vari Hierosolymam, quod ad summum factum A. Jul. 42. U. 750. ut fusè probavi.

Secundo, id probat per annos regiminis Philippi Tetrarchæ, qui obiit A. 22. Tiberii, cum Tetrarchiam suam rexisset per annos 37. teste Josepho. Nec enim A. 20. Tiberii ut habet Græcus textus Josephi, sed A. 22. ut habet versio Rufini legendum pugnat. Verum frustra nobis Rufini errorem propinat Vir Cl. nec si admitteretur Rufini lectio ipsius causam juvaret, cum hi 37 anni in A. 23. Tiberii debuerint excurrere, quod valde absurdum est. Nam annus 22 Tiberii extenditur usque ad 16 Martii A. 37. Æræ vulgaris.

At enim ex historiarum aliis partibus certum est, si Philippus Tetrarchiam rexit per An. 37. illius regiminis

regiminis initium factum Anno U. 750. ceu Jul. 42. quem designavi. Post Herodis mortem, Agrippa A. 37. æræ Chr. hanc obtinuit Tetrarchiam a Cajo Caligula circa Mensem Aprilem, ut testis est Josephus Lib. 19. c. 7. Illam Tetrarchiam Philippi, qui sine liberis obierat diem, addixerat Tiberius Syriæ Præsidi, quod per aliquantum temporis duravit, ut satis patet ex narratione Josephi.

Nec est divinandum, aut Variæ lectionis opera historię series confundenda ubi res est perspicua. Notat Josephus Philippum Juliadem in honorem Juliæ filiæ Augusti dicasse. Id certe fecit ex quo Tetrarchiam rexit sub Augusto: Jam vero quo anno hunc Juliæ exhibuit honorem? Certè non id potuit facere ab A. Jul. 44. quo Julia M. Octobri ab Augusto ob impudiciam effrænem in exilium missa est; ergo ante annum Jul. 44. ut bene Keplerus docuit.

Quid! quod Paneadi Cæsareæ nomen ad Augusti honorem tribuit, quod cum fecerit antequam Juliadem nomini Juliæ dicaret, ut narrat Josephus lib. 18. c. 3. inde sequitur illum jam A. U. 750. Roma reducem & patris testamento confirmato in sua Tetrarchia securè agentem id fuisse aggressum.

Hoc posito jure miretur aliquis quod Cl. Pagi ad decennalia Tiberii ceu A. æræ vulgaris 23. referat quæ habet Eusebius in Chronico, juxta Editionem Pontaci, *Philippus Tetrarcha Paneadi*

dem, in qua plurimas ades construxerat Cesaream Philippi vocavit, & Juliadem aliam civitatem; cum potissimum ille agnoscat Josephum Antiq. 1. 18. c. 3. hæc ad tempora Augusti referre. Satis ex his patet nullius esse momenti quod ait Vir Illustr. ut probet annum Tiberii quem notavit Josephus non 20. ex Græco sed 22. Tiberii ex Rufino designatum. Id tantum locum mendosum atque adeo dubium argueret.

Verum lubet rem conficere ex nummis Herodis Tetrarchæ, quem certum eodem Testamento Herodis Magni factum Tetrarcham quo Philippus factus est Tetrarcha Ithuræ. Extat istius Herodis nummus unus Parisiis & servatur apud Illustrissimum virum D. Begon. Antica pars nummi cum palma hanc habet inscriptionem.

Herodes Tetrarcha, A. 43. Postica hoc Epigramma *Caja Cesare Germanico.* Alter vero a duobus Antiquariis ejusdem formæ visus est Constantinopoli redemptus a Legato Regis Galliarum; habuit autem pro inscriptione *Herodes Tetrarcha* A. 44. Hæc ex Annalibus Caii Caligulæ ab Illustrissimo Viro Lud. du Four didicisse me profiteor. Jam vero ex his nummis hæc formatur Demonstratio.

Narrat Josephus quod cum gloria Agrippæ, quem Cajus Regem fecerat A. Christi 37. M. Aprili, & qui A. 38. in Judæam advenerat, Herodiadis oculos perstrinxisset, illa diu Herodi marito invidiam creavit, quod ad Caium non navigasset,

navigasset, æque ac Agrippa, ab illo amplior
 rem potestatem sine dubio nactus; tum quod
 tandem, conjugis consilium cum secutus esset,
 ille ab Agrippa accusatus, & a Caio convictus
 de societate cum Artabano inita, tum Tetrarchia
 sua privatus sit, tum in exilium missus. Porro
 cum certum sit non A. 39. sed A. 40. Christi
 Herodem sua Tetrarchia privatum, quam Cajus
 Agrippæ concessit; id ipsum enim testatur Jose-
 phus lib. 19. c. 7. Hinc omnino sequitur hunc
 priorem nummum Herodis Tetrarchæ cūsum A.
 Christi 38. quo tempore Caii favorem ambire
 voluit. Jam autem numera 43 annos a 4. ante
 Christum, M. Aprili, quo obiisse Herodem M.
 testatur Josephus, ad A. 39. post Christum;
 hinc ineluctabili consequentia patet Herodem
 Patri successisse eo tempore quod hætenus de-
 signavi. Quid si alterum nummum consulas
 cūsum A. 44. omnino patet Herodi Patrem suc-
 cessisse A. 4. ante Christi æram communem M.
 Aprili, a quo Herodis Tetrarchæ atque adeo
 Philippi Tetrarchæ regnum computandum est!

3. Suam sententiam Vir Ill. probat ex dura-
 tione regni Archelai, quem vult diversum fuisse
 ab Herode Palæstino, de quo loquitur Dion
 Cassius. Verum ex Josepho patet, quo Anno
 Archelaus fuit relegatus scil. A. U. 759. idque
 demonstravi. Nec ad Herodem Antipam potuit
 oculos Strabo convertere, cum Herodes Anti-
 pas non sub Augusto, sed sub Caio Caligula

Lugdunum fuerit relegatus, ad quod exilium Strabo neutiquam potuit alludere, cum certum sit illum jam libros suos emisisse ante A. 23. æræ Christianæ, ut notarunt Lipsius & Calvifius ad hunc annum. Solis oculis opus est, ut locum Strabonis Lib. 16. quem ad id probandum laudat Vir Cl. nil tale pronunciare, imo contrarium plane exprimere, quis possit judicare.

4. Denique ex annis vitæ Herodis illum colligit obiisse A. Jul. 44. U. C. 752. cum ex Josepho septuagenarius obierit. Jam vero ex ipso Josepho natus erat Herodes Annos 25. Coss. C. Julio Cæsare III. & M. Æmilio Lepido, cum factus est præfectus Galilææ ab Antipatro. Verum latinam tantum Gelenii versionem consuluisset vir eruditus videtur, in qua legitur Herodem jam septuaginta annos natum fuisse, cum morti esset proximus. Atenim longè aliter textus Græcus habet, *ὅν μὲν γὰρ ἥδη ἑξῶν ἑτῶν ἑβδομήκοντα*, Jam autem illum qui Jam natus est Anno 68. prope septuagenarium esse omnes dicunt. Quare quicquid colligit ex hoc loco Josephi ad ipsius causam juvandam nihil habet, quod sit alicujus momenti.

CAPUT XIV.

Quo Cl. Norisii refellitur sententia circa secundum initium regni Herodis, seu Epocham capta a Sosio & Herode Hierosolyme.

Verum

Verum ex alterâ parte totam hanc computationem subruit Celeber. Norisius, 1. dum pugnat Herodem M. Septembri Anno Urbis 714. factum fuisse Regem Judææ in Senatu, & septem post diebus Ptolemaidem navigasse, ut Judææ regnum occuparet. 2. dum vult ab Herode facto Rege in Senatu, nonnisi duas hyemes præterisse, ad Hierosolymam ab Herode & Sosio captam. 3. dum adversus Josephum ex Dione Cassio contendit Hierosolymam ab Herode non captam fuisse Vipsanio Agrippa & Caninio Gallo Coss. id est A. U. 717. sed Claudio & Norbano Coss. id est A. U. 716.

Atenim 1. omnino deceptum esse Norisium pronuntio, quum Herodem M. Septembri factum Regem in Senatu arbitrat, & statim post septem dies Romæ actos navigasse, & Ptolemaidem venisse currente ad huc A. U. 714.

Certe non consideravit Parthos occupasse totam Syriam A. U. 713. illos A. 714. Judæam invasisse, & Hierosolymam obsedisse, idque circa Pentecosten quæ tum incidit in diem 20 Maji. Paulo post fugit Herodes Hierosolyma, & ad Massadam muniendam animum appellit: Tum Herodem vult adiisse Malchum Arabiæ Regem, a quo repulsam passus in Ægyptum contendit, & repugnante Cleopatra, ac tempestatum tempore spreto, Rhodum appulisse, triremem ædificasse, ac demum Romam venisse.

Expendat lector utrum hæc fieri possint intra tres menses. Omnino quod putat Norisius Cleopatram dicta ad Herodem, ut illum a navigando deterreret, & apud se retineret, scil. Italiam tum bellis turbatam, tum tempestatum tempus ingruere, respondere tam citò Herodis adventui in Italiam, in eo valde fallitur. Quippe tempestatum tempus in Mediterraneo Mari incipit circa diem Jejunii, ut notat Lucas A&. c. 27. v. 9.

2. Quod tam accurate notavit Cl. Norisius, adhuc Apollinares Ludos celebrasse Agrippam medio Mense Julio, nihil ad rem de qua inter nos agitur. Quippe notum est Agrippam qui IV Idus Julias adhuc Romæ ludos celebrabat, adversus S. Pompeium processisse, & per aliquot menses incerto Marte adversus illum decertasse.

3. Quod vult Norisius, pace composita cum S. Pompeio, M. Antonium & Octavianum Romam ingressos ovantes ineunte M. Octobri, in eo aberrat, dum duo confundit tempora. Duo fuerunt bella tum in Italia gesta; Unum ab Antonio adversus Cæsarem, quod finem habuit per L. Cocceium Antonii & Cæsaris æque amicum, ut narrat Appianus Libro 5. Per me licet ad hanc pacem referat Norisius quod ovantes Romam ingressi sunt Antonius & Cæsar. Alterum successit bellum Antonii & Cæsaris adversus S. Pompeium qui tum Siciliam occupabat, quo tandem composito, & imperii provinciis alia ratione inter tres Imperatores divisus Antonius,

nus, & Augustus in exitu anni redierunt, ut ait Dio, & cum illi magna pompa in Urbem recipiendi essent, Noctu in urbem ingressi sunt, ut hanc pompam vitarent. Post hunc reditum secundum abrogarunt prætoribus & Consulibus Magistratum, alios iis suffecerunt, nil curantes quod ii pauci essent dies cum eâ dignitate futuri. Hoc ipso tempore Herodi Regis titulum Senatus concessit, favente Antonio & Cæsare. Fateor Augustum post Siculum bellum confectum Romam ingressum cum ovatione, id docent fasti, diemque notant Idus Novembris; verum illa ovatio Augusti, non contigit post primum bellum adversus Sextum Pompeium de quo hic agitur, sed post secundum bellum notatum in fastis A. U. 717. id est a 718. Varroniano.

4. Quod fingit Norisius ante hyemem hujus Anni 714. Herodem accessisse Ptolemaidem, illud ne minima quidem probabilitate gaudet. Ventidius A. 715. Labienum capit Parthorum Ducem, & Pharnapatem occidit cum magna Parthorum strage. Post hanc tantam victoriam Ptolemais quæ anno superiore fuerat a Parthis occupata potuit Herodem excipere; Non vero ante illam. Quare omnis aditus in Judæam, hætenus Herodi, apud Antonium ut videtur in Græciâ hærenti, fuit prohibitus, nec Ptolemaidem ante æstatem A. U. 715. potuit accedere, cum in Parthorum esset manibus.

Certe triumphum Ventidii, legimus in fastis

A. Var. 716. Kal. Novemb. unde patet illum ab Antonio ante captam Samosatham Romam missum, sed post Pacori necem, ac secundam de Parthis victoriam A. 716. reportatam. Quare frustra est Norisius dum has duas Ventidii victorias in unum eundemque annum conjicere laborat, quarum una A. 715. altera A. 716. contingit, quatuor aut quinque mensibus antequam cum Herode Samosatham Antonius esset Antiochiam redux, atque adeo antequam Sositum praesidem Syriae constitueret, qui A. sequenti nim. A. U. 717. post hyemis finem cum Herode Hierosolymam Antonii jussu obsedit, & cepit ipso die Jejunii ceu Thisri Mensis die decimo.

Ex his abunde patet Norisium non satis distinxisse tempora quæ fuerunt accuratius distinguenda. Omnino vult Norisius tam cito Regis titulum Herodi fuisse concessum A. U. 714. ut dum Ventidius adversus Parthos ad Antonium fuit missus, etiam Herodes in Judæam, æque ac Ventidius in Asiam, posset navigare ante hyemem. Verum 1. certum est teste Appiano de bellico. l. 5 non nisi post pacem compositam cum S. Pompeio Antonium & Cæsarem Romam novu advenisse, ut pompam ipsi vitarent. Id expresse Appianus loco laudato. 2. Certum post hunc Antonii & Cæsaris reditum Romam, in Senatu Regum declarationem factam, in qua etiam Herodes Regis titulum obtinuit. 3. Ventidium ab Antonio in Græcia tum agente fuisse adversus

sus Parthos præmissum, saltem si Dioni Cassio fides est adhibenda. 4. Etiam si concederem Ventidium ex Italia ab Antonio adversus Parthos præmissum, certum est illum adversus Antigonum nihil esse molitum in Herodis gratiam. qui ut videtur ex Italia in Græciam Antonium secutus fuerat & ibi hærebat, donec Parthos ex Judæa ejecisset Ventidius.

Sane cum Herodes Ptolemaïdem accessit, Ventidius, licet jussus ab Antonio Herodem omni opera juvare, deseruit Judæam, ut Syriæ statum componeret a Parthis valde turbatum, & negotium Herodis Siloni commendavit, qui, æque ac Ventidius fecerat, Antigonom, Herodis æmulum, indignante Herode, qui jam Ptolemaïde moverat & Galilæam pene totam ceperat, pecunia emunxit sperantem anno sequenti majoribus cum copiis ad ipsum juvandum Parthos adventuros. Nil distinctius apud Dionem Anno 715. mittitur ex Achaia Ventidius in Syriam. Ille capit Labienum, & e Syria Parthos fugat. Adhuc verno tempore in Judæa, in qua Parthis victis & e Syria fugatis excurrerat, agit. Herodis negotium Siloni commendat qui Antigonom, cum potuisset exuere regno, illi quiescere concedit, pecuniâ demulsus. Ad hujus anni finem Silonis copiarum in hyberna mitti tumultuando flagitant, quod illis conceditur. A. U. 716. Silo ex Judæa revocatus a Ventidio, qui Parthos audierat Duce Pacoro cum majori exercitu,

tu, quam quem fuderat Ventidius Labieno Duce Anno eodem scil. A. U. 716. post copiarum Sionis discessum, iterum a Romano Duce proditus Herodes quem Silo adiutorem Herodi reliquerat, aggreditur iter ad Antonium, qui fuso Pacori exercitu & Pacoro caeso a Venditio, Ventidii exercitum acceperat, & Samosatham obsidebat.

Mirabatur Vir Clarissimus, quod nemo ante ipsum deprehenderit Iosephi errorem, qui statuit non A. 716. sed Anno sequenti ab Herode Hierosolymam fuisse captam. Ita ille de Cænot. Pis. p. 146. *Ex ipsius Iosephi scriptis Herodi ab accepto regno a Romanis A. V. 714. ad captam Hierosolymam una tantum & altera hyemps exacta colligitur, quod miror neminem huc usque observasse.* Verum ego longe magis miror quod tantus vir & qui gravissimum scriptorem Iosephum, quem ipse post Canonicos scriptores veracissimum contendit, arguere aggressus est, illum tanta supinitate legisse deprehendatur. —

Omnino cum ad Finem Anni U. 714. Herodes Romæ Regis Judæorum in senatu Titulum adeptus sit, patet quæcunque ille gessit Iosephum ita digessisse, ut nulla supersit dubitatio, quin res ea ratione contigerint qua narrantur ab Historico.

Ante Herodis Româ adventum in Judæam, scil. A. U. 715. Ventidius ab Antonio missus ut Parthos repelleret. Post illorum abscessum
in

in Judæam venit, eo prætextu quasi Josepho (Herodis fratri, quem in Castro Massadæ reliquerat Herodes, Alexandriam & inde Romam profecturus) laturus auxilium, sed revera hoc consilio ut pecuniam extorqueret ab Antigono, quem Parthi in Judæa, Hircano in Captivitatem abducto, constituerant. Id Ventidius rectè curavit positis castris prope Hierosolymam, sed inde post Pecuniam acceptam ab Antigono recedens. Sionem porro reliquit Ventidius cum aliqua copiarum parte, ut itidem ab Antigono pecuniam emungeret. Hæc ante Herodis navigationem ex Italia gesta sunt, quam nemo ante vernum tempus imaginetur. Cum advenit Ptolemaidem Ventidius jam relicta Judæa, rebus Syriæ componendis, quas Invasio Parthorum admodum conturbaverat, totus insudabat. Itaque solus sed ab Antigono corruptus in Judæa versabatur.

Cum ad cognationum suarum Liberationem, quæ in Castro Massadæ obsidebantur, properaret Herodes, copiis Herodis indies crescentibus, & pene tota Galileâ illius partes amplexâ, Joppam obsidere conatus est ne aliquid a tergo relinqueret. Capta Joppe properavit Massadam, qua liberatâ, & receptis cognationibus Rheffam cepit, atque inde indies aucto Exercitu adversus Hierosolymam cum Sionis Copiis progressus est. Ibi repulsam passus, & Sionis copiis ad Hiberna se commodiora deduci flagitantibus, quod artibus

bus Silonis ab Antigono corrupti factum, coactus est Romanum Ducem exorare, ne se relinqueret, missum tum ab Augusto tum ab Antonio, quare ratione obtinuit, ut exercitus in Idumæa, Galilea, & Samaria hiberna ageret.

Hyemem non transegit Herodes otiosè, sed Sephorim cælo nungente pervenit: post 40 dies pugnat adversus Antigonianos, & eos profligat, usque ad Jordanem eos persecutus, totam Galilæam in partes suas traducit. Cum Silo jussus esset a Ventidio post adjutum Herodem in Syriam Copias suas ducere, quo Parthos una cum suis Copiis a Syria prorsus expellerent, Herodes misit Silonem ad Ventidium. Ipse processit contra latrones in speluncis agentes. Ventidius eo tempore Pacoro & Parthis profligatis Machæram Ducem ad Herodem cum Copiis mittit. Verum Machæra æquè ac Silo Antigoni pecunia demulsus omnia Herodis consilia turbat. Quare exasperatus Herodes ad Antonium, qui tum obsidebat Samosatham, alias Copias & alium Ducem ab illo expectiturus, eundi consilium capit, relicto Fratre suo Josepho cum Machæra Rom. Duce, sed jussu ne rem totam in discrimen adduceret, neve cum Machæra contenderet. Hæc omnia acta esse ante Messem Collectam A. 716. luce clarius patet ex Morte Josephi cui suas commiserat copias Herodes ad Antonium abiturus, l. 14. c. 27. p. 504. E. F. G. Cum hujus anni Autumno cum Antiocho

cho Comagenorum Rege Pacem conciliaffet Antonius, Antiochiam redux cum Herode, Sosio quem Syriæ facit Præsidem committit Antonius ut Antigonom ejiciat, & Herodem Hierosolymam deducat, quod anno sequenti 717. factum est. Antigono etiam jussu Antonii apud Antiochiam cæso, a quo tempore secundum initium Regni Herodis est deducendum.

Cæterum fallitur vir Clariss. dum testimonium Dionis Cassii præfert testimonio Josephi, qui Nicolaum Damascenum Herodis amicum & Historicum descripsit. Id Lector sat intelligit, si quæ dixi de Josephi autoritate in Herodis rebus narrandis dignatur relegere; illa enim hic repetere esset tædiosum.

Denique valde errat Norisius dum Josephum deceptum fuisse pronuntiat, quod ille Anno Sabbathico Hierosolymam fuisse a Sosio & Herode captam A. U. 717. Cum Annus Sabbaticus, inquit Norisius, inchoatus fuerit A. U. 716. mense Tisri, & exierit A. evoluta U. C. 717.

Ego sane non sum tam acutus, ut videam vim argumenti quod adhibet Vir Clariss. Nam licet fatear, si Hierosolyma capta fuit Anno U. 716. ante M. Septembrem, certum esse non captam Anno Sabbathico, tamen non video, cur si capta fuerit Anno U. C. 717. qui ex sententia Norisii octo menses Anni Sabbatici superiori anno inchoati continuit, non potuerit dici a Josepho Hierosolymam captam Anno Sabbathico. Eam
sane

sanerationem Norisii haud probavit, Cl. Pagius in Apparatu ad Baron. Annal. §. 96. eodem licet in luto jaceat cum Norisio quoad Annos Sabbaticos.

Verum hæc nunc missa facio ad illa rediturus, ubi expendero quod ex Dionis testimonio probare conatur Norisius scil. Claudio & Norbano Coss. id est Anno U. C. 716. Hierosolymam ab Herode fuisse captam.

Magna videtur difficultas oboriri, legentibus Josephum & Dionem Cassium. Scil. Josephus hanc cladem Hierosolymorum dicit contigisse Coss. M. Vipsanio Agrippa & Claudio Gallo, qui est annus U. C. 717. At vero Dio Cassius lib. 49. id factum videtur docere Anno superiori, Claudio & Norbano Coss. ceu Anno U. C. 716.

Hæc duorum insignium Scriptorum testimonia dum expendit Petavius, putavit apud Dionem erratum in Consulibus designandis. Magnus Usserius tentavit num possent alia ratione conciliari. Itaque Hierosolymam captam putat Kal. Januar. Anni U. C. 717. qui ex prava intercalatione Rom. Pontificum fuit die ultima Consulatus Claudii & Norbani, quod asserere videtur Dio, Hierosolymam dicens captam Claudio & Norbano Coss. Scil. fuit pene prima dies Consulatus Agrippæ & Galli, quibus Coss. Hierosolymam captam asserit Josephus.

Verum merito hanc Usserii conciliationem contempsit Norisius. Omnino enim falsum est

Hiero-

Hierosolymam media hyeme fuisse captam. Longe probabilius censebat Vecchietus id contigisse die 23 M. tertii Judaici, quo ob schisma decem tribuum nunc jejunant Judæi l. 3. de An. Primit. c. 3. si constaret tum hæc jejunia a Judæis fuisse observata, quod tamen falsum esse arbitror. Imo id Judaici Tisri die decimo contigisse clarè docet Josephus. Id ex eo invictè patet quod asserat Josephus eodem die tum captam fuisse Hierosolymam quo capta fuerat ante 26 annos a Pompeio. Putat quidem Usserius illam a Pompeio fuisse captam die 23 Mensis Judaici Siyan qui fuit tertius. Sed omnino in eo lapsus est. Nam Josephus ut patet ex lib. 1. de bello cap. 5. non de 3. mense Anni Judaici sed de 3. mense ab obsidione inchoata loquitur. Verum in eo secutus est Scaligerum aberrantem, qui lib. 5. de Em. Temp. novum ordinem Mensium Judaicorum, qui a mense Jiar inceperit, iniisse vult a 1. anno Simonis qui est 170. Seleucidarum, quæ Scaligeri sententia nullo fundamento nititur. In eo peccaverunt Usserius & Vecchiatti, ille quidem quod ad Jejunium mensis Kislev, ille vero quod ad jejunium Mensis Siyan respexisse Josephum putaverit, nam ad jejunium diei expiationum quod ideo *festum jejunii* vocat, respexit, illud nimirum quod Lex solum præscribit. Certe Hierosolymæ obsidionem *λήξαντες* *Χερμῶν* Herodes fuit aggressus: Illam nonnisi post 5 menses obsidionis occupavit idque die

K.

festo

festo jejunii scil. die ipso expiationum quo die ante 27 annos Pompeius illam cæperat Coss. Antonio & M. Tull. Cicerone.

Affero igitur omnino standum testimonio Josephi, & Hierosolymam captam ab Herode Anno U. C. 717. non Anno 716. ut vult Norisius.

Ut id demonstrem efficacissime, notandum annum quo dictus est Herodes Rex Judææ in Senatu ab Antonio, nullo refragante, sed id testantibus Strabone, Josepho, & Appiano fuisse Annum U. 714. Id agnoscit ipse Norisius.

Jam vero teste Josepho Hierosolyma capta fuit anno 3. ex quo Herodes Romæ declaratus fuerat Rex. Quo posito sequitur non A. U. C. 716. sed A. U. C. 717. captam Hierosolymam.

Nec ullo modo Norisium juvat testimonium Dionis Cassii loco notato, si bene intelligatur. Narrat Josephus quomodo licet ab Antonio Syriæ Præsidibus commendatus ab eorum legatis, bis proditus Herodes ab Antonio confugere coactus fuerit. Ad Antonium pergit dum obsideret Samosatham, & illum tum copiis, quas secum deduxerat, tum suis consiliis juvit. Refert Josephus post captam Samosatham Antonium cum Herode rediisse Antiochiam, idque circa Autumni finem Anni U. 716. Antonium hoc ultimo Herodis officio, qui ipsi cum copiis adfuerat Samosatham obsidenti, devinctum, Syriæ & Ciliciæ præfecto Sosio in mandatis dedisse, ut
An-

Antigono ejecto Herodem in Judæorum throno collocaret. Id anno sequenti a captis Samosathis factum, narrat Josephus, qui Hierosolymæ obsidionem a vernis mensibus inchoatam per 5 menses durasse asserit, & eodem mense ac die captam, quo capta fuerat a Pompeio ante 27 annos.

Ex his patet Dionem uno halitu res Judaicas & utriusque anni gesta conjungere, quæ per hyemis tempus a Josepho exacte discriminata sunt. Scilicet Dioni consilium fuit Antonii Romanorum Imperatoris gesta recensere, ad quem hujus Victoriæ in Judæos honorem refert. Res vero Judæorum nonnisi per aversionem memorat. Igitur quod ille hæc gesta dicit sub consulatu Claudii & Norbani, illa quidem ad Antonii gesta circa Samosatham sunt referenda, non vero ad Herodis aut Sosii gesta, aut Hierosolymam captam, aut Antigoni mortem quæ anno sequenti contigerunt. Sane hæc methodus res variis annis gestas in unum annum conferendi omnibus historicis frequentatur. Ipse Dio illam sæpius adhibet sic lib. 55. Sic Coss. Antistio Vetere & Lætio Balbo id est A. U. 748. narrat Juliæ Augusti filix & conjugis Tiberii exilium ob impudicitiam Augusto jam tum compertam, non quod illo Anno contigerit, sed quia de secessu Tiberii Rhodum loquens eorum judicium memorat qui illuc eum secessisse volebant, quod conjugis vitam propudiosam am-

plius ferre non posset, unde etiam illam Romæ reliquit.

Porro qui aliter Dionem vellet intelligere in miras tenebras totam hanc historiam conjiceret. Nam si capta fuit Hierosolyma A. U. 716. tum non potuit capi nisi ante obsidionem Samosathæ, quæ diu Antonium detinuit. Quid autem tum sibi vult Dion, qui Sosium ab Antonio jussum narrat, ut Herodem ad occupandum regnum juvaret? Verum omnia plana sunt & expedita si agnoscas res Judaicas per transennam duabus tribusve periodis ut facit, Dionem retulisse. Atque equidem post captam Samosatham redit Antiochiam Herodes comitatus Antonium, Antiochiæ per somnia dira Josephi fratris sui mortem edoctus Herodes a Sosio duas legiones accipit, & collectis viribus fratris manes ad satias usque ulciscitur, imo tam rapide victoriam persequitur, ut Antigonus de fuga cogitaret. Verum ingruente Hyeme, χειμῶν βασις, cogitur Herodes in hybernis copias disponere, quod Antigono animum restituit.

Hyeme finita, λήξαντ δὲ χειμῶν, Sosius cum longe majoribus copiis in Judæam accedit, & uterque Hierosolymam obsident.

Omnino si quis credat cum Norisio anno Sabatico currente id est A. U. C. 716. ante Mensem Tisri Herodem ad Antonium properasse, oportet non attenderit ad locum Josephi, quo docet Josephum Herodis fratrem occisum fuisse,

cum

cum post Herodis iter ad Antonium qui tum Samosatham obsidebat, cum paucis cohortibus in agrum Hierichuntis irrupit ad demetendas ejus agri fruges, ex hoc loco enim patet Josephum Herodis fratrem circa mensem Judaicam Thamuz fuisse cæsum A. U. C. 716.

His positis manifestum est illusionem passum Norisium dum Josephi libros legeret, & illi Dionis auctoritatem præfert.

Hæc enim ex Josepho & Dione manifeste colligas, 1. Obsessam fuisse Samosatham ab Antonio Coss. Claudio & Norbano quod fuit anno U. C. 716.

2. Herodem adiisse Antonium, qui obsidebat Samosatham eo tempore quo non currebat Annus Sabbathicus.

3. Josephum Herodis fratrem occisum circa Jerichuntem Ann. U. C. 716. dum voluit segetes jam maturas demetere, quod anno Sabbathico neutiquam congruit nisi ante Septembrem.

4. Jam autumnno adulto Samosathâ Herodem cum Antonio Antiochiam venisse, unde, fratris Josephi morte comperta ad illius ultionem prorupit.

5. Nonnisi Vere sequenti scil. A. U. C. 717. Hierosolymam ab Herode fuisse obsessam, & post quinque menses captam.

Eos omnes hallucinari, qui Hierosolymam alio anno, quam anno U. C. 717. captam fuisse afferunt.

Hæc adeo obvia sunt Josephum accurate legenti, ut mirum sit quomodo illud Norisius non adverterit. At quid de Josepho loquor, cum res manifesta sit illis qui Antonii vitam per Plutarchum scriptam cum aliqua attentione legerint. Antequam Roma excedit Antonius, quod factum ad finem A. U. C. 714. duxit ille Octaviam Augusti sororem uterinam, firmandæ cum Augusto pacis gratia. Roma contendit Athenas, & ibi hyemem transigit præmissis Ventidio ad bellum Parthicum administrandum.

Anno U. C. 715. Antonius Athenis rediit in Italiam ad Juvandum Augustum adversus S. Pompeium, & pace cum Sex. Pompeio facta circa fretum siculum redit Athenas ut ibi hyemem transigeret, ibi multa ludicra edidit ob Victoriæ de Parthis & Labieno, quam reportaverat Ventidius æstate illius A. U. C. 715.

Anno U. C. 716. cum jam duas filias ex Octavia suscepisset, Athenis transit in Asiam paulo postquam Parthi, qui superiori anno victi majorem exercitum collegerant Duce Pacoro, a Ventidio fuissent iterum cæsi, & Pacorus ipse in prælio vitam amisisset 14 annis a morte Crassi qui periit A. U. 701. M. Junio. Antiochus Comagenorum Rex ex hac pugna Samosatham confugit quam Antonius sat diu obsedit. Ad illum accessit Herodes cum copiis aliquot & Samosatha dedita rediit Antonius Antiochiam, ubi ad Autumnii finem jussit Sositum Præsidem Syriae

Syriæ quem Ventidio dedit successorem, Herodi suppetias ire ad Antigonum è regno Judææ pellendum. Id contigit aliquot mensibus post Josephum Herodis fratrem a copiis Antigoni cæsum.

Anno U. 717. Ventidius Romæ triumphum de Parthis agit. Antiochiâ ante hyemem finitam ut series historiæ docet in Græciam rediit Antonius, quippe cum aliquæ simultates inter Augustum & illum ortæ fuissent. Ex Græcia, unde illum comitata fuit Octavia conjux tunc prægnans, & duarum filiarum ex Antonio mater, atque adeo 3. anno a conjugio suo cum Antonio, Tarentum cum magna classe accessit Cæsarem impugnaturus. Verum pace per Octaviam quam præmisit ad Augustum ipsius fratrem, & per Agrippam & Mecænatem conciliata, in Syriam navigavit Antonius bellum adversus Parthos persecuturus. Cum Antiochiæ ageret Antigonum Judæorum Regem a Sosio captum & captivum ductum Antiochiam, ibi suadente Herode securi percussit.

Hæc adeo exacte sunt descripta a Scriptoribus, ut non amplius dubitari queat de anno, quo Hierosolyma capta fuit ab Herode atque adeo de tempore quo Herodes thronum Judææ occupavit.

Igitur omnino erravit Usserius cum Pacori mortem A. 715. Urbis æquè ac Labieni contigisse vult. Illa tantum contigit Anno se-

quenti scil. A. 726. Urbis quod etiam ex Dio-
ne Cassio possit non obscure colligi. Erran-
tem ex iisdem præjudiciis Usserium secutus est
Norisius quod sat me manifestum fecisse arbi-
tror. Nam Dio narrat nonnisi ad illius Anni
finem qui Coss. habuit Claudium & Norbanum
& est 38 ante Chr. præfectum fuisse ab Anto-
nio Sosio Syriae & Ciliciæ, unde patet Hiero-
solymam nonnisi Anno sequenti duce Sosio &
Herode fuisse captam A. 37. ante Christum A-
grippa & Gallo Coss. quod Calvisius rectè ob-
servaverat.

CAPUT XV.

*Quo confutatur Quartum Argumentum No-
risii ex serie Annorum Sabbathicorum de-
sumptum.*

TRia priora Argumenta Norisii refelli &
aviso genia mera laborare demonstravi. Ad
quartum quo utitur expendendum accedo, quod
ob maxime perniciosam consequentiam in
Chronologia S. Scripturæ in Lectoris gratiam
seorsim confutare operæ pretium putavi. Quar-
to igitur ex serie Annorum Sabbathicorum sen-
tentiam suam confirmat Norisius, scil. Hieroso-
lymam ab Herode & Sosio captam Claudio &
Norbano Coss. Anno U. 716. cujus M. Tisri
vult Annum Sabbathicum inchoatum fuisse, &
exiisse

exiisse Anno evoluto U. C. 717. M. Agrippa & Caninio Gallo Coss. ut ex perpetua Annorum Sabbathicorum observatione eruditi Chronologi tradiderunt. Tum Josephum culpat quod putarit captam Urbem illo Anno, quo Annus Sabbathicus exhibat, cum reapse fuerit capta A. U. 716. quo paulo post urbem expugnatam Sabbathicus inchoatus est.

Duo sunt, ut videt Lector, mihi comprobanda adversus Norisium. Primum est non errasse Josephum, dum Annum captæ Hierosolymæ conjungit cum A. U. 717. quo supponit M. Septembri Annum Sabbathicum initium habuisse. Secundum, ut probem graviter cum Eruditis Chronologis errare Norisium, dum vult Annum Sabbathicum habuisse Initium M. Tisri A. U. 716. non vero A. 717. ut Josephus experte docet.

Ad primum quod spectat, assero ne quidem ex hypothesibus Gentis suæ Josephum Sabbathici Anni initium potuisse in alium Annum quam in A. U. 717. conjicere. Id invictè patet ex Josephi Historia circa res gestas Seleucidarum, in quibus enarrandis libros Machabæorum describit.

Ac, 1. quidem ex primo Machabæorum Cap. 6. quem sequitur Josephus patet A. 150. Seleucidarum, quorum primus cadit in Annum 312. M. Nisan, ante Christum, Hierosolymam obsesam fuisse ab Antiocho Eupatore, idque Anno Sabbathico. Secundo, ex eodem I. Machabæo-

rum c. 16. patet A. 178. Græcorum, ex Arce Dagon erupisse Ptolemæum, ingruente Anno Sabbathico, qui Initium habet M. Tifri. Porro ex his duabus positionibus ineluctabili consequentia sequitur An. U. C. 716. Ap. Claudio Pulchro, & C. Norbano Flacco Coss. qui fuit Annus 275. Græcorum & respondet A. 38. ante Christum, secundum lib. primi Machabæorum & Josephi Hypotheses, non potuisse esse Sabbathicum, sed An. U. 717. qui respondit A. 276. Græcorum, & A. 37. ante Christum fuisse Sabbathicum. Hoc Argumentum nititur proportionem quæ servatur inter Annos Sabbathicos, Nam si Annus 150. Seleucidarum fuit Sabbathicus, ille est autem ante Christum 163. Si Annus 178. Græcorum fuit Sabbathicus ille est autem Annus ante Christum 135. omnino sequitur necessaria consequentia Annum 38. ante Christum non posse esse Sabbathicum, sed Annum 37. ante Christum.

Idipsum, secundo, luculente patet ex Josephi Historia circa captam Hierosolymam a Tito. Ex hac Serie Sabbathicorum patet Annum 69. post Christum debuisse esse Sabbathicum, cum sit Annus Græcorum 381. Porro autem clare docet Josephus durante obsidione Titi, vastam segetum collectionem, quæ ante Septembrem A. 69. fuerat congesta in Urbis Granaria, fuisse Igne consumptam. Quid sibi vult Josephus cum dicit extra Urbem quandoque excurrisse Judæos obses-

obsessos, ut herbis occurrentibus ventrem imple-
rent? Hoc ipsum hodie fert antiquissima Judæo-
rum Traditio, qui Hierosolymam captam *bemot-
sae sheviib* afferunt, id est, ad finem Anni Sab-
bathici. Ludicrum est quod Norisius Josephum
in ea Computatione supponit fuisse deceptum;
imo patet Norisium minus attente historiam ca-
ptæ ab Herode & Sosio Hierosolymæ lustrasse a-
pud Josephum. Nam ex Josepho, non Anno
quo Cl. Appius Pulcher & G. Flaccus Norbanus
fuerunt Coss. initium habuit Annus Sabbathicus
sed Anno sequenti quo Agrippa & Gallus fue-
runt Coss. Id invictè patet ex Josepho lib. 15.
c. 1. ubi post captam Hierosolymam narrat Gen-
tis, cujus omne Aurum & Argentum expilabat
Herodes, ærumnas eò duriores fuisse, quod eo
Anno nefas esset Agros colere, quod esset An-
nus Sabbathicus. Nil absurdius dicere potuit Jo-
sephus, si Annum anteriorem habuit pro Sabba-
thico. Nam cum capta sit Hierosolyma Die Je-
junii qui ex Lege est Xmus Tisri, Jam ante de-
cem Dies effluxisset Annus Sabbathicus, Anno
quo fuerunt Coss. Agrippa & Gallus & Semita
Initium habuisset quo serere fas fuit. Ita id ex
ordine Sabbathicorum sequitur, quos antea de-
scripserat Josephus ad Annos 150. & 178. Græ-
corum, ut res nulla ratiocinatione possit obscu-
rari.

Fateor ingenuè Norisium multum juvari al-
lato Judæorum nuperorum consensu circa An-
nos

nos Sabbathicos. Atque adeo arbitror ipsum dum Magistrorum ductum sequutus est, sibi multum gratulatum. Nam certum est Judæos uno Anno Sabbathicorum Annorum antiquam seriem, quam secuti sunt tum Author Libri Machabæorum tum Josephus, anticipasse.

Verum non est unde dum hos cæcos Duces sequitur sibi plaudent aliquis. Ac primo quidem cum Josephus sequatur Librum I. Machabæorum, & totam suam Chronologiam quoad Sabbathicos illi conformem præstet, Annon absurdum est illius Authoritatem & Testimonium ita contemnere, ut juniorum placitis se accommodet? Secundo, Notat Josephus L. 11. Cap. ult. & L. 14. C. 17. septimo quoque Anno Judæis Immunitatem Tributorum tum ab Alexandro M. tum a C. Julio Cæsare fuisse concessam. Hinc patet constanter fuisse observatos illos annos Sabbathicos. Quis autem hoc posito putet Josephum ignorasse qualis fuerit Annus, quo Hierosolyma capta est ab Herode?

3. Annon hanc circumstantiam æque ac alias a Nicholao Damasceno hausit? Annon illa Herodi nota fuit, cujus Historiam texuit Nicholaus, & quam illi proculdubio prælegit, & ipsius Auribus antequam emitteretur?

At enim magno jam Viri eruditi Consensu, ut notavit Norisius, tradunt Annum Sabbathicum incepisse A. U. 716. & finem habuisse A. 717. Imo jam sequuntur Judæorum sententiam, qui u-

no Anno anticipant annos Sabbathicos, sprete
 Autoritate lib. 1. Machabæorum & Fl. Josephi.
 Quantum hic Judæorum nuperorum consensus
 valeat, hic est mihi expendendum.

Notum est Chronologorum Pueris Æram
 Mundi Judaicam incipere ab Autumno, primum
 diem fuisse F. 2. Anno periodi Julianæ 953. Ab
 illius Initio ad hanc præsentem Annum 1707.
 numerant Annos 5467. quibus per septem divi-
 sis relinquuntur septem, unde sequitur hunc An-
 num a Mense Tisri Anni superioris 1706. esse
 annum Sabbathicum.

At enim, nequid dicam de absurda positione
 Judæorum, Mundum Die Lunæ creatum fuisse,
 quod Mosi directè contradicit, dum Sabbathi sta-
 tuit originem, & primum Diem Mundi fuisse Do-
 minicam docet, certum est ipsis alia ratione nu-
 meratos Sabbathicos, quam quo nunc fit, ex quo
 tam absurdum Kalendarium admiserunt. Uno
 verbo Annum Sabbathicum uno Anno anticipa-
 runt; & sic illum annum, qui esse tantum sextus
 Semitæ debuit, jusserunt esse septimum.

Delusus fuit Magnus Scaliger dum nuperum
 morem Sabbathicos computandi, apud Judæos
 receptum, tempore Seleucidarum jam obtinuisse
 imaginatus est. Nimium sane Judæorum Magi-
 stris fidem adhibuit. Ac ut plerique Chronolo-
 gi, etiam nominatissimi, ex ipsius fonte hiberunt,
 ita etiam ex illius præjudicio Sabbathicos ordi-
 narunt.

Magno

Magno conatu Petavius se tantæ antiquitati Judaici Kalendarii opposuit, quod merito docet post Hierosolymam everfam aliquot seculis fuisse admissum. Sed eodem tempore errantem Scaligerum circa Sabbathicos annos secutus est, & suos Affeclas in eo errore Scaligeri confirmavit. Id videas in viro celeb. Antonio Pagio, qui Hierosolymam à Sosio captam Anno Sabbathico, A. ante Christum 37. sed qui a Tisri Anni superioris, id est 38. ante Christum initium habuerit, ne quidem dubitari sinit, Appar. §. 96. Sequitur Petavium in Rationarii lib. 1. c. 15. part. 3. quo loco docet inter se omnes peritos convenire Annos 164, 136, & 38. ante Christum fuisse Sabbathicos.

Petavium secutus est M. Ufferius, & qui illius Annalibus V. T. multum merito tribuunt, Norisius & alii viri celeberrimi, in eo magnam illusionem passi. Fateor Scaligerum in Appendice ad libros de Emendatione Temporum velle 14um. Ezechia fuisse primum Semitæ. Verum non advertit fuisse semitæ sextum. Quod Judæorum Commentatores irridet, facile illi est condonandum. Quicumque hunc locum cum Levit. 25. sedulo comparaverit statim agnoscet 15. Ezechia fuisse Sabbathicum, qui scil. 16. præcessit, in quo licuit serere.

Porro quid absurdius fingi potest quam quod asserit Scaliger, ultimum Sedecia fuisse Sabbathicum. *Manifesto*, inquit Scaliger, *Jerem. 34.*
ulti.

ultimum Tempus obsidionis convenisse cum tempore quo Hebrai apud populares suos servientes manumitti debebant, Exod. 21. 2. Deut. 15. 12.

Quod habet pro manifesto Scaliger, illud mihi manifestò falsum videtur. Quid enim Annon noverat hæc non dicta XI. Sedeciæ, sed eo tempore quo Nebuchadnezzar obsidionem intermiserat, ut Pharaonem Hophram qui suppetias veniebat Sedeciæ, in Ægyptum repelleret. Quod Sedeciæ X. currente factum, & post quod iterum Sedeciæ obsidionem resumpsit. Annon id clarè exprimit Propheta v. 22. ejusdem Capituli, *reducam eos in Civitatem hanc, & preliabuntur adversus eam, & capient eam*; vides Chaldaeos tum abfuisse, si fuerint reducendi.

Haud magis Legem Exod. 21. 2. videtur intellexisse. An enim in Judæa Fures, & illi qui servitute puniebantur, aut qui seipsos vendebant præ Inopia, nunquam nisi Anno Sabbathico, servitutem subibant, aut sponte, aut inviti ex Magistratus Judicio, ut Anno Sabbathico sequenti Liberi evaderent? Quod igitur Judæi servos sic in universum dimiserunt, territi Accessu Nebuchadnezzaris, & iterum illos in servitutem revocarunt, cum a Pharaone Chaldaeos esse superandos spes illis affulset, hoc neutiquam ad Annum Sabbathicum spectare potest, sed ad generalis signum Pœnitentiæ, post minas a Jeremia de Universali omnium servitute sub Chaldaïs.

Ego sanè miror quod Magnus Uferius, qui
 Erro-

Errorem Scaligeri correxit, negando undecimum Sedeciae fuisse Sabbathicum, tamen Fundamentum quod habet Scaliger ex Exodi 21. 2. & Deut. 15. 12. tanquam solidum sequatur, dum ad Annum 590. ante Ch. ex generali servorum dimissione concludit illum Annum fuisse Sabbathicum: Atque equidem non ex alia hypothese conatus est Hierosolymæ obsidionem quæ contigit sub Sosio & Herode ad Annum anteriorem retrahere. Illum securi sunt Pagius & Norisius, qui alia ratione coactus, quæ duobus Annis gesta sunt, in unum Annum conjecit, ut supra demonstravi. Cum enim certum sit Anno Sabbathico captam Hierosolymam a Sosio & Herode, quod cum illorum Chronologia non convenit, hinc historiæ vim inferre necessario coguntur.

Nec est quod Judæorum Praxin, quam jactant in Palestina hætenus observatam, circa Sabbathicos urgeant viri eruditissimi, quasi nunquam ab illis fuerit interrupta. 1. Judæi ipsi fatentur fuisse interruptam post 1^m. Excidium, & re-stauratos Annos Sabbathicos fuisse ab Esdra; Seder Olam c. 30. Annon longè probabilius illorum observationem interruptam fuisse post ultimum excidium, cum potissimum in Judæa per multas Ætates ne quidem figere pedem illis licuerit? 2. Quis traditioni illorum fidat, cum ipsos ex Lectione Josephi ne quidem recto Die fissam Urbem 17. Tamuz jam commemorent, & excidii sui Commemorationem in **תשעה באב**, ceu 9mo.

9mo. Mensis Lunaris Ab, instituerint. Scilicet cum illi Luctus post multa secula ab excidio instituti sint, non intelligebant acuti homines, suo jam Kalendario Lunari affucti, aliam rationem secutum Josephum, & Kalendario Syro-Macedonum, qui tunc fuit Julianus, in Libris de Bello fuisse usum, & ex illo Dies & Menses ab illis, quibus sua jam celebrant Jejunia, planè diversos commemorasse. Eant igitur qui nobis hujus Iudæorum Traditionis *Ἀνθεντία* jactare sustinent. 3. Iudæos veterem suorum Majorum rationem computandi deseruisse hinc manifestum est, quod de anno excidii sui ultimi adhuc hodie certant, quibusdam illum in annum 3828. suæ Æræ Mundi, aliis in annum 3829. conjicientibus. Nec minor est inter illos Dissensus circa Annos Sabbathicos, his quidem illum anticipantibus uno Anno, aliis vero eum ipsum, qui ex locis Machabæorum Libri 1 mi. laudatis necessario colligitur, pro Sabbathico agnoscantibus. De ea Quæstione consulat Lector eruditus Librum Quæstionum & Responsionum R. Levi Ben Chaviv. Quæst. 143. & illi, quantum Judæis aqua hæreat, statim erit manifestum.

Certè nec ipsi Judæi hodie suam in eo Argumento Divisionem dissimulant, hinc est quod in Kalendario perpetuo Joshuæ Serphati excuso Amstelodami A. 5418. Æræ Judaicæ, in summa Annorum seu Epocharum illustrium ab Initio Mundi ad suum Tempus, hæc legas, anni 158.

L. MOTACIUS ad

ad Captivitatem Lusitaniz quæ contigit Anno tertio semitzæ secundum Opinionem Rashi, & Anno secundo secundum sententiam R. Ishack Autoris Tosaphot in Avoda Zara fol. 9. Col. 2. & in Arakim fol. 12. Col. 2. Hæc notare decuit, quia hunc Judæorum consensum magni faciunt Viri eruditi. Sic M. Ufferius ad A.M. 3869. de anno 177. Græcorum agens Edit. Paris. p. 369. Sic ante illum Scaliger in Canon. Isagog.

Non possum hic quin Lectorem submoneam de duobus scripturæ Locis, quos interpretes plerique in longè alios sensus transtulerunt, cum ex vitioso ordine Chronologico Sabbathicorum annorum genuinum illorum sensum non possent assequi. Unus est apud Nehemiam cap. 8. v. 1, 2, 3, 4. his verbis, *Et venerat Mensis septimus, Filii autem Israel erant in Civitatibus suis, congregatusque est omnis Populus quasi vir unus ad plateam quæ est ante Portam aquarum, & dixerunt Ezra scribe, ut afferret Librum Legis Moyse, quam præceperat Dominus Israelis. Attulit ergo Esdras sacerdos Legem coram Multitudine Virorum & Mulierum cunctisque qui poterant intelligere, &c.* Omnino hæc Legis Lectio annum Sabbathicum connotat, qui incidit in Annum 20m. Artaxerxis. Id enim ut a Lege præscriptum Deut. 30. 10, 11, 12. solenni admodum ratione Nehemias curavit ab Esdra peragi.

Mirum est quod Iudæi, tam diligentes S. Voluminis scrutatores, hunc annum Sabbathicum non

non animadverterint. Nam ut hunc morem legendi totius Deuteronomii imo. die Mensis Tisri anni Sabbathici, adhuc 1. Die Festi Scepnopegia observant, quod Lex nullibi praescripsit ullo alio Mense quam Mense Tisri, non potuerunt non id advertere. 2. Non potuerunt non advertere querelas quas Plebucula adversus Potentiores defert ad Nehemiam, quod Debita ineunte anno Sabbathico exigenter contra Legem, quod annum Sabbathicum manifestè designat. 3. Ex his Querelis data est occasio Nehemiae, ut Juramentum exigeret à Iudæis, ac ut inter alios Articulos c. 10. 31. hæc pollicerentur, *Et demittemus Annum septimum, & Exactionem universa Manus, id est cujuscunque Debiti, secundum Legem.* Omnino patet Iudæos reduces ob paupertatem qua premebantur eadem ratione egisse, qua nunc agunt narrante R. Levi Ben. Chaviv. Ut hi Nuperi paupertatem sibi jus dare volunt Legem Dei cognitam transgrediendi, sic & illi Iudæi sentiebant post solutam Captivitatem. Hæc tam clara sunt ut non potuerint non illico Chronologiae suae errorem deprehendere, sed Magistrorum suorum Placitis additi, illum non notant fuisse Sabbathicum eorum Commentatores, quippe cum totam ipforum Chronologiam confundat.

Haud fuerunt oculatiores Iudæis Christiani Interpretes in hoc anno Sabbathico deprehendendo.

Consulant Tabulas suas Chronologi & videant num in annum ante Christum 446. qui concurrit cum Æra Nabonassari A. 303. & est 20us Artaxerxis Longimani, aliquis annus Sabbathicus incidat. Imo ex eorum rationibus est 4. Semitæ, qui tamen mihi est tertius.

Consulant iterum suas Tabulas, qui cum Jac. Capello & Petavio putant correugnâsse Xerxi Artaxerxem per 7. Annos, & expendant num a tali Initio incidat 20. Artaxerxis in Annum Sabbathicum; & sententiæ suæ falsitatem illico deprehendent. Sed confer te ad Annum 20. Artaxerxis Mnemonis, & comperies illum revera fuisse Annum Sabbathicum. Nam annus 20. Artaxerxis Mnemonis incidit in Annum Nabonassareum 363. ceu Annum ante Christum 387. a Mense Tisri qui revera fuit Sabbathicus. Expendant id summi Chronologi, & hoc Argumento cui nihil regeri potest victi, eam Veterum plerorumque Methodum, Epocham Sec. Templi conditi desigendi in secundo Darii Histaspis F. ejurent, ac Darium Nothum & Artaxerxem Mnemona illos fuisse agnoscant sub quibus tum Templum reparatum, tum Muri Hierosolymæ restituti fuerunt. Non pudeat illos in eo me sequi, qui vetustiorum in eo vestigia secutus illorum sententiam desero, ne veritati ultra contradictionis periculum constitutæ videar contradicere.

Equidem arbitror sententiam suam, quam
mūl.

multis probavit, Scaligerum, si hoc argumento usus fuisset ad veterum sententiam rejiciendam & confutandam, nullo negotio omnibus, ipsam fuisse persuasurum; sed Vir ille magnus ut cæteri fidem Judæorum falsæ Traditioni temere adhibentes, ad veritatis istius cubilia non potuerunt pervenire.

Haud minùs facile sit absurdam Judæorum Chronologiam confutare, conjiciunt illi annum 20m Artaxerxis quo Muri Hierosolymæ a Nehemia restaurati sunt in annum M. 3426. Atenim nec ea Ratione incidere potuit Sabbathicus annus in 20. Artaxerxis, Imò tum illi debuit esse 3us semitæ.

Alter Locus habetur Matthæi cap. 24. v. 20. *Orate autem ut non fiat fuga vestra in hyeme vel Sabbatho*, inquit Christus ad suos Discipulos. Ut nihil Hyemis tempore inclementius fugientibus, sic etiam interpretes sedulo notant Sabbathi religionem, per quam Judæis non licebat iter facere nisi ad duo millia Cubitorum, admodum illis fuisse perniciosam, nam ex Dione Cassio notant Hierosolymam fuisse captam Die Sabbathi.

Verum aut vehementer fallor aut Sabbathi vocem malè referunt ad Quietis Diem, qui est Hebdomadæ septimus, cum Christus non de Die sed de anno septimo loquatur, ut notavit Cl. Hammondus ad eum Locum. Scilicet ut Hibernum Tempus tres Menses con-

tenet fugientibus admodum graves, Ita Annus septimus, quo omnis Agri Cultura cessat, frugumque nullam spem relinquit, illis qui lares suos deserere coguntur ut vitam suam militum furori surripiant, de Judæis loquor, debuit esse longe funestus. Atque equidem non modo certum est Die Sabbathi Hierosolymam fuisse captam, sed toto Obsidionis Tempore fluxisse ultimam partem anni Sabbathici qui inceperat 1. M. Tisri Anni Æræ Christi 69. & Finem habuit A. 70. Æræ Christi, 8. diebus antequam Hierosolyma caperetur.

Id non obscure docet Josephus de Bello. l. 4. c. 7. Primo, Ubi memorat uistas Fruges a seditiosis quæ magno numero fuerant collectæ scil. Anno 6. semitæ ante primum Tisri Anni 69. Æræ Christi. Secundo, Ubi Judæos aut Eruptionem facientes, aut ab urbe pullos a seditiosis, herbis sponte nascentibus famem suam sedasse refert l. 6. c. 12. hæc enim descriptio annum Sabbathicum clarissime notat.

Viderint qui absurdam Chronici Judæorum Hypothesin sequuntur quomodo his Argumentis possint satisfacere. Haud ferè aliud habet ille Author qui yix ante Octavum Christianæ Æræ seculum vixit quam Fabulas putidissimas ex Talmudicis scriptis depromptas.

Ex

Ex his, ni fallor, jam luce clarius patet.
 1. Herodis regni 2um. Initium juxta Josephi
 immotam Authoritatem affixum manere A. U.
 717. post captam ab ipso & Sosio Hierosoly-
 mam, quod factum Die expiationis ceu Thifri
 decimo. 2. Quicquid Cl. Norisius ad hanc
 Epocham refingendam, & uno anno antici-
 pandam molitus est; illud tum profana Histo-
 ria tum sacra repugnante aggressum fuisse. 3.
 Multum aberrasse æque ac alios viros magnos
 qui Judæorum nuperis Hypothesibus adjuti, non
 modo in hac Historiæ parte, sed & in cæteris ab
 Exodo Annis, totam seriem annorum Sabbathi-
 corum corruerunt, dum Sabbathicos annos, u-
 no anno integro anticiparunt.

Ultimus nobis superest Labor, scil. ut tempe-
 statem Anni qua Herodes mortuus est teste
 Josepho a virorum aliquot magnorum, qui
 Usserium secuti sunt, præjudiciis vindice-
 mus.

CAPUT XVI.

*Quo refelluntur qui Herodis mortem alia
 anni tempestate contigisse volunt quam qua
 a Josepho fuit designata.*

HAud ita necesse videretur in tempus, quo
 mortuus est Herodes, magis inquirere, cum
 res Josephum legenti manifesta sit, nisi demum
 Magni Usserii auctoritas nonnullis ita imposuif-
 set, ut Herodis mortem in aliud anni tempus

quam quod a Josepho fuit notatum, rejicere fuerint aggressi.

Putavit vir celeberr. Herodem non paucis ante Pascha diebus fato fuisse functum, quod asserit Josephus, sed ad ejusdem anni Per. Jul. 4709. finem scil. 25. Novemb. Si quæras quæ illum auctoritas ad movendam loco suo mortem Herodis impulerit, quemdam Hebræorum librum laudat titulo : *Megillab Taanith*, in quo, referente Livèleio Cantabrigiensi Linguae S. professore mors Herodis commemoratur ad 7. kisseu seu 25. Novembris.

Verum hic planè summi viri judicium desidero. Quis nescit Josephum in Antiquitatum libris circa res Herodis sequi pedetentim vitam Herodis per Nicholaum Damascenum scriptam? Quis nescit Nicholaum Damascenum, quem Herodes inter admissionis interioris amicos habuit, Herodis vitam, quam illo vivo jam aggressus fuerat, & post ejus fata absolvit, conscripsisse? Quis porro in mentem inducat suam, Nicholaum Damascenum ignorasse tempus, quo mortuus est Herodes, aut de industria Josephum illud tempus loco suo movisse? Cui bono? aut quam ob rationem? Nimirum ut tale quid ausus Josephus omnibus deridendum se propinaret.

Age nunc ponamus Nicholaum Damascenum non adscripsisse diem fatalem Herodis. An Herodes vir fuit inter Judæos tam ignotus, ut Josephus

phus

phus alio quam quo vere mortuus est tempore illius mortem consignare fuerit ausus.

Res Herodis duobus libris fusè prosecutus est, Libro I. de Bello Judaico, quod opus edidit ante Vespasiani mortem, & in libris Antiquitatum. Antiquitatum autem libros absolvit Josephus A. D. 93. id est 97. annis post fata Herodis. At in utroque libro de Herode paria habet. An vero tantum favit Herodis famæ, ut cum Judæi Herodis mortem celebrarent 7. mensis Kisleu, ille Herodis mortem ante Pascha paucis diebus contigisse asseruerit, cum tamen sæpius Nicolaum carpat, quod Herodis, utpote amici sui, facinora silentio involverit.

Mitto quam absurdum sit supponere Josephum ignorasse diem fatalem Herodis, cum tanta de illo bis scribere aggressus sit. Fuit Josephus inter Judæos illustrissimo genere, Hierosolymis educatus, Judæorum dux in Galilæa contra Vespasianum. Quis porro putet aut illi non auditum epitaphium Herodis, qui jacuit in Regio Castello, Herodium dicto, in Perææ limite CC. stadiis a Hiericunte, aut alia monumenta publica Archelai & fratrum, ex quibus tempus Herodiani regni certo potuit deprehendi?

At enim Judæi mortem Herodis contigisse volunt 7 Kisleu, id est 25 Novembris, quibus fidem adhibere par est in re quæ illorum Rempublicam spectat. Si nobis scriptorem quem-

piam Judæum Josepho antiquiorem afferret Usserius, qui Nicolao contradixerit, libenter illius auctoritati cederem. Si saltem æqualem quempiam Josepho, qualis fuit Justus Tiberien-
sis, laudaret, qui 7 diem Kisleu seu 25. No-
vemb. Herodi diem fatalem dixisset, haud ab-
nuerem manus dare: Verum ignoti scriptoris,
qualis fuit auctor Megilla Taanith, non patior
auctoritatem prævalere, aut æquiparari cum au-
toritate Josephi & Nicolai Damasceni, quo-
rum unus fuit Herodi familiaris ac illius vitam
scripsit; alter Nicolaum, ubi datur occasio sug-
gillat, & tamen in tempore mortis Herodis il-
lum exscribit.

Forſan putet aliquis illum librum qui in-
scribitur Megilla Taanith, laudari in Miſna
Maſſeceth Taanith cap. 2. §. 8. Verum ægrè
quis mihi perſuadeat eundem eſſe, cum hunc
antiquiorem librum Megillah Taanith laudet
cap. 2. novus ille author, & fabulis Talmudi-
cis totus ſeateat. Certe nec inter Talmudis
libros recensitus extat, quod de aliis Baraithoth
factum eſt; & inter quiſquiliās editum patet,
non multi eum fieri apud Judæos, cum potiſſi-
mum in eorum Kalendario, quo cujuſlibet men-
ſis dies ſolemnes numerantur, nil tale memo-
retur de Herode, quale in hoc novitio libello
Megillah Taanith legitur. Illud Kalendarium
Judaicum a Munſtero editum eſt, & a quovis
poſteſt conſuli. In illo ex canonibus R. Naſſon
com-

comperies, 1. nullum ex lege festum diem haberi mense Kisleu, 2. illius mensis Kisleu 25. celebrari festum encœniorum, quod memoratur in Evangelio Joan. 10. & cujus institutionem legimus 2 Macchab. sed nullum aliud festum memorari.

Quid si concederem hunc Libellum Megilla Taanith qui jam extat eundem esse cum illo antiquiori qui laudatur in Mishna, vix illius autoritas cum Josephi & Nicolai Damasceni autoritate posset comparari, nedum illis præferri. Scilicet an latuit ille liber tam publicus Josephum, si Nicolaum Damascenum latuit? An se ludibrio omnium voluit Josephus exponere mortem Herodis alio tempore consignans quam quo in Synagoga illius fiebat commemoratio? Apage tam absurdum commentum & Josepho tam gravi historico injurium.

Fateor libens diem fatalem Herodis fuisse admodum lætum Reip. Judaicæ. Quis non cum horrore meminit consilii quod ceperat de lætissima turba nobilissimorum gentis, statim ac diem obiisset, trucidanda, ut vel inviti in ipsius funere Judæi ipsi parentarent. Verum expendat aliquis an statim hic dies a Republica Judaica potuerit ut festus celebrari, cum Archelaus vir sane truculentus, & tyrannico ingenio patrem referens per novem annos Herodi successerit. Post Archelaum Quirinius iterum in Judæam missus est ab Augusto, ut novam de-

scri-

scriptionem faceret; Judæa in Provinciæ Romanæ formam redacta. Tum vero Pharisæorum adhuc jugi impatientium motus compescuit Quirinius. Quanquam autem sub Rom. Imperatorum ἐπιτροπῆσι egerint Judæi, tamen notum est quanto affectu adhæserint Herodis familiæ, quod ad Hierosolymam usque deletam fere duravit.

Quare ne quidem suspicari licet tale festum fuisse a Judæis 7 Kisleu celebratum.

Quicquid sit duo assero 1. Nihil esse putidius quam quod fabulantur Judæi Talmudici, ubi de Herodis gestis loquuntur. Qui velit eorum in eo argumento supinam ignorantiam videre, legat ille titulum Bava Bathra cap. 1. haschotephim, tantum abest ut aliquid spreto Josepho circa Herodis mortem ab illis possimus discere. 2. Cum historia Herodis, ceu antecedentia ipsius mortem, ceu ipsam secuta spectes, non posse commentum auctoris Megilla Taanith conciliari quoad Herodis mortem, nec ideo esse admittendum. Illud sane ignorarunt veteres, qui alioquin cum Judæorum traditione sunt probe versati, quales Eusebius. Nam Eusebius sequitur Josephum quoad tempus mortui Herodis a Josepho notatum H. E. l. 1. c. 8. nec aliquis fuit hactenus ante Livelejium qui Josephi super eo authoritatem in dubium revocaverit.

Nonnulla hic libet addere; quæ rem extra du-

dubium ponant. Primum est, nihil jam extare apud Judæos, quod diem quo Herodes mortuus est ab illis fuisse ut solemnem observatum arguat. Qui primus inter illos Herodis mortem cum suis circumstantiis memorat, ille fuit Josephus Ben Gorion, qui primus post Annum 800. & ante Annum 873. quo laudatur a R. Saadia in libro Emunoth c. 8. ex Josepho genuino sua habet pleraquæ tam exacte; ut nihil nisi paucula in Josephi narratione mutet l. 5. ceu c. 60, & 61. Jam vero ille Judæus latinam Josephi versionem passim cum ipsius aberrationibus exscribit. Nec tamen ille ex Judaicæ gentis traditione mortis Herodis epocham a Josepho perperam fuisse notatam observat. Illum secutus est R. Abraham ben Dior, in editione Basiliensi per Frobenium, qui eodem volumine edidit Megilla Taanith. Floruit ille R. Abraham circa A. C. 160. ut testatur author Jesod Olam MS. Parte 4. c. 18. Septingentis fere post Pseudo Josephum annis vixit Author Tsemach David, at nihil habet in suo Chronico circa Herodis res gestas, quam quod ille planus Josephus ben Gorion ex vero Josepho excerptit.

Alterum est illum scriptorem Megillah Taanith qui primus mortem Herodis mensis Kisleu die 7. ceu 25. Novemb. adscripsit fidem non meruisse apud Judæos scriptores. Prodiit superiori seculo Aaron Levi Judæi Germani Commentarius in hunc libellum Megilla Taanith, sed

sed author ille nil habet ex Judæis ut libello quem commentatur fidem faciat; tam parum fuit cognitus Judæis vetustioribus, aut tam parvi factus quod ex libello Taanith habet Liveleius circa Herodem. Imo plane contrarium judicium de Herode edunt, tum R. Abraham supra memoratus, tum R. David Gantz libro laudato ad A. 761.

Certe in tractatu Talmudico Rosh hashana fol. 19. magna est disputatio num dies festi qui notantur in antiquiori Megillah Taanith essent observandi, quibusdam pro affirmativa stantibus, aliis pro negativa. Distinctione adhibita hanc sedant Controversiam, scil. sola festa, Purim & Encœniorum esse observanda, & sola ab hoc tempore & vi hujus decisionis servantur apud Judæos ut videre est in Shulcan Arouk Orach Chaiim num. 573. Verum observatione dignum non admodum horum festorum observationem antiquam fuisse aut generalem ante Judæos Thalmudicos.

Certe Karæi scriptores nonnullas Judæorum observationes ultra legem, qualis est festum encœniorum, recentioris esse institutionis inter Rabbanitas pronuntiant, ita author Karæus Libri Chilluk qui fuit in manibus Cl. Triglandii, cujus verba refert Diss. de Kar. festa p. 18. Porro ad id devenisse videtur 1. quod Libello Taanith fabulas plurimas insertas circa hoc festum videret, quæ novam sapiebant paraturum,

in

in quo hominis minimè creduli iudicium suspicio, dum illius noto errorem. 2do, Quod hominum qui spiritu S. non fuerunt ornati noluerint admittere institutiones. Sic enim de hoc festo loquitur R. Aaron Karæus ab eodem Triglandio laudatus, p. 38. At *עֲרֻבֵי תַּבְשִׁימִין* quæ statuunt Rabini non recepimus observanda, ea de causa quod eo tempore nulli fuerint Prophetæ. Verum in eo quidem bene sentit R. Aaron, quod eo tempore quo festum encæniorum fuit institutum, nullos fuisse prophetas pronuntiet: Verum temerè negat ideo non potuisse hoc festum institui. Omnino enim luculente patet tum Judam Macchabæum tum totum Israël huius festi celebrationem instituisse, quia in eo videbant impletum Oraculum Ezechielis c. 39. 13. quo continetur non obscure a Deo præcepta talis festi institutio.

Quicquid sit assero, pleraque quæ in hoc libello novitio memorantur, esse tam absurda, ut certus sim ab Usserio nunquam lectum, aut alioquin planè illius libelli auctoritatem fuisse ab ipso contemnendam. Age periculum faciamus. Narrat Usserius ad annum 332. ante Christum, quomodo Jaddus summus Judæorum Sacerdos Alexandrum Hierosolymam accedentem exceperit & placaverit, ut fuscè exscribit Josephum Antiq. Lib. XI. Cap. ultimo. Verum id parum consulto egit magnus Vir Usserius. Nam author Libri Megillah Taanith ad men-

mensē Kislew, non Jaddum, ut habet Josephus Alexandro ivisse obviam narrat, sed Simeonem Justum, quem tamen sat diu post Alexandri fata summum Sacerdotum factum fuisse ex Josepho discimus. Mitto inane mendacium de Samaritanis Judæorum potestati traditis ab Alexandro, & de immani Judæorum in illos sævitia, quæ fabulator ille congerit hoc loco. Mitto itidem quæ habet in eodem mense ad festum Encœniorum Templi, de miraculo olei multiplicati, cujus nullam mentionem faciunt nec author primi Macchabæorum Libri, nec author secundi, nec omnino Josephus. Hæc sat ostendunt nil futurum fuisse absurdius quam si contra Josephi auctoritatem magnus Usserius suos Annales, istiusmodi fabulis & nœniis fidem addendo, non dicam adornasset, sed plane corrupisset & conspurcasset.

Verum cur magis laborem in auctoritate tam fabulosi testis elevanda? Non modo Herodis mortem paucis ante Paschâ A. Jul. 42. diebus contigisse pro certo habendum ex Nicolai Damasceni & Josephi testimoniis; verum res tam certa est, ut ex illa pendeat certitudo eventuum, qui morti Herodis successerunt, & quos nemo, ne Usserius quidem, in dubium audeat revocare.

Archelaus ix. annos regnat, per decem spicas seu messes adumbratos, Joseph. l. 18. c. 3. quod falsum sit necesse est, si Herodi non successit

cessit circa Paschatis tempus, sed 26 Novemb.
Jam enim post novem menses Archelaus fuerit
regno dejectus.

Philippus Tetrarcha Ithureæ moritur 20 Ti-
berii, cum regnasset 37. annos, Joseph. l. 18.
c. 6. quod omnino falsum est, si tantum men-
se Novembri, A. Jul. 42. successit Herodi. Il-
lum certum est devixisse Christi A. 34. ante 19.
Mensis Augusti post 37 annos regni, initio
illius computato a morte Herodis quæ paucis
ante Pascha diebus contigit. Verum si com-
putetur a 25. Novem. tum ille non 20. Tibe-
rii mortuus est, sed A. 21. & regnavit tantum
per annos 36. atque adeo Josephum falsum fu-
isse necesse est, qui illum Tiberii Anno 20.
asserit fuisse defunctum, l. 18. c. 6. Quis por-
ro dicere audeat Philippi mortem alio anno
quam quo revera contigit a Josepho fuisse de-
scriptam?

Denique ne magis laborem in congerendis
tot argumentis quo adversus hunc obscurum
libellum vindicem epocham mortis Herodis a
Josepho fixam, unum argumentum nobis sub-
ministrat Josephus Antiq. l. 18. c. 3. quod so-
lum satisfacere possit, si quis in illud animum
advertat, & sic quæcunque hætenus a nobis de
Christi natali disputata sunt invicem confirmat.
„Hæc sunt verba Josephi: Quirinius autem
„venditis & confiscatis Archelai facultatibus,
„peractoque censu, qui incidit in annum 37.

M

„post

„post victum a Cæsare in Actiaca pugna Antonium, cum mota esset contra Joazarum „Pontificem plebis seditio, privavit eum hac „dignitate, & Ananum Sethi filium substituit.

Jam ex hoc loco tria habemus. 1. Secundum Judææ censum factum fuisse A. 37. a victoria Cæsaris ad Actium, atque adeo jam evocato Romam Archelao, quod factum A. U. 759. post messis tempus, imo ut videtur post 2. Septemb. Certe cum Archelaus a Judæorum & Samaritanorum primatibus fuerit accusatus, illum jussit Augustus Romam absque mora accedere, ut semet purgaret, quod debuit saltem unius mensis spatium consumere, adeo ut Romam accedere non potuerit nisi Anno U. 759. Mense Septembri. Illius causa quinque post adventum ejus Romam diebus auditur ab Augusto, qui misit illum Viennam in exilium, mulctatum prius omni pecunia. Hoc Augusti judicium in executione nullam moram passum esse, hinc discimus quod A. U. 759. testetur Dio Herodem, quo nomine Archelaum designat, in exilium missum fuisse Viennam.

2. Hunc censum non factum fuisse nisi postquam Judæa facta fuit provincia Romani Imperii, quod non factum nisi post judicium adversus Archelaum ab Augusto factum.

3. Hunc censum factum fuisse A. U. 759. post 2. Sept. & finem habuisse ante 2. Sept. A. U. 760.

Nunc

Nunc vero computet quis a 2. Sept. A. U. 723. ad A. U. 760. 2. Sept. quod interval-
lum continet 37. annos a Josepho notatos, o-
mnino pater non A. U. 750. 25. Nov. mortu-
um esse Herodem sed ejusdem Anni mense Mar-
tio.

Post decem messes evocatus est Romam
Archelaus ; hæ decem messes , quas annos
vocat Josephus , sed improprie , non potu-
erunt demeti , nisi ponamus cum Josepho
A. Jul. 42. mortuum Herodem ante primam
messiem , quæ sub Archelao collecta est , scilicet
duobus fere ab Herodis morte mensibus , sed illæ
decem Messes collectæ fuerunt ante 2. Sept. A.
U. 759. Post judicium in Archelaum a Cæsare
latum , mittitur Quirinius Syriæ Præses , ut Ju-
dæam Archelai ethnarchiam in Provinciam Ro-
manam redigat , & Archelai facultates diven-
ditas fisco addicat , Censum autem fecit Ju-
dææ quippe cum jam tributum Rom. impera-
tori fuerit a Judæis persolvendum. Hunc
censum facit Anno 37. a pugna Actiaca ergo
census initium habuit A. U. 759. post 2. Sept.
Ac ut de primo censu Quirinii dixi illum in-
tra vernal tempus absolutum fuisse , sic & de
secundo possumus pronuntiare illum Autumni
tempore fuisse absolutum , atque adeo diu an-
te 2 Sept. A. U. 760. decem aut novem præ-
propter mensibus.

Quibus positis invicte sequitur Herodem non A. U. 750. 25 Nov. fuisse mortuum, sed eo temporis articulo quem Josephus notat, scilicet Mense Martio illius A. Jul. 42. fato fuisse functum. Porro nolim a quoquam hic mihi regeri quod asserit Strauchius Josephum hic per Actiacæ pugnae epocham quam Josephus notat, illum occupatae Alexandriae Annum designare, scilicet Annum U. 724. Hunc enim sensum Josepho affingere nil aliud esset quam hypothesei inservire, veritatis nullo respectu habito.

Certè tantum abest ut, quod volunt quidam nuperi, exilium Archelai non contigerit, nisi A. U. 762. quin contra statuit Dio lib. 55. illud contigisse A. U. 759. Coss. Lepido & Arruntio, quod quidem omnino verum sit oportet, cum X. segetes potuerint colligi a die Pentecostes A. U. 750. ante quem obierat Herodes, usque ad finem Æstatis A. U. 759. quo tempore novem annos cum aliquot mensibus regnaverat Archelaus, & sic in Judæa decem messes potuit demetere, adeo ut Josephus supponat censum, nonnisi aliquot mensibus post vocatum a Cæsare Archelaum a Quirinio factum. Atque equidem si exilium Archelai non contigit nisi A. 762. tum omnino falsus sit Josephus, qui censum Judææ habitum asserit A. 37. a victoria Augusti ad Actium, & pro 37. anno debuit rescribere annum 40. ratione

tione scilicet eorum habita quæ inter exilium Archelai & illum Judææ censum necessario admittenda sunt. Porro quid tum fiet tota serie historię Josephi, cujus tamen auctoritatem adversus Baronii, Saliani & similium scriptorum calumnias restituere viri eruditissimi hætenus laborarunt. Viderint illi, nec se vanissima Iudaici scriptoris absque nomine auctoritate de Iudi deinceps patiantur.

Hæc accuratius expendenda duxi, tum ut errorem Usserii confutarem, tum ut illius sequacium præjudiciis occurrerem, qui ex hoc præjudicio omnem pene Evangelii historiam confundunt, dum, nimirum exemplo Usserii adjuti, etiam Christum 5. ante vulgarem æram anno in Autumno natum, & post Christum natum Herodem 25. Novemb. fato fuisse functum volunt, ac demum ut Christum 30. annos natum accessisse ad baptismum tueantur, etiam Christum non A. 15. Tiberii baptizatum pronuntiant, qui est annus æræ Christianæ 29. sed A. 13. Tiberii, qui responderet A. 27. æræ Dionysianæ, quem errorem supra breviter confu-

tavi,
20 MA 64

IN.

INDEX.

Cap. I. De variis veterum & juniorum Scri- ptorum sententiis circa Domini Nostri Jesu Christi Annum & Mensem Natalem. Pag. I	
Cap. II. Tempestatem Anni, qua Dominus noster Jesu Christus natus est, non fuisse hibernam. 10	
Cap. III. De censu in Judea acto, quo durante Je- sus Christus natus est. 18	
Cap. IV. Quo antecedentia censum sub Quirinio factum referentur. 25	
Cap. V. Quo agitur de Quirinio qui fecit censum Judeae. 31	
Cap. VI. Confirmatio supradictorum ex Tertullia- ni testimonio de censu sub Saturnino facto. 34	
Cap. VII. De cade Infantum ab Herode facta. 42	
Cap. VIII. Non ex natali Johannis Baptiste, sed ex natali mense Domini Nostri Jesu Christi na- tale tempus Johannis Baptiste demonstrari. 48	
Cap. IX. Num Annus Christi Natalis ex eo anno quo ad baptismum S. Johannis accessit possit probe colligi. 57	
Cap. X. Quâ ratione Evangelica Historia circa Christi Annum & Mensem natalem cum Hero- dis magni Historia debuit componi. 68	
Cap. XI. De Anno Herodis Natali. 82	
Cap. XII. De Epochâ mortis Herodis adversus Sca- ligerum. 89	
Cap. XIII. Quo duplex initium regni Herodis pro- batur. 104	
Cap.	

I N D E X.

- Cap. XIV.** Quo Cl. Noris refellitur sententia circa
secundum initium regni Herodis, seu Epocham
capituli a Sosio & Herode Hierosolyma. 118
- Cap. XV.** Quo confutatur Quartum argumentum
Norisi ex serie Annorum Sabbathicorum de-
sumptum. 136
- Cap. XVI.** Quo refelluntur qui Herodis mortem a-
lia anni tempestate contigisse volunt quam qua a
Josepho fuit designata. 151
-

F I N I S.

Printed for R. Burrough, and
J. Baker, at the Sun and Moon in
Cornhill. 20 MA 64

The Harmony of the Holy Gospels, digested
into one History, according to the Order
of Time. Divided into 315 Lessons, with
suitable Meditations and Prayers subjoined to
each Lesson. Done Originally by the Author
of the Devotions by way of Offices, and pub-
lish'd by Dr. Hicks. Reform'd and Improv'd
by James Bonnell Esq; late Accomptant General
of Ireland, for his own Use: And now published
from his own Papers for the Use of others. By
the Author of his Life.

The History of Infant Baptism, in Two Parts.
The First being an impartial Collection of all
such Passages in the Writers of the Four first
Centuries as do make FOR or AGAINST it.
The Second, containing several things that do
help to illustrate the said History. By W. Wall,
Nicar of Shoreham in Kent.

A Collection of Divine Hymns and Poems on
Several Occasions By the Earl of Roscomon, John
Dryden, Esq; Mr. Dennis, Mr. Norris, Mrs. Kathe-
rine Philips, Mrs. Singer, and others. Most of
them never before Printed.

A Third Defence of Ministerial Conformity
to the Church of England. In answer to Mr. Ca-
lamy's Objections against the former; In a Letter
annex'd to his *Third Part* of Moderate Noncon-
formity.

20 MA 64

MS 10C 56